

BIBLIATANULMÁNYOK

Példabeszédek könyve

Írta: Jacques Doukhan

2015. január, február, március

Copyright © Hetednap Adventista Egyház, 2015

Copyright © Jacques Doukhan, 2015

Felelős kiadó: Ócsai Tamás

A *Bibliatanulmányokat* a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának Felnőtt Szombatiskolai Osztálya készíti, a Szombatiskolai Kéziratokat Elbíró Nemzetközi Bizottság általános felügyelete alatt, amelynek tagjai szerkesztő-tanácsadóként is szolgálnak. A közzétett *Bibliatanulmányok* a bizottság véleményét is tükrözik, tehát nem kizárólag a szerző(k) elgondolásai olvashatók bennük.

©2015 A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciája®. Minden jog fenntartva. Senki vagy semmilyen intézmény nem jogosult arra, hogy a *Bibliatanulmányok* bármely részét vagy egészét átszerkessze, megváltoztassa, módosítsa, adaptálja, lefordítsa, kinyomtassa vagy kiadja a Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® előzetes, írott engedélye nélkül. A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® divízióirodái kaptak felhatalmazást arra, hogy meghatározott irányelvek mellett intézkedjenek a *Bibliatanulmányok* fordításával kapcsolatban. A fordítás és a kiadványok szerzői joga továbbra is a Generál Konferenciánál marad. A Hetednap Adventista Egyház Generál Konferenciájának® bejegyzett védjegye a „hetednap adventista” és az „adventista” kifejezés, valamint a lángot ábrázoló logó, amelyek a Generál Konferencia előzetes engedélye nélkül nem használhatók.

Fordította: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Korrektúra: *Gyevainé Gerlai Krisztina*

Felelős szerkesztő: *Zarkáné Teremy Krisztina*

Kiadja a Hetednap Adventista Egyház

2119 Pécel, Ráday u. 12.

Ügyintézés: *Fenyvesi Eszter*

E-mail: feszter@adventista.hu

Telefon: 06-30-664-3000

Nyomdai előkészítés: *Ecsedi Gabriella*

Nyomdai munkálatok: *Szöllősy Műhely, Debrecen*

Felelős vezető: *Szöllősy Botond*

ISBN 978-963-9930-46-9

TARTALOM

Előszó	4
1. tanulmány: A bölcsesség hívó szava	6
2. tanulmány: A fültől a lábig	14
3. tanulmány: Élet-halál kérdése	22
4. tanulmány: Istentől jövő bölcsesség	30
5. tanulmány: Az igaz ember áldásai	38
6. tanulmány: Nem minden az, aminek látszik	46
7. tanulmány: Küzdelmek között	54
8. tanulmány: Bölcs szavak	62
9. tanulmány: Igaz szavak	70
10. tanulmány: Álarc mögül	78
11. tanulmány: Hittel élni	86
12. tanulmány: A bölcs ember alázatos	94
13. tanulmány: Nők és bor	102
Reggeli dicséret	110

Ajánlott internetes oldalak:

Generál Konferencia:

- www.adventist.org

Transzeurópai Divízió:

- www.ted-adventist.org

Newbold College:

- www.newbold.ac.uk

Magyar Unió:

- www.adventista.hu

Dunamelléki Egyházterület:

- www.adventista.hu/det

Tiszavidéki Egyházterület:

- www.adventista.hu/tet

Advent Kiadó:

- www.adventkiado.hu

Adventista Teológiai Főiskola:

- www.atf.adventista.hu

Ifjúsági Osztály:

- www.ifiinfo.hu

Reménység Evangélicációs Központ (REK):

- www.remenyvtv.hu

Bibliatanulmányok:

- www.adventista.hu/bibliatanulmanyok

A bölcs szavai

Míg a Biblia számos könyve mélységes lelki és teológiai igazságokkal teli, a *Példabeszédek könyve* a hétköznapi élet számára kínál praktikus, gyakorlati tanácsokat.

A könyv mondásai rövidek, kiegyensúlyozottak, költőiek, izesek és gyakran még humorosak is. Egyetemes értékűek, könnyen megtanulhatók, kifejezik a lényegét, néha a hangzatos beszédeknel vagy szigorú érveléseknél is erőteljesebben.

Például: „*Eredj a hangyához, te rest, figyeld meg útjait, és légy bölcs*” (Péld 6:6, ÚRK). Vagy: „*Jobb a puszta földön lakni, mint zsémbes és haragos asszonnyal*” (Péld 21:19, ÚRK). Vagy: „*Ha éhezik, aki téged gyűlöl: adj enni neki kenyeret; és ha szomjúhozik: adj neki inni vizet; Mert elevenszenet gyűjtesz az ő fejére, és az Úr megfizeti néked*” (Péld 25:21-22). Ugyan ki felejtene el ilyen képeket?

A *Példabeszédek könyve* nemzedékek felhalmozott bölcsességéről tanúskodik. Találunk benne utalást a szerzőiként megjelölt személyekre, Salamon királyra (Péld 1:1-9:18; 10:1-22:16; 25-29. fejezetek), vagy az ókori Közel-Kelet meg nem nevezett bölcséire (Péld 22:17-24:22; 24:23-34), vagy a nem izraelita származású Agurra (Péld 30:1-33). A könyv még Ezékiás király szerkesztői tevékenységéről is megemlékezik (Péld 25:1). Bizonyos esetekben az irat tükrözi ókori közel-keleti szövegek üzenetét is, főként az ősi Egyiptomból származókat.

Ám ez a gyűjtemény valójában Isten Igéje, ugyanis írói isteni ihletésre hozták össze anyagát. Noha a szövegek csak ritkán utalnak nyíltan Istenre, jelenléte mindig érezhető: bárhol legyünk, akár a piacon, akár miközben beszélgetünk, eszünk, iszunk, dolgozunk, adunk, veszünk, kapcsolatot tartunk az emberekkel, szeretünk – az Úr mindig ott van. A *Példabeszédek könyvében* megmutatkozó Isten nem csupán egy istenfélő ember Istene, legyen az akár pap, akár a padsorban ülő hívő. Az istentisztelet itt „munkaruhában” mutatkozik meg.

Ez az irat tanítást ad arról is, hogy mit jelent az „*Úrnak félelme*” (Péld 1:7; 31:30), de nemcsak a gyülekezetben, hanem miközben a hétköznapi életünket éljük, hiszen az életmódunk hangosabban „beszél”, mint a prédikációnk, az imádságunk vagy akár az áldozatunk (Péld 15:8; 28:9).

A *Példabeszédek könyve* szerint akkor mutatkozik meg a „bölcsesség”, ha „*minden te útaidban*” (Péld 3:6) elismered az Urat. Vagyis az a bölcsesség, ha az ember hittel és engedelmesen él. Azt fejezi ki, hogy mit jelent emberként állni a Teremtő Isten előtt.

Ebből a bibliai könyvből konkrétan, gyakorlati módon megtanulhatjuk, hogyan legyünk bölcsék. Olyan kérdésekre találunk választ benne, hogy *Mit és hogyan tanítsak meg a gyerekeimnek? Hogyan lehetek boldog és sikeres? Miért vannak anyagi gondjaim? Mit tehetek azért, hogy előléptessenek a munkahelyemen? Hogyan tudok ellenállni a kísértéseknek a szexualitás terén? Miként győzzek a harag vagy a nyelvem felett?*

És végezetül, a bölcsesség nem szükségszerűen értelmi képességet jelent. Ellenkezőleg! Éppen azt veszélyezteti leginkább, hogy eljártssa a balgát, aki annyira biztos a saját eszességében, hiszen valójában még a legokosabb ember tudása is oly kevés! Talán elég bölcsnek hiszi magát és azt gondolja, hogy nincs szüksége további ismeretek gyűjtésére. A bölcsességnek viszont előfeltétele az alázat, hogy tudatosuljon bennünk, mire van szükségünk, majd kérjünk bölcsességet.

A *Példabeszédek* könyve mély és gazdag; számos gondolatot taglal. A hely szűke miatt meg kellett válogatnunk, hogy mely témákat érinthetjük. Mindenről nem tudunk szót ejteni, de mindaz, amit ez az anyag megemlít, valóban méltó az imádságos tanulmányozásra!

Jasques B. Doukhan az Andrews Egyetem Hetednapi Adventista Teológiai Szemináriumán a héber nyelv és az ószövetségi exegézis professzora, valamint a Zsidó-Keresztény Tudományok Intézetének igazgatója. Algériában született, francia állampolgár. Dr. Doukhan héberből a Strassbourgi Egyetemen doktorált és teológiai doktori fokozatát az Andrews Egyetemen szerezte.

Clifford R. Goldstein
szerkesztő

Néhány megjegyzés a magyar kiadáshoz

Szombaticskolai tanulmányunkban a bibliai idézeteket többnyire a Károli-féle fordításban közöljük. Más idézeteknél zárójelben olvasható a forrás megjelölése.

Számos idézet, valamint a bibliai könyvek neve és rövidítése az újonnan revidált Károli bibliafordítás (rövidítve: ÚRK, Budapest, 2012, Veritas Kiadó) szerint szerepel. Szintén gyakran idézünk még a Magyar Bibliatársulat 2014-ben kiadott, revidált új fordításából (rövidítve: RÚF).

Ha az idézetben egy, az oldalon már ismertett műre hivatkozunk, akkor használjuk az i. m. (idézett mű) rövidítést.

Továbbra is szeretettel ajánlom minden érdeklődő figyelmébe a Tanítói mellékletet, ami külön kiadványként beszerezhető.

Az adott heti bibliatanulmánnyal kapcsolatos beszélgetés az interneten is megtekinthető a www.remenyiv.hu oldalán a VIDEÓGALÉRIÁBAN és a Bibliatanulmány alatt, illetve kérhető még e-mailben, videoüzenetként.

ÚJDONSÁG! AZ ÉRDEKLŐDŐKET VÁRJUK A FACEBOOK BIBLIATANULMÁNYOK CSOPORTJÁBAN IS!

Amint már megszoktuk, a hanganyag letölthető az internetről. Ha a bibliatanulmányokat megkeressük az egyház honlapján (www.adventista.hu/bibliatanulmanyok), az ott jelzett kapcsolattal elérhető a hanganyag is. Ezért külön köszönettel tartozunk Bátori Sándornak és mindazoknak, akik részt vesznek az előkészítésben!

Zarkáné Teremy Krisztina
a magyar változat szerkesztője

A bölcsesség hívó szava

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 1:1; 2Mózes 19:16; 20:20;
Példabeszédek 1-3; 11:30; 13:12; 15:4

„Az Úrnak félelme feje a bölcsességek; a bölcsességet és erkölcsi tanítást a bolondok megútálják” (Péld 1:7).

Az emberi tragédiák gyökere Éden óta a rossz döntésekben keresendő. „Az ember mindent elvesztett, mert inkább hallgatott a csalóra, mint Arra, aki az Igazság, aki egyedül bír értelemmel. A gonosz és jó összekeveredése által az ember elméje összezavarodott, szellemi és lelki képességei megbénultak” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó. 20. o.).

A *Példabeszédek* könyve segít jó döntéseket hozni, hogy Isten útját válasszuk, ne a csalóét. A fiával beszélő apa vagy anya nemcsak a rossz döntésektől óvja, hanem a helyes döntések meghozatalára is bátorítja gyermekét. Ez azért olyan fontos, mert választásaink szó szerint élet-halál kérdései.

A *Példabeszédek* könyve első három fejezete a tanításnak ezt a módszerét mutatja be. Miután a szerző kinyilvánította a könyv célját: „ismerd meg a bölcsességet” (Péld 1:2, RÚF), majd megadta a mottóját is: „Az Úrnak félelme az ismeret kezdete” (Péld 1:7, ÚRK; vö. 9:10), újból és újból, visszatérően figyelmeztet, hogy ne hallgassunk a bolondságra, hanem fogadjuk el a mennyei bölcsesség hívó szavát.

A BÖLCSESSÉG KEZDETE

Péld 1:1-6 szakaszának címe – „Salamonnak, Dávid fiának, Izráel királyának példabeszédei” (Péld 1:1) – megteremt a kapcsolatot a példabeszédek és 1Kir 3:5-14 szakasza között. *Királyok első könyvében* úgy áll előttünk Salamon, mint az Istentől bölcsességet kérő fiú. Mindkét igehely Dávid fiaként utal rá, ezen túlmenően azonban magukban a szövegekben is jelentős az azonos szóhasználat, pl. „értelmes szív”, „bölcsesség” és helyes ítélet. E párhuzamok nemcsak azt támasztják alá, hogy Salamon áll a könyv gyűjteménye mögött, hanem arra is rámutatnak, hogy a *Példabeszédek könyve* az Istentől jövő bölcsesség keresésével foglalkozik.

Olvassuk el Péld 1:7 versét! Mi a „bölcsesség”? Mi „az Úrnak félelme”? Hogyan viszonyul egymáshoz ez a két fogalom?

A „bölcsesség” itt vallási tapasztalatként jelenik meg, az istenfélelemmel kapcsolatosan. A *Példabeszédek könyvét* illetően kulcsfontosságú a héber vallásnak ez a sarkalatos elve, ami nemcsak ismételten felbukkan, hanem az egész könyvnek keretet képez (Péld 1:7; 31:30).

Az „Úrnak félelme” semmiképpen nem jelent az isteni büntetéstől való babonás vagy gyermeki rettegést, inkább úgy kell érteni, mint ami azt a biztos tudatot fejezi ki, hogy Isten mindig és mindenütt, személyesen jelen van. Az Úr félelme jellemezte a nép reakcióját, amikor Isten a Sínai-hegynél megnyilatkozott (2Móz 19:16; 20:20), és ez magyarázza, miért fogadták meg, hogy velük kötött szövetségére válaszul hűségesek lesznek hozzá és szeretni fogják (5Móz 10:12).

„Az Úrnak félelme feje a bölcsességnek” – ez azt jelenti, hogy a bölcsesség ebben a „félelemben” kezdődik. A héberben a „kezdet” (*résit*) szó a teremtés történetét bevezető első kifejezésre mutat rá (1Móz 1:1). A bölcsesség első leckéje tehát annak a megértésével foglalkozik, hogy Isten a Teremtőnk, aki életet, lehetet ad és mindig jelen van; Ő a szeretet, az igazság és a megváltás Istene (Zsolt 89:15; Jn 3:16; Zsid 9:12).

Az Ige Isten szeretetére és félelmére is szólít. A saját tapasztalatunkban hogyan jelenik meg mindkét oldal?

IGAZI TANÍTÁS

A tanításnak milyen két, egymással ellentétes válfaját találjuk Péld 1:8-19 verseiben? Mi ennek a szakasznak az alapvető üzenete, nemcsak a szülők, hanem mindazok számára, akik félik az Urat?

A tanítás elsősorban a család feladata; az igazi tanítást először is és leginkább a szülőktől kapjuk. A *Példabeszédek* könyve úgy ír erről, hogy „tanítás”, „oktatás” vagy éppen „törvény”. A törvényt jelölő héber szó, a *tóra* azt jelenti, hogy „irányítás”. A szülőknek kell helyes irányba vezetni a gyermekeiket. A „tanítás” másik formája viszont nincs nevesítve. Egyszerűen úgy utal rá az irat, hogy ez a bűnösök hangja, ami rossz irányba visz.

A „*fiam*” kifejezést pedig, ami többször is előfordul és a szülői tanácsot hangsúlyozza, nem szabad csupán a fiúgyermekre vonatkoztatni. Mindkét szülőt – „*apád*”, „*anyád*” (RÚF; ÚRK) – egyértelműen megnevezi az Írás egyes számban, míg a másik tábor a névtelen többes számban marad: „*bűnösök*”.

„Az Úr bölcsen elrendelte, hogy a család legyen minden nevelési tevékenység közül a legfontosabb. A gyermek nevelésének a családban kell elkezdődnie. Ez az első iskolája. Szüleivel mint oktatóival meg kell tanulnia az egész életében őt vezető leckét... Az otthon nevelő befolyása határozott erő a jóra vagy a rosszra... Ha itt a gyermeket nem tanítják helyesen, Sátán neveli őt választott eszközei által” (Ellen G. White: *Boldog otthon*. Budapest, 1998, Advent Kiadó. 154-155. o.).

A családi nevelés mellett szóló legjobb érvek az eredmények, vagyis a fejen és a nyakon viselt díszekhez hasonlítható belső jellemtulajdonságok. A közéleti kultúrában a szülők drága nyakékeket és karpereceket hagytak gyermekeikre, nagy becsben tartott örökségként. A tanítás értéke azonban meghaladja az anyagi gazdagságét. A gyermekeinkkel töltött idő sokkal többet jelent számukra, mint a munkánk végzésére szánt idő. A fejdíszre és nyakékre tett utalás emellett még azt is kifejezi, hogy a nevelés a gyermek személyiségét formálja. A bűnösök útján viszont csak a lábról találunk említést (Péld 1:15), mintha a tévútra tért gyermek identitását veszítette volna.

Hogyan tanulhatunk meg ellenállni azoknak a kísértéseknek, amelyeket kultúránk, társadalmunk, baráti körünk vagy akár a családjunk hoz utunkba?

A BÖLCSESSÉG HÍVÓ SZAVA

Hogyan mutatja be a bölcsességet Péld 1:20-21 verse? Mit mond az Ige?

Míg a bűnösök lesben állnak, „ólálkodnak” (Péld 1:11, 18), a „bölcsesség kint kiált szerteszét” és „hallatja szavát. Lärmás utcasarkokon kiált” (Péld 1:20-21, ÚRK). A szöveg megszemélyesíti a bölcsességet, mint aki az utca emberének kínálja kincseit. Az élet igazi kérdéseiben mindenkinek szól. A sokféle portéka és számtalan árus keltette zajból és kavarodásból a bölcsesség hívó szavának ki is kell emelkednie, különben megannyi más hang larmája között nem lehetne meghallani.

Olvassuk el Péld 1:22-32 szakaszát! Mi következik abból, ha valaki elutasítja a bölcsességet?

Nem magának a bölcsességnek róható fel, ha az ember elutasítja; ez inkább annak a jelleméről árulkodik, aki elveti. Úgy mutatja be az ilyen embert az Írás, mint aki öntelt, megvető (Péld 1:25; vö. 30. vers), mintha mindenki másnál jobban tudna mindent. Ebből talán arra lehetne következtetni, hogy a bölcsesség csak a naiv és együgyű ember számára elérhető, pedig valójában éppen az a naiv és együgyű, aki elutasítja a bölcsességet! Ha így tesz, ostoba, „gyűlöli... az ismeretet” (Péld 1:22, RÚF; vö. 29. vers).

Aki elveti a bölcsességet, az le is aratja döntése gyümölcseit. Mivel nem hajlandó az istenfélelmet választani, önmagával kell beérnie: „saját tanácsukkal laknak jól” (Péld 1:31, ÚRK). Amikor az ember elutasítja a felülről jövő bölcsességet, gyakran a maga által kiötlött meséknél és hazugságoknál köt ki, vagy mások történeteire és hazugságaihoz folyamodik, készséggel elfogadja azokat. Így Isten helyére bálványt állít. Ironikus, hogy aki megveti a vallást, aki gúnyolja az általa egyszerűnek és naivnak tartott embereket, gyakran babonás a maga módján, a legmulandóbb és leghaszontalanabb dolgokban lát értéket, amelyek végeredményben távolról sem elégíthetik ki a szív legalapvetőbb igényeit.

Olvassuk el Péld 1:33 versét! Gondolva a szövegösszefüggésre és az előző versekre, minek a reményét és ígérését találjuk itt? Hogyan tapasztalható ez az ígérlet a saját életünkben?

A BÖLCSESSÉG HASZNA

Péld 2:1-5 szakasza szerint milyen feltételek kellene ahhoz, hogy az ember megértse „az Úrnak félelmét” (5. vers)? Ezzel kapcsolatban milyen döntéseket kell meghoznunk?

A kérdés tárgyalását az eredeti nyelvben három, a magyarban négy ízben is a „ha” kötőszó vezeti be, a tanítás folyamatában három szintet jelölve. Az első (magyarban az első kettő) „ha” a hallgatás passzív stádiumát mutatja be, vagyis amikor az ember egyszerűen elfogadja a bölcsesség szavát, odafigyel rá (Péld 2:1-2). A második „ha” a bölcsesség aktív kérésének szakaszát vezeti be, amikor a bölcsességért kiált (Péld 2:3). A harmadik „ha” pedig arra a fázisra mutat rá, amikor az ember mint elrejtett kincset szenvedélyesen keresi, kutatja a bölcsességet (Péld 2:4).

Milyen feltételek mellett érthető meg az igazság (Péld 2:6-9)? Isten mit tesz azért, hogy bölcsességet nyerhessünk?

Figyeljük meg a 6. versben, hogy „az ÚR ad bölcsességet” kifejezés válaszként hangzik el az 5. vers kijelentésére: „megérted, mi az ÚR félelme” (RÚF). Isten ajándéka a bölcsesség, miként az üdvösség is. Az első bekezdés az emberben lejátszódó folyamatot ecseteli, ez a bekezdés pedig Isten munkáját érzékelteti: Ő ad bölcsességet, Ő védi és tartja meg a bölcs ember útját.

Mi történik, ha az ember szívében végül otthonra lel a bölcsesség (Péld 2:10-22)?

„Bölcsesség költözik szívedbe” (Péld 2:10, RÚF) – ez jelöli a megtérés végső szakaszát. Az ember ekkor már nem csupán örömét leli Isten ismeretében, hanem egyenesen „gyönyörűséges lesz” (Péld 2:10, ÚRK) a lelkének. Így védelmet élvez „a gonosz úttól” (Péld 2:12, ÚRK), a rosszra való csábítástól (Péld 2:16) és az igazság útján fog járni (Péld 2:20).

Mi a gonoszság első lépése, és hová vezet (Péld 2:13, 17)?

Még ha bűnösök vagyunk is, nem szükségszerű, hogy beleessünk abba, ami rossz. Akiket a gonoszság útján mutat be az Ige, azok először is letértek a helyes útról. Tehát a gonoszszágot úgy értelmezhetjük, mint amiből elsősorban a hűség hiányzik. A bűn leplezetten és ártatlanul kezdődik, ám a vétkező hamarosan nemcsak gonoszul cselekszik, hanem még élvez is azt.

Mit árul el rólunk, ha – Isten őrizz! – élvezetet találunk a rosszban? Vagy ami még súlyosabb: ha már nem is tartanánk helytelennek?

NE FELEDD!

Miért csapda az, ha az ember bölcs a maga szemében (Péld 3:7)?

Amikor valaki felettébb okosnak tartja magát, az lesz az illúziója, hogy a bölcsességhez nincs szüksége Istenre. Ezzel azonban kilátástalan helyzetbe kerül: „*A bolond felől jobb reménységed lehet, mint felőle*” (Péld 26:12, ÚRK). A bölcsesség itt ismét hitbéli elköteleződésként jelenik meg. Azt jelenti bölcsnek lenni, hogy megtartod Isten parancsolatait (Péld 3:1), „*szeretet és hűség*” jellemez (Péld 3:3, RÚF) és bízol „*az Úrban*” (Péld 3:5). A bölcsesség Istennel való meghitt kapcsolatot sejtet. Figyeljük meg az isteni hatásra adandó személyes válaszuk székhelyére, a szívre tett többszöri utalást (Péld 3:1, 3, 5)! (Már Péld 2:10 is említette a szívet, hogy ott költözik belénk a bölcsesség.)

Olvassuk el Péld 3:13-18 szakaszát! Milyen jutalom jár együtt a bölcsesség ajándékával?

A bölcsesség az étellel és az egészséggel összefüggésben jelenik meg (Péld 3:2, 8, 16, 18, 22). Az egyik legkifejezőbb kép az „*élet fája*” (Péld 3:18, RÚF), aminek az ígérete számos alkalommal olvasható a könyvben (Péld 11:30; 13:12; 15:4). Ez a hasonlat az Éden kertjére utal. Az ígéret nem arra vonatkozik, hogy a bölcsesség *megszerzése* adna örök életet. Itt inkább azzal a gondolattal találkozunk, hogy bizonyos mértékig visszakapható annak az életnek a minősége, amit őszüleink az Édenben élveztek Istennel. Ha vele éljük az életünket, lehet némi elképzelésünk az Édenről, egyfajta képet kapunk róla. Sőt, megtanuljuk remélni, hogy visszakaphatjuk, amit elvesztettünk, hiszen Isten megígérte (lásd Dán 7:18).

Miért van olyan életbevágó szükségünk a bölcsességre (Péld 3:19-20)?

Ebben a szövegösszefüggésben a teremtési történetre vonatkozó váratlan utalás szinte furcsának tűnhet. Viszont a 18. vers érvelését újból megerősíti az a megállapítás, hogy a bölcsességnek a teremtésnél is szerepe volt, ami így összekapcsolja a bölcsességet az élet fájával. Nem jelentéktelen kitétel, hogy Isten bölcsességhez folyamodott a menny és a föld megalkotásakor. A bölcsesség hatóköre egyetemes, messze túlér földi létünk határain, hat az örök életünkre is. Ennek tanulságát az Éden kertjét idéző élet fájára is vonatkoztatja. Ez a szempont szintén benne rejlik a most vizsgált szakaszt záró ígéretben: „*Dicsőséget örökölnek a bölcsék*” (Péld 3:35, RÚF).

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Krisztus példázatai*. Budapest, 1983, H. N. Adventista Egyház. „Az elrejtett kincs” c. fejezetből 70-72. o.; *Előtted az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó. „Az élettan tanulmányozása” c. fejezetből 197-198. o.

„Az ifjúságnak meg kell érteni azt a mély igazságot, hogy Istennél van 'az életnek forrása' (Zsolt 36:10). Ő nemcsak mindenek Szerzője, hanem egyben minden élőlény élete is. Az Ő életét kapjuk a napfényben, a tiszta, friss levegőben, az ételben, amely felépíti testünket és fenntartja erőnket. Az Ő élete által élünk óráról órára, pillanatról pillanatra. Isten minden ajándéka életet, egészséget és örömet hoz, kivéve azt, amit a bűn már megrontott” (i. m. 197. o.).

„Sokan abban a hitben ringatják magukat, hogy az Isten iránti tisztelet káros az egészségre és az emberi kapcsolatokat megfosztja a vidámságtól. Csakhogy aki a bölcsesség és a szentség útján jár, tapasztalja, hogy 'a kegyesség mindenre hasznos, meglévén benne a jelenváló és a jövő életnek ígérete' (1Tim 4:8). A hívők élvezik az élet igazi örömeit” (Ellen G. White megjegyzései, *The SDA Bible Commentary*. 3. köt. 1156. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Mi a különbség a bölcsesség és a tudás között? Hogyan fordulhat elő, hogy valaki nagy tudású, mégsem bölcs? Ugyan ki ne hallott volna olyan különösen értelmes emberről, akiben viszont nem mutatkoznak a bölcsesség jelei?
2. Gondolkozzunk még arról, hogy mit jelent „az Úrnak félelme”! „A szeretetben nincsen félelem” (1Jn 4:18). Hogyan lehet félni, ugyanakkor szeretni az Urat? Hogyan oltja ki az igazság és a szeretet közötti feszültséget „az Úrnak félelme”?
3. Miért olyan veszélyes állapot, ha valaki bölcsnek tartja magát, főleg arra gondolva, hogy mennyire romlott az ember szíve és milyen könnyű magyarázatot találni szinte bármiféle magatartásformára? Gondoljunk azokra, akik a legszörnyűbb dolgokat próbálják igazolni! Hogyan győződhetünk meg róla, hogy mi nem esünk bele ugyanebbe a hibába?

ISTEN KÉSZÍTETTE KORONÁK

„Ama nemes harcot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam: Végezetre eltétetett nekem az igazság koronája, melyet megad nekem az Úr ama napon, az igaz Bíró; nemcsak nekem pedig, hanem mindazoknak is, akik vágyva várják az ő megjelenését” (2Tim 4:7-8).

„Amikor az Úr összeállítja ékköveit, nagy örömmel tekint az igazakra, nyíltakra, tisztességesekre. Angyalok készítik koronáikat, és a csillagokkal ékesített koronákon ragyogva tükröződik az Isten trónjáról sugárzó világosság.

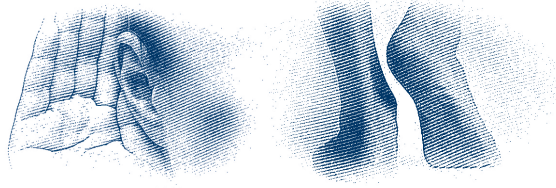
Beszélgünk a mennyei dolgokról! Beszélgünk Jézus jóságáról és dicsőségéről, irántunk való múlhatatlan szeretetéről! Áradjon szívünkéből a szeretet és a hála Jézus felé, aki meghalt a megváltásunkért! Készüljünk, hogy békességben találkozassunk Urunkkal! Aki felkészül, az hamarosan az élet hervadhatatlan koronáját kapja meg, és örökké élhet Isten országában Krisztussal, az angyalokkal és a Krisztus drága véréen megváltottakkal.

A dicsőség koronáját... tette félre Isten azoknak, akik szeretettel várják a Megváltó megjelenését, akik vágyakoznak utána.

Azok nyerik el a dicsőség, a tisztesség és a halhatatlanság koronáját, akik így várakoznak. Nem kell a világ büszkeségeiről beszélni... vagy nagyjait dicsőíteni. Mindez hiábavalóság. Ha Istennek csupán az ujjá érinti őket, hirtelen visszatérnek a porba. Én azt akarom dicsőíteni, ami állandó, tisztelni, ami halhatatlan, becsülni, ami soha nem múlik el: a sokkal gazdagabb koronát, mint ami földi uralkodó fejét valaha díszítette.

Azon a napon a megváltottak az Atya és a Fiú dicsőségében ragyognak majd. A mennyei angyalok arany hárfáikon játszva köszöntik a Királyt és győzelmi tróféáit - azokat, akik megmosták és kifehértették ruháikat a Bárány vérében. Diadalmos énekszó száll fel és betölti az egész mennyet. Krisztus győzelmet aratott. Belép a menny udvarába és a megváltottak kísérik, tanúsítva, hogy nem volt hiábavaló a küldetése - szenvedése és önfeláldozása” (Ellen G. White: *Maranatha*. 310. o.).

A fültől a lábig

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Királyok 3:9; Példabeszédek 4-5; 6:1-19;
Máté 13:44; 1Korinthus 10:13

„Ügyelj, hogy merre tart a lábad, akkor minden utad biztos lesz. Ne téj le se jobbra, se balra, tartsd távol lábadat a rossztól” (Péld 4:26-27, RÚF).

A tudósok kimutatták, miként hat a hallás az ember járására, sőt még az egyensúlyunkra is. Tehát a tanítás vagy az oktatás, azaz amit hallunk, meghatározó az életmódunkra nézve. A *Példabeszédek könyve* így tanácsol: „...szerezz bölcsességet” (Péld 4:7).

Csakhogy legyen maga a tanítás bármilyen jó, alapvető, hogy a tanulónak figyelnie kell. Nem nélkülözi az iróniát az ókori egyiptomi tanító megjegyzése: „A fiú füle a hátán van; akkor figyel, ha verik.” (A diákokat az egyiptomi művészek gyakran ábrázolták nagy fülekkel a hátukon.)

Nem elég, ha az ember csupán tud *arról*, ami jó vagy rossz. A bölcsességre nevelésnek része, hogy meghallgassák a jó tanácsot és kövessék is azt, engedelmeskedjenek a tanultaknak, nehogy rossz irányba tartsanak.

január 4.

HALLGASD MEG!

Olvassuk el a *Példabeszédek könyve* 4. fejezetét! Milyen gyakorlati igazsággal találkozunk ebben a részben, amit magunk is alkalmazhatunk, miközben igyekszünk Isten iránti hűségben élni?

A nevelésben az első lépést a „hallgatás” jelenti. A héber gondolkodás szerint nem az agyat tartották a bölcsesség, az értelem székhelyének, hanem a fület. Ebből következik, hogy még mielőtt próbálnánk megfogalmazni vagy megoldani egy gondot, előbb hallanunk kell azt, vagyis meg kell hallgatnunk. Amikor Salamon bölcsességet kért Istentől, kimondottan „hallgatni kész szívet” (1Kir 3:9, szó szerinti fordítás) kért. A bölcsesség első cselekedete tehát a „meghallgatás”, ami azt sejteti, hogy a bölcsesség külső forrásból jön (ebben az esetben a szülőktől); nem magunk jövünk rá. A bibliai bölcsesség területén az önerőből való felemelkedés lehetetlen fogalom. A bölcsességet először is kapjuk, és nem a saját képességeinkkel alakítjuk ki vagy hozzuk a felszínre saját kiválóságunk, netalán érvelésünk folytán. Az „odafigyelés” képessége (héberül „odateszi a szívét”) arra utal, hogy a szívvel kapcsolatos. A bölcsesség keresése tehát nem csupán hideg, tárgyilagos cselekmény. Része van benne a szívnek, ami az ember lényének veleje és (a héber gondolkodás szerint) az érzelmek központja.

Milyen kapcsolatot találunk Mt 13:44 és Jer 29:13, valamint a bölcsesség keresése között, amiről a *Példabeszédek könyve* 4. fejezetében olvashatunk?

Életünkben óriási az érzelmek szerepe, erről nem szabad megfeledkeznünk az Istennel való kapcsolat viszonylatában. Hogyan tanuljuk meg, hogy lelki életünkben hol az érzelmeink megfelelő helye és értéke? Hogyan tereltek már az érzelmeink helyes (és helytelen) irányba, és mit tanultunk a tapasztalatainkból?

VÉDD A CSALÁDOD!

Még azután is szükséges a nagy elővigyázatosság, hogy elhatároztuk: a bölcsesség útján járunk, mert útközben akadályokkal találkozunk (lásd 1Pt 5:8). A legkomolyabb veszélyek életünk legdrágább, legérzékenyebb és legbensőségesebb területét, a családjunkat fenyegetik.

Milyen veszélyektől óvakodjunk (Példabeszédek 5. fejezet)?

Az első veszély saját magunkkal kezdődik, a szavainkkal. Ügyeljünk a nyelvünkre, győződjünk meg róla, hogy a szavaink nem közvetítenek helytelen vagy vegyes üzeneteket! Beszédünknek összhangban kell állnia ismereteinkkel, tükrözve lelki felfogásunkat.

A második veszély a más asszonytól vagy férfitől ered (a szöveg csak az „idegen asszony” keltette veszélytől óv, de a megfogalmazás természetesen mindkét nemre értendő; a kísértés jöhet férfitől és nőtől is), aki a család köreit megzavarja, a házassági fogadalom megszegésére csábít. Ugyan ki ne látta vagy tapasztalta volna már, mennyire romboló is ez a bűn?!

A szöveg szerint úgy lehet a legjobban ellenállni az ilyen, általában csábító szavakkal kezdődő kísértéseknek, ha hallgatunk a bölcsesség szavára. Ha megfogadjuk az ihletett tanítást és engedelmessé válunk annak, nagyobb az esélye, hogy töretlenül tudunk arra összpontosítani, ami fontos, és így védelmet élvezünk a házasságtöréssel vagy egyéb kísértésekkel szemben.

Természetesen nemcsak a házasságtöréstől kell őrizkednünk. Kerüljük azt is, hogy oda menjünk, ahol a „kísértő személy” van. Egyértelmű, hogy nem kell közeledni az ajtajához (Péld 5:8).

Végül pedig leginkább az véd az idegen asszonnyal vagy férfival való szerelmi ügybe bonyolódás kísértésétől, ha az ember szereti a saját házastársát, „ifjúsága feleségét (vagy férjét)” (lásd Péld 5:18). Ezzel a tanáccsal egybecseng, amit a *Prédikátor könyve* írója mond: „Élvezd az életet feleségeddel együtt, akit szeretsz, mulandó életed minden napján, amelyet Isten adott neked a nap alatt” (Préd 9:9, RÚF - Károliban 11. vers). Légy hálás azért, ami a tiéd, akkor nem fogsz másfelé tekinteni!

Olvassuk el 1Kor 10:13 versét! Ennek az ígéretnek a fényében milyen határozott és gyakorlati lépéseket kell megtenned *most azonnal*, hogy megvédjed magad a talán benned érlelődő szenvedélyektől?

ÓVD A BARÁTSÁGOT!

Valaki egyszer így fogalmazott: „Uram, védj meg a barátaimtól! Az ellenségeimet tudom kezelni.” A *Példabeszédek könyve* érinti a barátság sebezhetőségének kérdését is. Tanácsot ad arra nézve, hogyan tarthatjuk meg a barátainkat, de arra is, miként védjük meg magunkat tőlük, ha éppen erre lenne szükség. A *barátként* fordított héber szó még azt is jelenti, hogy *szomszéd* – aki közel áll hozzánk, már a barátunk vagy talán az lehet. A bibliai bölcsesség nagyra tartja az emberi kapcsolatokat, ezért szólít megfontoltságra és tiszteletre e téren.

Salamon milyen problémára utal Péld 6:1-5 szakaszában? Mi a megoldás? Míg milyen lényeges lelki elvvel találkozunk itt?

A Tóra arra bátorít, hogy segítsük a szegényeket és kamat nélkül adjunk kölcsön (2Móz 22:25), a bölcsesség tanácsa viszont óva int az adósságban lévő barát meg gondolatlan anyagi támogatásától. A jótékonyság kötelessége nem zárja ki az igazság iránti kötelezettségünket (2Móz 23:2-3). Amikor csak módunkban áll, szükséges a nagylelkűség, ugyanakkor bölcsen gondolkozzunk, nehogy jó szívünk miatt mi magunk kerüljünk bajba (vö. Péld 22:27).

Éppen ezért hangzik a bölcs tanács a *Példabeszédek könyvében*. Az első figyelmeztetés a szavainkra vonatkozik. Fontos helyesen értékelni a körülményeket, meggyőződni róla, hogy telik-e a barátunk megsegítésére. Csak akkor szóljunk és tegyünk ígéretet, ha ez a helyzet! Való igaz, hogy a baráti szeretet vagy a pillanatnyi érzések olyan ígéretet mondhatnak ki velünk, amit idővel megbánhatunk.

Bármilyen jók is a szándékaink, a tettek előtt feltétlenül mérlegelni kell a helyzetet, nehogy olyasmire kötelezzük el magunkat, amit nem áll módunkban teljesíteni. A lényeg, hogy ha szorult helyzetbe kerülünk, minden tőlünk telhetőt tegyünk meg a megoldásért, akár megalázkodásra, akár a hibánk elismerésére, akár kegyelemért folyamodásra van szükség.

Hogyan tanuljuk meg egyensúlyban tartani a vágyainkat, hogy egymás terhét hordozzuk (Gal 6:2), de az itt vizsgált tanítás szellemében?

VÉDD A MUNKÁDAT!

Mit tanulhatunk a hangyától (Péld 6:6-8)?

A hangyák nemcsak keményen dolgoznak (keményebben, mint az ember, ha összehasonlítjuk, hogy testükhöz képest mekkora terhet képesek cipelni), de önállóak is, nincs szükségük felügyeletre. Szorgos munkájukra leginkább a jövő ösztönzi őket. „Számítanak” rá, hogy nehéz idők következnek (jön a tél), ezért felkészülnek. Vagyis a hangya arra tanít, hogy bölcs dolog a jövőre gondolni, amikor valamilyen tevékenységet végzünk. „Ez olyan kérdés, amelyet minden szülőnek, minden tanítónak és minden tanulónak meg kell fontolnia, minden embernek meg kell szívlelnie: ifjúnak és öregnek egyaránt. Az az üzletvitel vagy életterv, amely csak ennek a földi életnek rövid éveit foglalja magában, és nem tesz előkészületet a vég nélküli jövőre – legyen az bármilyen tökéletes és kifogástalan, nem ér semmit” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó. 144. o.).

Mit tudhatunk meg a restségről (Péld 6:9-11)?

A restnek van mit tanulnia a hangyától, és nem fordítva! „*Eredj a hangyához, te rest, nézd meg az ő útait, és légy bölcs*” (Péld 6:6)! Míg a hangyák szorgalmasan munkálkodnak, a lusták alszanak. A hangyák dolgoznak, gyűjtenek tételre, a restek viszont összefonják a kezüket, ami a hanyagságot jelképezi. A hangyák még önmagukon is túltesznek, amikor a saját súlyuknál is nagyobb terheket cipelve készülnek a jövőre. A lusták azonban a jelenben élnek és csak saját magukkal foglalkoznak.

Az Ige itt elítéli a lustaságot, a restséget, de azt sem feledhetjük, hogy az élet nem csupán a munkáról és a pénzkeresésről szól. A munkás hétköznapi viszonylatában bemutatott szombatnap hogyan segít megtalálni a helyes egyensúlyt?

január 8.

VÉDD MAGAD!

A *Példabeszédek* könyve óva int az életünk három területét - a családjunkat, a társadalmi kapcsolatainkat és a munkánkat - fenyegető konkrét rossz dolgoktól, majd ad egy leírást a gonoszokról, ami lényegében iróniával és határozott pszichológiai megfigyelésekkel teli szatíra. A két költemény (Péld 6:12-15 és 16-19) párhuzamos, hasonló bennük a hetes ritmusos verselés, mint ahogy a megnevezett szándékok is hasonlítanak. A gonosz belső világát ahhoz kapcsolva mutatják be, amit az ilyen ember a szívében gondol, és ami meg is nyilvánul a tetteiben.

Olvaszuk el Péld 6:14, 18 és Mt 15:19 verseit! Milyen fontos kérdésre hívja fel a figyelmet itt az Írás?

„Ha hiábavaló képzelgésbe merülsz, megengedve elmédnek, hogy tisztátalan gondolatoknál időzzön, akkor bizonyos mértékben épp oly bűnös vagy Isten előtt, mintha gondolataidat tettek követték volna” (Ellen G. White: *Boldog otthon*. Budapest, 1998, Advent Kiadó. 283. o.).

Milyen figyelmeztetést találunk Péld 6:12-19 szakaszában?

A kép ironikus. A henyélkedő lustát követi a járkáló gonosz. Eltérőnek tűnik a kétféle magatartás, mégis egyforma tanulságra mutatnak rá. Ezek az emberek csak önmagukra figyelnek, egyiküket sem érdekli a tanítás. Csak a saját fejük és hajlamaik után mennek. A restek szunyókálnak, tétlen a fülük és a lábuk is, nem teszik, amit kellene. A gonoszoknak ugyan a lába és a szája szorgosan jár, de a fülüket bezárják. Mindkét csoportnak egy a vége: pusztulásra jutnak.

Ugyanakkor a gonoszság hatása kettős: az ilyen ember nemcsak annak árt, aki ellen vét, hanem önmagának is. A hazug ember végül elhiszi saját hazugságait. Azt is érdemes megemlíteni, hogy a gonoszság mindig viszályhoz és konfliktushoz vezet, ami aztán az egész társadalomra hat. Valójában a bűn következményei aligha vagy csak igen ritkán korlátozódnak csupán a vétkekre. Másokra is kiterjednek, és rendszerint a legrosszabb módon.

Hogyan befolyásolták az életedet mások bűnei? Kétségkívül erősen. Milyen tanulságot szűrhetünk le ebből? Mennyire kell vigyáznunk, nehogy a tetteinkkel másoknak is ártsunk?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Boldog otthon*. Budapest, 1998, Advent Kiadó. „Erkölcsei zsinórmérték” c. fejezet, 277-287. o.; *A Nagy Orvos lábnyomán*. Budapest, 1998, Advent Kiadó. „Kapcsolataink” c. fejezetből 353-355. o.; *Előtted az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó. „Más gyakorlati tanítások” c. fejezetből 114-118. o.

„A Biblia olvasóit oktatni kell arra, hogy a tanulékonyság lelkületével közeledjenek az Igéhez. Kutassuk lapjait, de ne azért, hogy alátámasszuk saját véleményünket, hanem azért, hogy megtudjuk, mit mond Isten!...

A szellemi erőtlenség és erkölcsi gyengeség fő oka az, hogy nem összpontosítjuk figyelmünket értékes célokra... A nyomtatványok óriási áradatával – amelyet állandóan önt a nyomda – fiatal és idős egyaránt megszokja a gyors és felületes olvasást, ennek következtében elméjük elveszíti az összefüggő és intenzív gondolkodást” (i. m. 187-188. o.).

„Ügyességről és kitartásról tanúskodnak a hangyák által épített bolyok, várak. A hangya egyszerre csak egy morzsát tud elcipelni, de szorgalmával és kitartásával csodákra képes.

A hangyák kitartó erőfeszítéseire mutatva Salamon elmarasztalja azokat, akik hosszú órákat fecsérelnek el tétlenséggel, meg azokat, akik káros szokásaikkal ártanak testüknek, lelküknek. A hangya készül a következő évszakokra, de sok, értelmi képességekkel megáldott ember nem tesz előkészületeket a jövőbeli halhatatlanságra” (Ellen G. White: *Counsels to Parents, Teachers, and Students*. [Tanácsok szülőknek, tanároknak és diákoknak.] 190. o.).

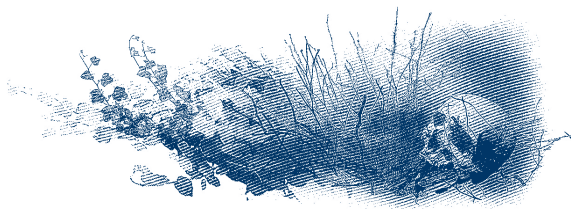
BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Foglalkozzunk még azzal, hogyan lehetünk mások segítségére, még ha ezért személyes áldozatot is kell hoznunk! Hogyan tekintünk e heti tanulmányunk anyagára ennek a versnek a fényében: „*Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért*” (Jn 15:13)?
2. Még milyen tanulságokat találunk a természet világában, amelyeket az életünkben mi is alkalmazhatunk? Viszont a bűn viszonyai miatt jól fontoljuk meg, hogy milyen következtetésre jutunk!
3. Olvassuk el ismét Péld 6:16-19 verseiben, hogy milyen dolgokat gyűlöl az Úr! Vajon miért számít mindez olyan rossznak Isten szemében?

R. DÁNIEL IRÉN: GOMBOSTÚKÉNT

Atyám!
Feléd mozdul bennem minden,
akármily nyomorult vagyok.
Gombostúként ugrálnak bennem
kérdőjelek, gondolatok.
Értő, bölcs kezedre várnak,
mellyel egykor kibogozod,
bízva, félve, titkon remélve,
hogy addig még elhordozod.

Élet-halál kérdése

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Példabeszédek 6:21, 23-24, 30-31; 7:2-3, 26-27;
Máté 5:21-30

*„Mert lámpás a parancs, világosság a tanítás, az élet útja a figyelmeztető intés”
(Péld 6:23, RÚF).*

Egy édesanya egyedül hagyta otthon a két kisfiát, de szigorúan figyelmeztette őket, hogy meg ne egyék a tortát, amit akkor készített el. Nyomatékuul komoly büntetést helyezett kilátásba, ha nem engedelmeskednének.

Az anyuka távozása után azonban mindössze néhány perc kellett a fiúknak ahhoz, hogy eldöntsék: mégis nekilátnak a tortának. „Ez azért nem élet-halál kérdése – okoskodtak magukban. – És Anyu különben sem bántana igazán, úgyhogy csak együnk!”

A *Példabeszédek* könyve tanítója számára viszont valóban élet-halál kérdése az, amiről szót ejt. A nyelvezete erős és alkalmanként szinte kínosan szemléletes. Természetesen Jézus is igen kifejező képekkel érzékeltetett olyan dolgokat, amelyek vagy örök életre, vagy örök halálra vezetnek (lásd Mt 5:21-30). Nem is csoda! Hiszen végső sorsunk, *örök* sorsunk (és ugyan mi lehetne ennél fontosabb?) azokon a döntéseinken múlik, amelyeket itt és most hozunk meg. Éppen ezért vegyük a lehető legkomolyabban az erőteljes nyelvezettel adott tanítást!

ÉLETÜNK TÖRVÉNYE

Hogyan értsük Péld 6:21 és 7:3 verseinek azokat a testre utaló képeit, amelyekkel az Isten törvényéhez való viszonyra tanítanak?

Amint egy korábbi tanulmányunkban is már láttuk, a *Példabeszédek könyvében* az érzések és gondolatok székhelyét a szív jelképezi. Amikor a tanító felszólít: kössük a szívünkre a törvényt (Péld 6:21), azt érti alatta, hogy mindig legyünk szoros kapcsolatban a törvénnyel. Egyetlen pillanatra se szakadjunk el tőle, mert az határozza meg, mi a bűn (Róm 7:7). Szintén tanácsolja még, hogy a szívünk táblájára írjuk azt fel (Péld 7:3), mint ahogy Isten a kőtáblákra írta a Tízparancsolatot (2Móz 24:12).

A szívbe vésett törvény képe azt jelenti, hogy itt nem csupán egy kívülről ránk kényszerített parancsrendszerről van szó. A törvénynek át kell hatnia minden indítékunkat és titkos szándékunkat, részévé kell válnia lényünknek, bensőnknek. Ez másik kifejezése annak, hogy valósággá válhat életünkben a páli ígélet: „*bennetek van Krisztus, a dicsőség reménysége*” (Kol 1:27, ÚRK).

A törvény *nyakba* fűzése azt is kifejezi, hogy mindig közel kell lennie hozzánk. Az ókorban az emberek a nyakukba kötötték értékes tárgyaikat. A levegő a torkunkon át jut el a tüdőnkbe – ez a lélegzés és az élet feltétele. Ilyen gondolatársítás járul a héber *nefes* („lélek”) szóhoz, ami abból a szóból származik, aminek a jelentése „torok”, „lélegzés”.

A törvénynek az *ujjakra* kötése azt érzékelteti, hogy a törvényt a cselekedetek területére kell vinni. Az ujjakra mutatva a tanító a legfinomabb és legbensőbb tettekre utal. Fontos, hogy a törvény ne csupán a nagy horderejű döntéseinkre hasson, hanem a kisebbekre is (lásd Lk 16:10).

Noha e képekkel a bibliai szándék tisztán szimbolikus volt, érdemes megjegyezni, hogy a zsidó, keresztény és mohamedán tradícióban szó szerint alkalmazták is ezeket a jelképeket. Ezt fejezi ki a zsidó *tefillin* (imaszj) használata a fejen és az ujjakon, a keresztények körében a nyakba akasztott kereszt, a mohamedán és keresztény gyakorlatban pedig az ujjakon morzsolt rózsafűzér.

A jelképek valóban segíthetnek, de miért kell mégis vigyázni, nehogy összekeverjük a szimbólumot a valósággal, amire az eredetileg mutatott?

VILÁGOSSÁG ÉS ÉLET

Hogyan kapcsolódik a törvény a „világossághoz” (Péld 6:23)?

A Biblia Isten szavát vagy törvényét a világossághoz hasonlítja: „Az én lábamnak szövétneke a te igéd, és ösvényemnek világossága” (Zsolt 119:105). A héber gondolkodás szerint kapcsolat van a „törvény” és a „világosság” fogalmi között. Éppen úgy, ahogyan a lámpa megvilágítja az utat, amelyen járunk, a törvény is segít a helyes irányban maradni. Vagyis erkölcsi döntések előtt állva segít megtudni, hogy melyik a helyes választás, még akkor is, ha időnként a törvény figyelmen kívül hagyására késztenének bizonyos okok vagy a saját hasznunk keresése.

Milyen példákat találunk a Bibliában arra, amikor valaki az ellenkező, erős érvek dacára is Isten törvényének követése mellett döntött? Mit tanulhatunk az ilyen engedelmeség példáiból? Milyen esetben tűnt rossz választásnak, legalábbis emberi szemszögből nézve, amikor a hűséget választották?

Miért kapcsolódik a törvény az „élethez” (Péld 6:23; 7:2)?

Az örök élet reményét a bűneset után nem várhatjuk a törvénytől, csak a Krisztusba vetett hittől. Ezzel együtt a törvény betartása és az általa kifejezett elvek továbbra is központi szerepet játszanak a hívő életében (lásd Mt 19:17; Jel 14:12). Azért engedelmeskedünk, mert évezredekkel ezelőtt az Úr kinyilatkoztatta Izráel népének: „Én vagyok az Úr, a ti Istenetek” (3Móz 18:4). Isten törvénye egyszerűen az „élettel” kapcsolatos, éppen azért, mert Isten az, aki – Ő az életünk forrása. Ez az elv képviseli az igazi lelkeséget: megbízunk Istenben és ígéreteiben ebben az életben, mint ahogyan az örök életre nézve is.

„Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem járhat sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága” (Jn 8:12) – mondta Jézus. Hogyan tapasztaltad már hitéletedben ennek a nagyszerű ígéretnek a valóságát?

A KÍSÉRTÉSEL KÜZDVE

Amint tehát láttuk, a Szentlélek ihletésére Péld 6:23 írója közvetlenül összekapcsolja a világhosszút és az életet Isten törvényével. A következő versben konkrét példát mond arra, hogyan jelenthet erős lelki védelmet a törvény, ami maga a világhosszút és az élet.

Mitől óv Péld 6:24? Azon túl, ami egyértelmű, még milyen burkolt figyelemfelhívást is találunk ebben a versben?

Amikor a hívó embert csábítja valami, az a legnagyobb kísértés számára, hogy a rossz igazolására találjon egy vallási érvet. Az istenkáromlás legrosszabb fajtája, és egyben roppant megtévesztő is, amikor valaki „felhasználja” Istent arra, hogy kimagyarázza helytelen viselkedését. Hiszen vajon mit lehet mondani arra, ha valaki azt gondolja, hogy „Isten velem van”? Ez megtörténhet házasságtörés esetén is. „Isten megmutatta nekem, hogy ez az a férfi/nő, akivel együtt kell lennem.” Ha az ember ezt el is hiszi, akkor ugyan ki vagy mi jöhetne elő erősebb érveléssel annál, amit „Isten” megmutatott neki?

Figyeljük meg azt is, hogy nem csupán a fizikai szépség lehet csábító! Az idegen hízeleg a szavaival, olyan kifejezéseket használ, ami áldozatát csapdába csalja. Milyen gyakran előfordult, hogy férfiak és nők a burkolt, mámorító és néha kimondottan vallási köntösbe bújtatott szavak hatása nyomán jutottak kompromittáló helyzetbe! A *Példabeszédek könyve* írója ettől a megtévesztéstől igyekszik megóvni.

A törvény „az idegen nő hízelgő” nyelvének (RÚF) a tökéletes ellenszere. Csak a törvény erejére és az engedelmesség kötelessége segít ellenállni a csábító szavaknak, amelyek hangozhatnak olyannyira igaznak és gyönyörűségnek. A csábító nemcsak szépnek, de bölcsnek és okosnak is fog találni. Még az is előfordulhat, hogy a lelki szükségletei is felébrednek. Így roppant ironikus, de egyben veszélyes módon éppen az „Isten iránti szeretettel” próbálják igazolni a bűnt.

Gondoljunk bele, milyen könnyűszerrel rá lehet venni minket arra, hogy akár a hit leple alatt igazolni próbáljunk bármilyen helytelen cselekedetet, nem csak a házasságtörést! Tehát miért az Isten törvényéhez való töretlen ragaszkodás az egyetlen valós védelem még a saját gondolataink, meg az ellen is, amivel a gondolataink rászédhetnek?

„NE LOPJ!”

Közvetlenül a házasságtörés elleni figyelmeztetés (Péld 6:24-29) után az író egy másik bűnről kezd beszélni: a lopásról (30-31. vers). A két parancsolat (a lopásra és a házasságtörésre vonatkozó) azt mutatja be, hogyan hat az egyik megtörése a másik iránti engedelmességre. Még a teljes törvényszegésnél is veszélyesebb lehet az a lelkiület, amikor az ember engedményeket tesz és kedve szerint válogat Isten törvényei közül. „A gonoszság legerősebb felleghővára világunkban nem a lezüllött bűnözőnek vagy az elfajult kiközösítettnek bűnös élete, hanem az olyan élet, amely erényesnek, tisztelteméltónak és nemesnek látszik, de egy bűnt takargat, egy véteknak hódol... Az, akinek magasztos felfogása van az életről, az igazságról és a tisztességről, és mégis készakarva áthágyja Isten törvényét vagy annak akár csak egyetlen rendelkezését, megrontotta az Úrtól kapott ajándékait, és másokat is a bűnre csábít” (Ellen G. White: *Élőtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó. 149. o.).

Péld 6:30-31 szakasza szerint mit tesz még egy kétségbeesett helyzetben lévő ember is?

A szegénység nem igazolja szükségszerűen a lopást. A tolvajt akkor is vétek terheli, ha „éhezik” (30. vers). Az éhező tolvajt ugyan nem szabad megvetni, viszont még neki is hétszeresen kell visszatérítenie azt, amit ellopott. Vagyis még a kétségbeesett helyzet sem lehet mentség a bűnre. A másik oldalról azonban a Biblia határozottan kijelenti, hogy kötelességünk adni a szegényeknek, amire szükségük van, hogy a túlélésük érdekében ne akarjanak lopáshoz folyamodni (5Móz 15:7-8). Milyen érdekes, hogy a házasságtörés után a lopással foglalkozik az író, majd ismét visszatér a házasságtörés problémájához (Péld 6:32-35). A két bűn valóban hasonló némileg. Mindkét esetben valaki törvénytelen módon elveszi azt, ami a másé. A lopás és a házasságtörés közötti döntő különbség viszont az, hogy míg az első bűn csupán valamilyen tárgy elvesztésével jár, a második jelentősége jóval nagyobb. Bizonyos esetekben egy tárgy ellopásáért lehet kárpótást adni, de a házasságtörés esetében, és főleg, ha gyerekek is érintettek, a kár összehasonlíthatatlanul nagyobb, mint a lopásnál. „*Ne paráználkodjál!*” (2Móz 20:14). Ez a parancsolat nemcsak a nemi tisztátalanságot tiltja meg, hanem az érzéki gondolatokat és kívánságokat is, és azokat a gyakorlatokat is, amelyek ezeket a gondolatokat és kívánságokat felkeltik bennünk... Krisztus, aki Isten törvénye iránt messzemenő elkötelezettséget tanúsított, kijelentette, hogy a gonosz gondolat vagy tekintet éppen úgy bűn, mint a törvénytelen cselekedet” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták.* Budapest, 1993, Advent Kiadó. 265. o.).

január 15.

ÉLETVESZÉLY

A legtöbben, amikor bűnt követnek el, nem gondolnak a halálra; más dolgok járnak a fejükben, többnyire a vágyaik azonnali kielégítése vagy a bűn kínálta öröm. Az sem segít a helyzeten, hogy a mai közfelfogás szinte bátorít a házasságtörésre, mint ahogy a romlottság egyéb formáira is. Ezzel szemben viszont a *Példabeszédek könyve* a megfelelő perspektívába helyezi a bűnt, mint ahogy az sok évvel később Pál írásából is visszhangzott: „*a bűn zsoldja halál*” (Róm 6:23).

Péld 7:22-23 szerint a házasságtörő mi miatt kerül életveszélybe?

Úgy mutatja be azt, aki „*utána megy*” a csábítónak, mint aki elveszítette egyéniségét és akaraterejét, már nem gondolkozik. Az „*egyszer csak*” kifejezés azt sejteti, hogy nem ad időt magának a helyes mérlegelésre. Az ilyen embert a vágóhídra vitt ökörhöz, a csapdába szaladó bolondhoz (ÚRK) és „*a törre*” siető madárhoz hasonlítja az Ige. Ezek közül egyik sem méri fel, hogy veszélyben az élete.

Miért jelent halálos veszélyt az erkölcstelen asszony (Péld 7:26-27)?

Lehetséges, hogy az itt bemutatott asszony esetében többről van szó, mint „csak” a házasságtörésről. A bölcsességgel ellentétes dolgokat jelképez. Salomon ezzel a hasonlattal akarja tanítványait óvni a gonoszság minden formájától. A kockázat hatalmas, mert ez az asszony nemcsak megebezt, hanem meg is öl, ráadásul olyan erővel bír, hogy még a legerősebb embert is meggyilkolta. Másképpen ezt úgy mondhatnánk, hogy *előtted voltak mások is, erősebbek nálad, akik nem éltek túl, amikor a kezei közé kerültek*. A szakasz egész nyelvezete világosan arra utal, hogy a bibliai író általánosságban beszél az egész emberiségről. (A szövegben szereplő héber *seol* szónak semmi köze a „pokolhoz”, még ha sokan így is gondolják. Azt a helyet jelöli, ahol a halottak most vannak – a sírt.)

A lényeg, hogy végül teljes megsemmisüléshez vezet a bűn, legyen az akár házasságtörés, akár bármi más. Ez pontosan az ellentéte az örök életnek, amit Jézus Krisztus által Isten mindannyiunknak adni kíván.

Nem is csoda, hogy amint a szombati részben is megállapítottuk, igen erőteljes a szöveg nyelvezete. Szó szerint élet-halál kérdésekkel van itt dolgunk!

Gondoljunk most olyan „erős” emberekre, akik hatalmasat buktak! Miért kell tehát reszketnünk a saját sorsunk miatt? Egyedül miben találunk védelmet?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Sátán a világ birodalmait kínálja fel az embernek, ha kész meghajolni uralma előtt. Sokan ezt meg is teszik, amivel viszont feláldozzák mennybejutásukat. Jobb meghalni, mint bűnt elkövetni; jobb nélkülözni, mint sikkasztani; jobb éhezni, mint hazudni” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. [Bizonyosságtételek.] 4. köt. 495. o.).

„Válasszuk inkább a szegénységet, a szidalmaztatást, a barátoktól való elszakadást vagy bármi más szenvedést, mint azt, hogy beszenyezzük lelkünket a bűnnel! Inkább a halál, mint a becstelenség vagy Isten törvényének áthágása - ez legyen minden keresztény jelszava! Mint önmagunkat reformereknek tartó nép, akik szemében kincs Isten szavának minden komoly, megtisztító gondolata, a jelenlegi szintnél sokkal magasabbra kell emelnünk a mércét” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. [Bizonyosságtételek.] 5. köt. 147. o.)!

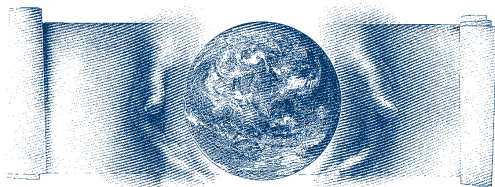
BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Hogyan vehetjük komolyan a bűn vonzását anélkül, hogy közben a fanatizmus csapdájába esnénk? Hogyan lehet Isten törvényének engedelmeskedni, mégis elkerülve a törvényeskedést?
2. Hogyan kapcsolódik egymáshoz mind a tíz parancsolat (2Móz 20:1-17)? Miért van az, hogy ha nyíltan megszegjük az egyik rendelkezést, a többi megsértésének is nagyobb lesz a veszélye (lásd Jak 2:10-11)? Milyen példákat találunk arra, hogy az egyik parancsolat áthágása továbbiak megszegéséhez vezetett?
3. Foglalkozunk még azzal a gondolattal, hogyan próbálják az emberek vallási érvekkel igazolni helytelen tetteiket! Ez nem is nehéz, főleg akkor nem, ha valaki a „szeretetet” nevezi a helyes vagy helytelen tettek legfőbb zsinórmértékének! Hiszen gondoljunk csak olyan rossz dolgokra, amelyeket a „szeretet” ürügyére hivatkozva szoktak mentetni! Miként védi továbbra is a törvény önmagától, de másoktól is az embert, akit különben bűnbe vinnének?
4. Nézzük meg újból a vasárnapi rész utolsó kérdését, ami a szimbólum és az általa jelképezett valóság összekeverésével foglalkozik! Hogyan fordulhat elő velünk is ilyesmi? Hogy lehet ennek egyik módja például a bálványimádás? Milyen lelki igazságokat szimbolizáló tradíciókra tekinthetünk tévesen úgy, mintha éppen azok volnának a lényegesek?

PÁSKULYNÉ KOVÁCS ERZSÉBET:
AZ ÉLET MŰHELYÉBEN
- ÖRÖK KÖRFORGÁS

Január. Már itt az új remény.
Tudom, hogy elmúlik a tél.
Februárban várom a tavaszt,
ha van még hó,
engem nem zavar az.
Márciusban indul a fában
valahol az élet láthatatlan
keringése, az örök körforgás
örökös rejtélye.
Áprilisban kibomlik a rügy,
zöldül a határ és fény mindenütt.
Virágok nyílnak, méhek szállnak,
az élet műhelyében titkos
lombikok sorban állnak,
s bennük az élet-elixír
megújító csodái várnak
egy kézre:
a mindent megújító Teremtőre.

Istentől jövő bölcsesség

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: IMózes 1:31; Példabeszédek 8:1-21, 22-31, 32-36; 9:1-18; Máté 16:26

„Az ÚR útjának kezdetén alkotott engem, művei előtt réges-régen” (Péld 8:22, RÚF).

A *Példabeszédek* könyvének ebben a szakaszában ismét megjelenik a bölcsesség témája (előzőekben lásd Péld 1:20-21), és az e heti szövegekből nyilvánvaló, hogy a bölcsesség igazság – az Igazság, amint az Istenben létezik, aki az eredete és forrása minden igazságnak.

Az igazság „abszolút” voltának hangsúlyozása ellentétes a mai gondolkodással, legalábbis bizonyos világrészekben, főként nyugaton, ahol az igazságot relatívnak, esetlegesnek, a kultúra függvényének tekintik; ahol az egyik ember igazsága különbözhet attól, amit más annak lát.

Csakhogy ez a felfogás nem biblikus. Az igazságnak – akár az enyém, akár a tiéd – egynek kell lennie, méghozzá azért, mert az „igazság” egyetemes. Nem sajátíthatja ki senki, hanem az egész emberiségé, akár felismerik ezt, akár nem.

Pilátus Jézusnak szegezte híressé vált kérdését: „Micsoda az igazság?” (Jn 18:38), miután Jézus kijelentette: „Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómrá” (Jn 18:37). Igazság, abszolút igazság létezik, sőt szól is hozzánk. A mi szempontunkból az számít, hogy vajon hallgatunk-e rá és engedelmesködünk-e annak, amit mond!

A BÖLCSESSÉG KIÁLTÁSA

Milyen értéke van a bölcsességnek Péld 8:1-21 szakasza szerint?

A bölcsesség olyan fontos, hogy mindenkihez el kell érnie. Isten teremtett minden emberi életet, és Krisztus mindannyiunkért meghalt. Tehát a bölcsesség, Isten ismerete és az általa felkínált üdvösség minden egyes embernek szól.

Figyeljük meg a szavakat, amelyek a bölcsesség hangos jelenlétét írják le: kiált, hallatja szavát, zeng, szól, beszédre nyitja száját, mond, ajkai, szájának minden beszéde. Bárhogyan érti is az ember e hasonlatokat, az egyértelműen látszik, hogy a bölcsességet közölni kell. Mindazoknak meg kell hallania, akik hajlandóak odafigyelni. Hiszen amint a múlt héten is megállapítottuk, élet-halál kérdése, amit a bölcsesség mond!

A bölcsesség nyolcszor mondja, hogy szavai igazak. A bölcsességet itt ábrázoló leírás érdekes módon párhuzamos azzal, ahogy 5Móz 32:4 verse bemutatja az Urat. Természetesen nem lepődhetünk meg ezen a párhuzamon, mert Isten mindenkinek a Teremtője (lásd Jn 1:1-3), és Ő az alapja az igazság teljességének.

Mit tudhatunk meg a bölcsességről Péld 8:10-11 verseiből?

Oly sok ember élt és él még most is tudatlanságban, balgaságban, sötétségben! Sokan léteznek úgy, hogy semmi reményt nem látnak vagy hamis remények ábrándjait kergetik. Ezt a helyzetet még szomorúbbá teszi, hogy a bölcsesség és az igazság olyan csodálatos, már most egy jobb élet reményével és ígérétevel teljes, valamint az új ég és új föld újjáteremtett világában töltendő örök élet bizonyosságát kínálja, mindezt Jézus áldozatának köszönhetően. A világ összes gazdagsága semminek bizonyul (lásd Préd 2:12-14) Isten ismeretéhez képest!

Olvassuk el Mt 16:26 versét, és kérdezzük meg önmagunktól, hogy vajon mennyire tükröződik az életünkben e szavak lényeges igazsága!

BÖLCSESSÉG ÉS TEREMTÉS

Hogyan kapcsolódik össze a bölcsesség és a teremtés (Péld 8:22-31)?

E szövegekben a bölcsesség titokzatos módon kapcsolódik az Úrhoz, aki a Teremtő. A költeményben több olyan szó is benne van, ami megtalálható Mózes *első könyve* 1. és 2. fejezetében, továbbá tükrözi annak irodalmi szerkezetét, a természet három eleme, az ég, a víz és a föld köré rendezve. A párhuzam a bölcsesség elsődleges „bizonyítványát” emeli ki: ha maga Isten is a bölcsesség felhasználásával teremtett, ha a bölcsesség a legrégebbi eszköz, a világmindenségénél előbb létezett, sőt alapvetően fontos a létezéséhez, annál inkább szükséges a bölcsességhez folyamodnunk az élet minden dolgában.

A szöveg a bölcsesség Istentől való eredetét is erősen hangsúlyozza. A héberben a költemény első szava az ÚR, *Jahve*, aki *szerezte* (héberben a második szó) a bölcsességet. A héber *qanah* szót Károli úgy fordítja, hogy „szerezett”, és ez a szó inkább a *nemzésre*, mint a *teremtésre* utal (lásd 1Móz 4:1; 5Móz 32:6). A következő szó olyan kifejezés, ami *Mózes első könyve* teremtési beszámolójával kapcsolatos: *resit* („kezdet”). Ezt *Mózes első könyve* 1. versében találjuk: „*Kezdetben teremté Isten az eget és a földet.*”

Csakhogy a „kezdet” szót Péld 8:22 verse némileg másképpen használja, mint ahogy az 1Móz 1:1 versében szerepel, ahol a szó a teremtésre vonatkozik, míg Péld 8:22 versében magára Istenre, az Ő útjára (*derek*) – ami a természetét jelenti. Tehát a bölcsesség Isten természetének a része.

A bölcsesség így időben megelőzi még a világmindenség teremtését is. Mivel a bölcsesség már akkor megvolt, amikor egyedül csak Isten létezett, a múltját visszavezethető *örök időkig*.

A bölcsesség tehát nem *bennünk* kezdődik, hanem Isten kinyilatkoztatja *nekünk*. Olyasmi, amit megtanulunk, amire megtanítanak, nem magunkból hozzuk elő. Biztos, hogy ha csak a magunk világosságában járunk, sőtétben botorkálunk. A Bibliából megtudjuk, hogy Jézus az „*igazi világosság, amely megvilágosít minden embert*” (Jn 1:9; ÚRK), és erre szintén mindenkinek szüksége van.

ÖRÖM A TEREMTETT VILÁG FELETT

Mózes első könyvében azt látjuk, hogy a teremtés minden lépése után, refrényszerűen ugyanaz hangzott el: „És látá Isten, hogy jó” (1Móz 1:4, 10, 12, 18, 21, 25, 31). Az utolsó lépésnél viszont még tovább ment: „ímé igen jó” (1Móz 1:31). Héberül a „jó” magában hordozza az élvezet gondolatát, valamint kapcsolatra is utal. A teremtési hét végén Isten megpihent, hogy a maga teljességében élvezze a teremtést (1Móz 2:1-3). A megpihenés időszakát, a szombatot pedig megáldotta. Ehhez hasonló módon a *Példabeszédek könyvének* ez a szakasza is azzal zárul, hogy a bölcsesség gyönyörűségét leli a teremtett világban.

Miért örült a bölcsesség Péld 8:30-31 szerint?

A bölcsesség örömében Istennek a teremtett világ feletti öröme tükröződik. Ez az öröm nemcsak „naponta”, a teremtés minden lépcsője után következik be, hanem meg is koronázza a teremtés munkáját, azt, amikor a teremtés (a földi élet) teljessé lett.

Példabeszédek könyve 8. fejezetében megtaláljuk a bölcsesség örömének az okát: „gyönyörűségemet leltem az emberek fiaiban” (31. vers, ÚRK). A teremtés hetének végén, szombaton lépett kapcsolatba Isten az emberekkel. A hét munkája után Isten megpihenéséből és örömeiből közvetlenül vonatkoztathatunk az emberek szombati tapasztalatára: „A Teremtő által felállított mintát követve az ember is örömmel, élvezettel és meglegedettséggel tekinthet vissza elvégzett munkájára. Ilyen módon nemcsak az isteni teremtésnek örülhet, hanem a teremtésből annak is, ami felett uralmat kapott, ami nem kizsigerelést jelent” (Gerhard F. Hasel írása, Kenneth A. Strand: *The Sabbath in Scripture and History*. 1982, Review and Herald Publishing Association. 23. o.).

Olvassuk el Jn 1:1-14, Kol 1:15-17, 2:3 és Jel 3:14 verseit! Ezek szerint milyen szerepe volt Jézusnak a teremtésben? Teremtői szerepének megértése miért olyan fontos ahhoz, hogy megértsük megváltói szerepét?

A BÖLCSESSÉG KÉRLELŐ SZAVA

Ennek a szakasznak az utolsó néhány verse újból visszatér a személyes hangvételhez, annak bemutatásához, hogy mit jelent bölcsnek lenni. Ezzel szembeállítva az elméleti ismeret kétségkívül igen mélynek tűnik a bölcsesség korábbi létezését, a teremtéskor való jelenlétét illetően. Viszont a Bibliában egy bizonyos ponton az igazságnak mindig le kell érnie az emberi szintre, el kell jutnia oda, hogy miként fogadjuk mindazt, amit Jézusban kaptunk.

Milyen, valóban élet-halál kérdésről olvashatunk Péld 8:32-36 szakaszában?

Ebben a szakaszban a „boldog” szó két állításhoz kapcsolódik. Az első egy bizonyos cselekedetet mutat be: „boldogok, akik az én útaimat megtartják” (32. vers). Zsolt 119:1-2 szakaszában ugyanilyen megfogalmazással találkozunk: „Boldogok, akiknek útjuk feddhetetlen... akik megőrzik az ő bizonyosságait, és teljes szívből keresik őt.”

A második bizonyos magatartásformát ír le: „Boldog ember, aki hallgat engem” (Péld 8:34). Mindkét esetben folyamatos erőfeszítés szükséges. Nem elég, ha valaki megtalálja a helyes utat, meg is kell azt tartani! Nem elég hallani Isten szavát, hanem naponta kell azt hallgatnunk, követve azt, amit már tudunk. Jézus szavaival: „boldogok akik hallgatják az Istennek beszédét, és megtartják azt” (Lk 11:28).

„Az lenne a kívánatos boldogság, ami a fizikai és erkölcsi törvénnyel szembeni engedetlenség, törvényszegés útján található? Krisztus élete rámutat, hogy mi a boldogság igazi forrása, és hogyan nyerhető el... Aki valóban boldog akar lenni, annak jókedvvel kell állni a kötelesség helyén, hűséggel végezve a rá háruló munkát, szívét és életét a tökéletes mintához igazítva” (Ellen G. White: *My Life Today*. 162. o.).

A boldogság könnyen elillan. Minél jobban keressük, elérése annál nehezebbnek tűnik. Miért legyen számunkra elsődleges az Isten iránti hűség, nem pedig a boldogság keresése? Különbösen is, mi az, ami inkább megadja a boldogságot (és miért)? Ha a boldogságot kergetjük, vagy ha először inkább Isten országát keressük?

január 22.

VAGY-VAGY

A bölcsesség kérlelő szava után a *Példabeszédek* könyve 9. fejezetének írója arra biztatja olvasóit, hogy válasszanak a kétféle életmód, a bölcsesség és a balgaság között. Az első és az utolsó hat vers (Péld 9:1-6, 13-18) egymással szimmetrikus, és kiemeli a két tábor közötti ellentétet.

Hasonlítsuk össze Péld 9:1-6 és 13-18 verseit! Mi a különbség a bölcsesség és a balgaság között?

-
1. A bölcsesség hasznos és a teremtésnél is volt szerepe: ebben a részben hét ige írja le a tetteit (1-3. versek). A hét oszlop, amit kivágott (1. vers) a teremtés hét napjára utal. A balgaság viszont csak ül és tétlenkedik, úgy tesz, mintha nagy valaki lenne, miközben „*bolond és semmit nem tud*” (13. vers).
 2. Még ha a bölcsesség és a balgaság ugyanazt a hallgatóságot szólítja is meg (figyeljük meg a 4. és a 16. vers azonosságát), homlokegyenest ellentétes dolgot adnak. A bölcsesség meghívja a vendégeit, hogy egyenek kenyeret és igyanak abból, amit előkészített (5. vers). A balgaság viszont nem kínál étellel-itallal, csak lopott holmival dicsekszik (17. vers).
 3. A bölcsesség arra szólít, hogy forduljunk el a balgaságtól és éljünk. A balgaság megengedőbb. Nem kéri, hogy bármitől is elszakadjunk, viszont útjának vége a halál. Aki a bölcsességet követi, előre halad, „*az egészségnek útján*” (6. vers) jár. Aki a balgaság követője lesz, az nem halad, és „*nem tudja*” (18. vers).

Hogyan válaszol a bölcs és mit felel a gonosz a bölcsesség tanítására (Péld 9:7-9)? Mi teszi az okos embert a gonosznál bölcsőbbé?

A bölcsesség kulcsa az alázat. A bölcs ember tanítható és nyitott elmével fogadja a tanítást. A bölcsesség csak ahhoz tér be, aki mint egy gyermek, érzi, hogy fejlődni kell. Éppen ezért tanította olyan határozottan Jézus, hogy ha „*olyanok nem lesztek, mint a kisgyermekek, semmiképpen nem mentek be a menyeknek országába*” (Mt 18:3).

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„A világegyetem Ura nem egyedül végezte jóságos munkáját. Volt egy társa – munkatársa, aki meg tudta érteni szándékait és vele tudott örülni a teremtett lények boldogításában. *’Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennél, és Isten vala az Ige. Ez kezdetben az Istennél vala’* (Jn 1:1-2). Krisztus, az Ige, Isten egy-szülöttje egy volt az örökkévaló Atyával – természetével, jellemével, szándékával. Ő volt az egyetlen olyan lény, aki tanácskozni tudott Istennel, és osztozni szándékában... Isten Fia ezt mondja önmagáról: *’Az Úr az ő útának kezdetétől szerzett engem, az ő munkái előtt régen... mikor megalapította e földnek fundamentumait: mellette valék mint kézműves, és gyönyörűsége valék mindennap, játszva élölte minden időben’* (Péld 8:22-30)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó. 7-8. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Miért *Mózes első könyvének* teremtési beszámolója jelenti a bibliai bölcsesség alapját? Miért áll mindenképpen ellentétben a Bibliával az evolúció elmélete?
2. Foglalkozzunk még azzal a gondolattal, hogy az igazi bölcsességet nem tudjuk önmagunkból felszínre hozni, hanem valamilyen kinyilatkoztatás által szerezhetjük meg! Mondjunk néhány példát olyan dolgokra, amelyeket önmagunktól, az isteni kinyilatkoztatás nélkül soha nem tudtunk volna meg! Például a kinyilatkoztatás nélkül hogyan szerezhettünk volna tudomást Krisztus kereszthaláláról és mindarról, amit ez lehetővé tesz számunkra? És mi a helyzet a hetedik nappal, a szombattal vagy a második adventtel?
3. Hogyan bizonyítja *1Mózes 1. fejezetének* leírása Isten munkájáról azt, hogy a jót nem lehet összekeverni a gonosszággal? Mi minden következik a válaszukból például arra a gondolatra nézve, hogy az evolúció elméletét ötvözni lehetne *Mózes első könyve* teremtési történetével?
4. Isten örömét lelte a teremtett világban. Ebből kiindulva hogyan lehet mélyebb és gazdagabb a szombatünneplésünk?

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY: LEFEKVÉS ELŐTT

„Ha elesünk, akkor is
egy testhosszal
előbbre vagyunk.”

Gyökössy

Itt térdepelt
gyertyafényben izzó
anyám is,
hol a négy fal között
vallatta a lelkiismeret;
aki hisz, nem gondolja,
hogy le lehet késni az életet,
hogy a halálé az utolsó szó!?
Összekuszált, zsibbadt lelkünk
kibogozhatatlan lebeg
ég és föld között.

Egy ódon dalból
fehér tör elő,
délceg méltósággal
beborít egészen.

Kegyelemért tátozó aranyhalm
sokadik köre ez már
a remény kelyhének borában.

Záróra.
Az ördög nem megy aludni,
én szeretnék.
S bordáim ketrecében
lassul a rohanás,
csendesedik a lét.

Az igaz ember áldásai

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Példabeszédek 10:1-14; 11-13; Máté 19:19;
János 3:16

„Áldások vannak az igaznak fején; az istentelenek szája pedig erőszakot tett fedbe” (Péld 10:6).

Amint a cím is utal rá, ez a tanulmány az igaz ember áldásaival foglalkozik. Ennek a szövegnek a héber *caddiq* („igaz”) szó a kulcsa. A *cedeq* szóból származik, és úgy fordítjuk, hogy „igazság”. Szerepel a könyv bevezetésében is: *„Salamonnak, Dávid fiának, Izráel királyának példabeszédei... okos fenyítéknek, igazságnak [cedeq] és ítéletnek és becsületességnek megnyerésére” (Péld 1:1-3).* A *Példabeszédek* könyve arra tanít, hogy a bölcsesség igazságosság, és az „igazságosság” az Isten parancsolatai szerinti eljárást jelenti - vagyis hittel és engedelmesen járni abban, amire az Úr elhívott; azt tegyük és azzá váljunk, ami akaratával megegyezik. Az igazság Istentől jövő ajándék. Ellentéte a balgaság és a hűtlenség. A bölcsesség igazságos vagy igaz, a balgaság pedig bűn és gonoszság. A héten tárgyalt versekben élesen kiütözik a kettő közötti különbség.

AZ IGAZSÁG TELJESKÖRŰ, ÁTFOGÓ

Milyen elvekről olvashatunk Péld 10:1-7 szakaszában, amelyek az életre és a hitre vonatkoznak?

Egy történet szerint egy férfi egy hajóban ülve elkezdett lyukat fúrni éppen a lába mellett. Amikor a többi utas rászólt, hogy azonnal hagyja abba, ő így válaszolt: „Semmi közük hozzá, hogy mit csinálok! Ez itt az én helyem!” Hasonlóan abszurd feleletet ad sok bűnös is, amikor igazolni akarja a viselkedését. „Az én életem, semmi közöd hozzá!” Pedig bármit teszünk vagy nem teszünk, az hat másokra, főként azokra, akik a legközelebb állnak hozzánk. Ugyan kinek az életét nem befolyásolta már igencsak nagy mértékben mások jó és rossz tetteinek a következménye?

A lelki-erkölcsi élet és a fizikai-anyagi élet közötti összefüggés elvét taglalja a 3-5. versek szakasza. Az a fő gondolat, hogy nem kifizetődő a gonoszság, sem az, ami erkölcstelen, még akkor sem, ha az ember gazdag. Másrészt viszont az igazságosság mindig meghozza a maga jutalmát, akár így, akár úgy, még a szegények esetében is!

A 6-7. versekben egy korábbi megfogalmazását találjuk annak, amit a későbbiekben Jézus is mondott arról, hogy miért hasonlítható a kívánság a házaságtöréshez, ill. a gyűlölet a gyilkossághoz. Az ember nem mindig tudja szavai mögé elrejteti a benne forrongó gyűlöletet. A gonosz gondolatokat általában leleplezi a testbeszéd vagy a hangnem. A jó kapcsolatok kialakításának az a legjobb kiindulópontja, ha szeretjük a felebarátainkat, mint önmagunkat (lásd 3Móz 19:18; vö. Mt 19:19). Miképpen az idézett szakaszok is kifejezik, tehetünk maradandó jó hatást az emberekre. Végeredményben főként a józan észre hagyatkozunk itt: hát nem sokkal kívánatosabb a jó hírnév, mint az, hogy rossz hírünk legyen?

Milyen fontos döntést készülünk hamarosan meghozni? Ha még nem tettük volna meg, alaposan fontoljuk meg, hogy milyen hatása lehet a döntésünknek másokra, akár jó, akár rossz értelemben!

„AZ IGAZNAK SZÁJA”

A száj (részeivel, az ajakkal és a nyelvvel együtt) a *Példabeszédek* könyvében a legfontosabb szerv. Az angol King James bibliafordításban a „száj” szó ötvenyszer, az „ajak” negyvenegyszer, a „nyelv” tizenkilencszer fordul elő. *Példabeszédek könyve* 10-29. fejezeteiben különösen fontos téma a beszéd szervének a használata.

Ennek az alapelvnek a jelentősége meghatározó: szavaink roppant erővel bírnak, akár jó, akár rossz irányban! A nyelv ajándékának a legjobb, de a legrosszabb hatása is lehet. A *Példabeszédek* könyvében a nyelvvel kapcsolatos vegyes érzelmek adják a legfontosabb tanítások egyikét, hiszen a nyelv valóban megleveníthet, viszont halált is hozhat!

Milyen ellentétet mutat Péld 10:11-14 szakasza az igaz ember és a bolond beszéde között?

Figyeljük meg a 11. versben az „életnek kútfeje” kifejezést. Szimbolikusan utal a bölcsesség jellemzőire. E kifejezést az Úrra is vonatkoztatja az Ige (Zsolt 36:10): „életnek forrása”. Ugyanez a kép még a szentéllyel kapcsolatosan is előkerül: patakokban csörgedezik onnan a víz (Ez 47:1-2). Jézus is ezzel a hasonlattal érzékeltette a Lélek adományát (Jn 4:14). Tehát amikor az Írás az igaz ember száját az „élet forrásához” hasonlítja, valójában Istennel hozza összefüggésbe. Az ilyen szájat az „élet” értékes adománya jellemzi. Ebből a jellegzetességéből tudjuk meg, hogy mikor működik helyesen a száj. Jóra ható eszköznek kell lennie, nem pedig rosszra vivőnek. Beszédünk legyen az élet forrása, ne a halálba taszítson! Ami a példabeszédekben elhangzik, előkerül Jak 3:2-12 szakaszában is.

Arra is gondoljunk, hogy Isten a „hatalma szavával” (Zsid 1:3) teremtette és tartja fenn az eget meg a földet. Ezért beszédünk csak életre vivő célokat szolgáljon!

Gondoljunk bele, milyen roppant erővel bírnak a szavaink! Önbizalmat, vidámságot és reményt adhatunk az embereknek általuk, de le is törhetjük őket, maradandó sebeket okozva, éppúgy, mint a fizikai bántalmazással. Mennyire vagyunk megfontoltak, amikor nyelvünket „forgatjuk”, élünk az erejével?

AZ IGAZ REMÉNYSÉGE

„A becsületeseket feddhetetlenség vezeti, de a hűtleneket elpusztítja romlottságuk” (Péld 11:3, RÚF). Milyen bizonyítékait láttuk már e szavak igazságának? Milyen példát ismerünk vagy miről hallottunk, amiben ez a lelki igazság mutatkozott meg? Viszont mi mutat arra, hogy még hittel kell tekintenünk erre az ígére - legalábbis egyelőre?

Olvassuk el *Példabeszédek könyve* 11. fejezetét! Sok témát érint ez a szakasz, mégis milyen komoly áldásokra számíthatnak a hűségesek, szemben azzal, ami a hűtlenekkel történik?

Az igaz embert helyes életmódra készíti, ha a jövőre gondol és értékeli azt, ami most még láthatatlan (lásd 2Kor 4:18). A jövő reményét maga előtt látva képes alázattal, becsületesen és könyörületesen élni.

A hűtlenek vagy gonoszok viszont csak a jelenben élnek. Csupán az foglalkoztatja őket, ami látható, meg az azonnal megkaparintható jutalom. Előbb mindig magukra gondolnak, nem a másokra, és megtévesztéshez, csaláshoz, helytelen tettekhez folyamodnak. Az eladó például, aki vásárlóit becsapja, kap egyfajta azonnali jutalmat, mert magasabb árat fizetnek a portékájáért, végül mégis elveszítheti a vásárlóit és csődbe mehet a vállalkozása (Péld 11:3, 18).

Gondoljunk néhány elöttünk állunk döntésre, és arra, hogy mit fogunk tenni velük kapcsolatban! A hosszú távra (az örökkévalóságra) való tervezés milyen szerepet kap a döntéseinkben?

A JÓ EMBER IGAZSÁGA

Olvassuk el *Példabeszédek könyve* 12. fejezetét, és összpontosítsunk a szavakra, főleg az igazság és a hazugság összefüggésében! Milyen üzenetet találunk itt a becsületességről és a hazugságról?

Sissela Bok filozófus meggyőzően bizonyította, miként árt a hazugság az egész társadalomnak: „Tehát az a társadalom, amelynek tagjai nem voltak képesek különbséget tenni az igaz és a megtévesztő üzenetek között, összeomlott” (Sissela Bok: *Lying: Moral Choice in Public and Private Life. [Hazugság: Erkölcsei döntés a közéletben és a magánéletben.]* New York, 1978, Pantheon Books. 19. o.). Hasonlóképpen Augustinus is megjegyezte, amit Bok idézett is a könyvében, hogy „amikor az igazság tiszteletét letörik vagy akár csak kissé meggyengítik, minden más dolog kérdéses marad” (i. m. xv. o.).

„A hazug ajkak utálatosak az Úrnál. Kijelenti, hogy a szent városba 'nem megy... be semmi tisztátalan, sem aki utálatosságot és hazugságot cselekszik' (Jel 21:27). Ne kezeljük lazán vagy bizonytalanul az igazmondást! Legyen az életünk része! A hit hajótörését jelenti, ha valaki kapkod és lazán kezeli az igazságot, színlel a saját, önző terveinek megfelelően... Aki olyasmit ejt ki a száján, ami nem igaz, eladja a saját lelkét, még hozzá olcsó áron. Hamissága látszólag jó szolgálatot tesz valamilyen szükséghelyzetben. Talán úgy látja: előrehalad az üzleti életben, amit becsületes úton nem tudna elérni, végül azonban oda jut, hogy képtelen lesz bárkiben megbízni. Mivel ő maga meghamisítja az igazságot, nincs bizalma mások szavában” (Ellen G. White: *My Life Today. [Az életem ma.]* 331. o.).

A szavak erejéről gondolkodva ki kell térnünk a hazugságra is, hiszen a legtöbb hazugságot szavakba öntik. Amikor hazudtak nekünk, vajon melyikünk nem érzett már kínzó fájdalmat, nem érezte úgy, hogy elárulták, beszennyezték? Nem nehéz elképzelni, hogy teljes káoszba fordul a társadalom, ha a hazugság lesz a norma, nem pedig az attól való eltérés! Közelíthetünk ehhez a kérdéshez másik szögből is: milyen hatása van a hazugságnak arra, aki hazudik? Némelyek annyira hozzászoktak már a hazudozáshoz, hogy nem is zavarja őket. A legtöbben azonban éreznek még büntudatot, szégyent, ha nem az igazságot képviselik, ami azért jó, mert azt jelenti, hogy valamennyire még nyitottak a Szentlélek előtt. Gondoljunk csak bele, milyen veszélyben van az, aki rá se ránt, ha valami hazugságot mond!

Mikor hazudtál utoljára? Milyen érzés fogott el, amikor megtetted?

január 29.

AZ IGAZ EMBER JUTALMA

Amint eddig is láttuk, a *Példabeszédek könyvében* a tanítás nagy része az emberek két csoportjának összehasonlításával történik. „A bölcs ezt teszi, a balga pedig azt.” „A hívő így cselekszik, míg a gonosz úgy.”

A valóságban viszont általában mindannyiunkban van valamennyi a bölcseségből és a balgaságból is. Jézus kivételével minden ember bűnös, egyaránt *szűkölködünk „az Isten dicsősége nélkül”* (Róm 3:23). Azonban Istennek hála, a következő versben nagyszerű ígéretet kapunk. Igaz, bűnösök vagyunk, ám hit által megigazulhatunk *„ingyen az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban való váltság által”* (Róm 3:24).

Végeredményben az egész emberiség a két tábor valamelyikében lesz: vagy a megváltottak, vagy az elveszettek között.

Jn 3:16 értelmében milyen kétféle sorsra jut az egész emberiség?

Olvassuk el *Példabeszédek* könyve 13. fejezetét! Hogyan állítja szembe egymással ez a szakasz az igazak és a gonoszok tapasztalatát, sorsát?

A bölcslet a hosszan égő lámpáshoz hasonlítja az Ige, míg a gonoszt a kihunyt fényhez (Péld 13:9). A bölcs élvezi munkája jó gyümölcsét, míg a gonosz learathatja a rosszat (2. és 25. vers). Gyermekei által (Péld 13:22) a bölcsnek a maga korán túl is lesz jövője; a gonosz viszont idegenekre, sőt talán éppen az igazra hagyja vagyónát (Péld 13:22).

Az egésznek az a lényege, hogy jobb az Istenbe vetett hittel és engedelmisséggel töltött élet, mint az engedetlenség és a balgaság élete.

Félretéve kissé az örök élet ígéretének óriási jelentőségű kérdését, milyen közvetlen, napi előnyökkel jár az, ha Krisztusba vetett hittel éljük az életünket?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Nem elég hitvallást tenni Krisztusról, és nem elég az, ha nevünk a gyülekezet névsorában szerepel... Bármit vallunk, nem ér semmit, ha nem teszünk Krisztusról igaz cselekedeteinkkel bizonyosságot” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*. Budapest, 1983, H. N. Adventista Egyház. 214. o.).

„Krisztus idejében az volt az emberi elme számára a legnagyobb ámitás, hogy az igazság pusztá elfogadása igazzá teszi az embert. Az emberiség tapasztalhatta, hogy az igazság elméleti ismerete elégtelennek bizonyult a lélek megmentéséhez... A történelem legsötétebb fejezetei tele vannak vakbuzgó vallásos emberek bűncselekményeivel... Ugyanez a veszély ma is fennáll. Sokan természetesnek tartják, hogy keresztények, egyszerűen azért, mert elfogadnak bizonyos teológiai tantételeket. Ám az igazságot nem valósítják meg a gyakorlati életben... Az ember megvallhatja hitét az igazságban, de ha ez a hit nem teszi őszintévé, kedvessé, türelmessé, elnőzővé, mennyei lelkületűvé, akkor az igazság átokká válik számára, befolyása által pedig átokká a világ számára.

A Krisztus által tanított igazság a szív és az élet alkalmazkodását jelenti Isten kinyilatkoztatott akaratához” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó. 253-254. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Beszéljessünk arról, hogyan gyakorolnak jó vagy rossz hatást másokra a döntéseink! Miért nem lehet megkerülni ennek tényét? Ez az igazság először is a bűneset történetében mutatkozott meg, hiszen Ádám és Éva választásának következményei a saját életünkben is megmutatkoznak, egészen a mai napig. Kisértést érezhetünk talán arra, hogy megpróbáljuk felmérni, mennyi jó vagy rossz származik döntéseinkből, ez azonban bizonytalan, mert gyakran nem tudjuk, milyen hatása van a lépéseinknek. Miért olyan fontos tehát, hogy Isten és a törvény világosságában azt tudjuk választani, ami helyes, függetlenül a következményektől, amelyektől tartunk?
2. A *Példabeszédek* könyve határozott különbséget lát az igaz és a bolond között, és ezekből a versekből tanuljuk meg, hogy mi helyes és mi rossz. Miért kell különösen jól meggondolnunk, hogy kit nevezünk balgának? Másrészt viszont, milyen gyakran tévesztettek meg olyanok, akiket valamikor igaz embereknek gondoltunk?

REMÉNYIK SÁNDOR: SZIVÁRVÁNY

Némethy Titinek

1

A párában, a vizesés felett,
Halványan, mint egy álom,
És testetlenül, mint egy lehelet:
Az örökifjú szivárvány lebeg.

Megrokkannak a sziklák, a hegyek,
A kő mállik, az erdők sirba térnek,
Új medret tör a patak magának,
S a régít testálja a feledésnek.
Megőszül a világ.

De a szivárvány mindig egy marad.
S színei meg nem fakuló csodák.
Örökifjan és egyformán lebeg,
Halványan, mint egy álom,
És testetlenül, mint egy lehelet.

Mint a művészet az élet felett.

2

Minden lélekben van egy kis szivárvány,
Kis csapóhíd, amelyet lebocsát,
Hogy egy más lélek átjöhessen rajta -
Ennek a hídnak hídpillére nincsen,
Ezt a hidacsát csak az Isten tartja.
Az Isten, aki a szívekbe lát.

Nem minden az, aminek látszik

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Példabeszédek 14-15; Ézsaiás 5:20;
Dániel 7:25; Máté 20:26-28; Márk 12:30-31

*„Van olyan út, mely helyesnek látszik az ember előtt, és vége a halálra menő út”
(Péld 14:12).*

Amint Pál apostol mondta: *„most tükör által homályosan látunk”* (1Kor 13:12). Olyan keveset látunk, és az is a gondolataink szűrőjén át érkezik. A szemünk és a fülünk – lényegében minden érzékszervünk – a valóságnak csupán szűk mezsgyéjét mérheti fel.

Be lehet csapni minket, és nemcsak a külvilágot, hanem még önmagunkat illetően is! Az álmaink, a nézeteink és még a véleményünk is egyaránt torz képet mutathat a valós állapotunkról, és éppen ez a legveszélyesebb megtévesztés.

Mit tegyünk hát, hogy megvédjük magunkat a csalásoktól? A *Példabeszédek könyve* alapvető tanácsot ad. Ne bízunk magunkban úgy, mint a bolond teszi! Bízunk inkább az Úrban, aki kezében tartja az események menetét még akkor is, amikor azt érezzük, hogy minden rossz irányba tart! Röviden tehát, hittel, nem pedig pusztán látásból kell élnünk, mivel a szemünk különösen megtévesztő lehet, mert a valóságnak csak csekély részét érzékeli, és ami még rosszabb: eltorzítva adja vissza azt a keveset is, amit megláttat.

A BOLOND BIZTONSÁGA

Mit tudhatunk meg a bolondról *Példabeszédek könyve 14. fejezetéből?*

A bolond kevélyen szól (Péld 14:3). A bolond számára az első megtévesztés a „kevélység” beszédével kapcsolatos. A szájára vonatkozóan említett „kevélységnek pálcája” kifejezés a végső büntetésére utal. Gógös, kérkedő szavai (lásd még Dán 7:8) miatt kap ütést az ajkára, míg a bölcseket megtartja a beszédük.

A bolond csúfolja a bölcsességet (Péld 14:6-9). Látszólag a bolond keresi a bölcsességet, pedig valójában nem hisz, hanem kételkedik benne. Nem is fogja megtalálni, mert magában úgy képzei, hogy rajta kívül nem létezik bölcsesség. A legfélelmetesebb az, ahogyan a törvényszegéshez viszonyul. Ugyan mi jelenthetne nagyobb veszedelmet annál, mint amikor valaki a bűn kérdésén gúnyolódik?

A bolond naiv, hiszékeny (Péld 14:15). Érdekes, hogy míg a bolond csúfolja az idealistákat, akik még mindig hisznek a bölcsesség értékében, elveszítette a képességét, hogy reálisan meg tudja fontolni azt, amit hall, vagyis „hisz minden dolognak”. Ironikus, de éppen a szekuláris társadalom lényegét érinti ez a megállapítás. A kételkedő, szkeptikus ember gúnyolódik Isten felett, csúfolja a vallást, hangoztatja, hogy csak a gyerekeknek és az öregeknek való az ilyen hit, ő maga viszont sokszor a legnagyobb butaságot elhiszi. Hisz például abban, hogy pusztá véletlen folytán alakult ki az élet a földön.

A bolond lobbanékony (Péld 14:16, 29). Mivel a balga ember azt hiszi, hogy csak neki lehet igaza, nem szakít időt a gondolkodásra. Jobbára az indulatai vezérlik és hirtelen cselekszik.

A bolond elnyom másokat (Péld 14:21, 31). A bolond pszichológiai elemzése az elnyomást és a tolerancia hiányát sejteti. Nem tud másokat türelemmel elfogadni, megvető az emberekkel (lásd Dán 7:25; 8:11-12).

Könnyű a balgaság jeleit másokban felismerni, de mi a helyzet velünk? Az eddigiekben felsorolt jellemhibák közül melyeket kell először is meglátni, majd Isten kegyelmét kérve le is győzni magunkban?

A BÖLCS FÉLELME

Olvassuk el ismét *Példabeszédek könyve* 14. fejezetét! Mit mond a bölcs emberről?

A bölcs alázattal szól (Péld 14:3). A bölcs ember beszéde megfontolt. Hiányzik belőle az öntelt magabiztosság, és ez készletti csendes elmélkedésre. A bölcs megfontolja, amit a másik ember mond, vagyis időt szakít az alapos gondolkodásra és a dolgok mérlegelésére. Képes csendben maradni azért, mert figyel, hajlandó másoktól is tanulni.

A bölcs értékeli a tanulást és a tudományt (Péld 14:6, 18). Azért nem könnyű a bolondnak tanulni, mert nehezebbre esik, hogy leüljön egy tanító lábához. A bölcs viszont alázatos, így könnyen tanul. Egyszerűen élvezzi a tanulás és a fejlődés élményét. Keresi a bölcsességet, meg akarja ismerni, amit még nem tud, és teszi bölccsé.

A bölcs körültekintő, óvatos (Péld 14:15). Aki bölcs, tisztában van azzal, hogy létezik bűn és gonoszság, ezért óvatosan megfontolja, hová megy. Nem bízik meg feltétlenül az érzéseiben és a személyes véleményében. Mindent ellenőriz és tanácsot kér. Viszont azt is alaposan meghányja-veti magában, amit mások tanácsolnak neki. Különválasztja a jót a rossztól (1Thessz 5:21).

A bölcs higgadt (Péld 14:29, 33). A bölcs képes csendben maradni, mert nem a maga feje után megy, hanem a felülről jövő bölcsességre hagyatkozik (Péld 14:14). Istenbe vetett hite miatt tud megnyugodni és uralkodni magán (Ézs 30:15). Az istenfélelemből merít erőt (Péld 14:26).

A bölcs irgalmas, érző lélek (Péld 14:21, 31). Összefügg a két parancsolat: „Szeressed azért az Urat, a te Istenedet” és „Szeresd felebarátodat” (Mk 12:30-31). Nem szeretjük Istent, ha ugyanakkor rosszul bánunk az emberekkel. Hitünket az fejezi ki leginkább, hogyan viszonyulunk másokhoz, kiváltképp a szükséglet látókhöz!

„Nem mérjük fel, hogy közülünk milyen sokan nem hitben, hanem látásban járnak (lásd 2Kor 5:7). Azt hisszük el, ami látható, miközben nem értékeljük az Isten Igéje által adott drága ígéreteket” (Ellen G. White: *Our High Calling*. [Magasztos elhívásunk.] 85. o.). Mit jelent hitben járni, nem látásban? Hogyan kell ez tenni?

„AZ ÚRNAK SZEMEI”

„Mindenen rajta tartja szemét az ÚR, a gonoszokat és a jókat egyaránt figyeli” (Péld 15:3, RÚF). Milyen érzést kelt bennünk ez a vers? Miért?

A Példabeszédek könyve következő két fejezetének a hangvétele már más, az előző szakaszokhoz képest inkább teológiai jellegű. Gyakrabban utal az Úrra, mint a megelőző példabeszédek. Megtudunk még valami különleges dolgot: „Mindenütt ott van az ÚR szeme” (Péld 15:3, ÚRK).

Az ókori izraeliták az Úr jelenlétének állandó tudatára mondták, hogy „az Úrnak félelme”. Ezzel a gondolattársítással találkozunk a *Zsoltárok könyvében* is: „az Úr szemmel tartja az öt félköket” (Zsolt 33:18). Jób is úgy mutatja be Istent, mint aki az egész föld kerekességét figyeli és meglát mindent, ami az ég alatt történik (Jób 28:24). Éppen ezért jut a pátriárka arra a következtetésre, hogy „az Úrnak félelme: az a bölcsesség” (Jób 28:28).

Ez a példabeszéd tehát arra emlékeztet, hogy Isten meglát jót és rosszat egyaránt, bárhol is legyen. Salamon értelmezése szerint (1Kir 3:9) az igazi bölcsesség azt jelenti, hogy az ember képes különbséget tenni a jó és a rossz között. Emberileg ez a tudat folyamatosan arra emlékeztet, hogy igyekezzünk állandóan jót tenni, ne rosszat, hiszen Isten látja minden tettünket, még akkor is, ha más nem láthat. Sokan azt gondolják, hogy mivel egyelőre elkerülhetik helytelen tetteik büntetését, valóban megmenekülhetnek a büntetéstől. Hosszú távon azonban ez sosincs így!

Éljünk tehát megfontoltan, mert „nincs olyan teremtmény, amely rejtve volna előtte, sőt mindenek meztelenek és leplezetlenek annak szeme előtt, akinek számot kell adnunk” (Zsid 4:13, ÚRK).

Olvassuk el Péld 15:3, Ézs 5:20 és Zsid 5:14 verseit! Milyen meghatározó üzenetet találunk e szövegekben, kiváltképp ma, amikor a „jó és rossz” fogalmát gyakran özszemossák; amikor azt hangoztatják, hogy relatív, mi jó és mi rossz, vagy csupán szubjektív elgondolás, ami objektív módon nem létezik? Miért olyan rossz ez a felfogás? Miért különösen veszélyes?

AZ ÚR ÖRÖME

Olvassuk el Példabeszédek könyve 15. fejezetét! Miért igen nagy kincs az ember számára az öröm?

A Szentírás nem ígér megpróbáltatások nélküli életet. Amint Jézus is mondta: „*Elég minden napnak a maga baja*” (Mt 6:34). Péld 15:15 versének magyarázata szerint pedig a vidám szívű ember még a nehezebb napokat is jobban viseli. Mindenképpen jön fájdalom, szenvedés és megpróbáltatás, és általában nem válogathatjuk meg, hogy mi mikor és hogyan történik. Ami felett viszont uralmunk van, legalábbis egy bizonyos fokig az az, hogy milyen módon reagálunk a történetekre.

Olvassuk el Péld 15:14, 23 verseit! Milyen szerepe van az Úrnak ebben az örömben?

A bibliaszöveg ugyan nem említi kimondottan az öröm okát, viszont a 13. és 14. versek párhuzamos gondolata arra utal, hogy az „*örvendező szív*” (RÚF, ÚRK) az „*értelmes szív*” (RÚF). Annak a szíve ilyen, aki hisz, ezért az adott nehéz helyzetben túlnézve látja a szabadítást. Éppen ez az oka annak, hogy olyan fontos az Istenbe vetett hit. Ezért annyira meghatározó, hogy mi magunk tudjuk, a saját tapasztalatunkból meg legyünk győződve Isten létéről és szeretetéről! Akkor pedig bármilyen nehézségben legyen, akármilyen szenvedés előtt álljon is, az *értelmes szívű* ember képes kitartani, mivel személyesen ismeri Istent, tapasztalta szeretetét.

Péld 15:23 másik fontos gondolatot közöl. Inkább abból származik öröm, amit adunk, mint amit kapunk. A másoknak mondott jó szó örömet kelt abban, aki beszél. Ugyan ki ne tapasztalta volna már, hogy milyen jó érzés akár szóval, akár tettel, akár mindkettővel örömet szerezni másoknak? Amint a *Példabeszédek könyve* már korábban is kifejezte, szavaink óriási erővel bírnak, roppant sok jót, de rosszat is tehetnek. És mennyivel jobb, ha felemelő a hatása a jó szónak, nemcsak arra nézve, aki kapta, hanem annak is, aki azt mondta!

Mennyire vagyunk személyesen meggyőződve Isten jóságáról? Mit tehetnénk azért, hogy a szívünk nyitottabbá váljon e fontos igazság befogadására? Gondolj csak bele, hogy mennyivel jobb az életed, ha tisztán látod, ismered Isten szeretetének valóságát!

február 5.

ISTEN HATALMA

Mindannyiunknak vannak álmai, tervei, a dolgok viszont általában másképpen alakulnak, néha jobban, néha rosszabbul. A Biblia is elismeri az ember felelőségének és szabadságának értékét, viszont azt is hangsúlyozza, hogy Isten uralma alatt tartja az események menetét (lásd Péld 20:24; 21:31; Dániel 2. és 7. fejezete).

Mit olvashatunk Péld 16:1 versében? Hogyan értsük ezt a szakaszt?

Készülj fel, tervezz, de akkor is az Úré az utolsó szó! Ez nem azt jelenti, hogy semmi értelme az előkészületeknek. Viszont a hívő életében megfigyelhető, hogy ha Isten kezébe tesszük le a terveinket, Ő is dolgozik rajtuk és igazgatja azokat (Péld 16:9). Végül Ő szilárdítja meg szándékainkat. Még ellenségeink tettei is a javunkra fordulnak (Péld 16:4, 7). Nem könnyű felfogni e gondolatokat, különösen a nehéz helyzetekben, de vigaszt találunk bennük és megtanítanak bízni Istenben akkor is, ha rettentően rosszul alakulnak a dolgok, amikor a terveink nem a reményeink szerint következnek be. A lényeg, hogy megtanuljunk mindent letenni Isten kezébe. Ebben az esetben biztosak lehetünk abban, hogy vezet, még a legnehezebb időkben is!

Hol az ambíció helye az emberi sikerek tekintetében (Péld 16:18-19)?

Mint mindig, a Biblia itt is óva int a kevélységtől, a felfuvalkodottságtól. Végére is, bűnbe süllyedt emberként ugyan mivel büszkélkedhetünk? Melyik bűn áll élesebb ellentétben Istennel, mint éppen az első bűn, a büszkeség (lásd Ez 28:17)? Jézus nyomatékosan tanította, hogy mennyire ártalmas a nagyravágyás. Tanítványainak azt tanácsolta, hogy inkább az alázatra törekedjenek (Mt 20:26-28).

Milyen szerepe van a szerencsének az ember sikerében (Péld 16:33)?

A Bibliában nincs helye a véletlennek. Még ha valaki úgy is gondolja: a szerencse alakítja az eseményeket, akkor is bízhatunk abban, hogy Isten mindent uralmában tart.

Igyekszünk megérteni, mi miért történik. Közben hogyan segít át a miértek nehéz kérdésein a nagy küzdelem valóságának a gondolata?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Sátán kezdettől fogva a törvénszegésből eredő nyereséggel kecsgettette az embereket. Így csábította el, így vitte bűnre az angyalokat. Így vezette bűnbe Ádámot és Évát. Így téríti le még ma is az emberek sokaságát Isten ösvényéről. A törvény áthágásának útját kívánatosnak tünteti fel, de a *'vége a halálra menő út'* (Péld 14:12). Boldogok azok, akik – megkockáztatva az ezen az úton való járást – megtanulták, hogy milyen keserűek a bűn gyümölcsei, és kellő időben letértek a bűn útjáról” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó. 670. o.).

„A test és lélek gyógyítására a hálás és dicsőítő lelkületnél nincs jobb orvosság. Éppoly kötelességünk leküzdeni a búskomorságot, az elégedetlen gondolatokat és érzéseket, mint imádkozni. Ha úton vagyunk a menny felé – Atyánk háza felé –, hogyan járhatunk egész úton sóhajtozva, panaszkodva, siránkozva, mint egy gyászmenet?!

Azok az állítólagos keresztények, akik állandóan panaszkodnak, és akik a jókedvet és vidámságot bűnnek tartják, nem tudják, mi az igazi vallás” (Ellen G. White: *A Nagy Orvos lábnymán*. Budapest, 1998, Advent Kiadó. 175. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Beszélgessünk arról, hogy a valóságnak csak szűk mezsgyéjét láthatjuk. Mit jelent ez? Mi mindenről tudjuk, hogy létezik, pedig nem látható. Például mennyi rádióhullám (mobiltelefon hívás, műholdas program, rádióműsor) kering körülöttünk is, amelyeket nem érzékelünk! Hogyan figyelmeztet észlelésünk korlátaira ezeknek a valósága? Erre gondolva hogyan fogadhatjuk el például az angyalok létezését, noha őket sem látjuk?
2. Miért fontos tisztában lenni azzal, hogy valóban létezik emberi szabad akarat és választási szabadság, még ha végső soron minden Isten irányítása alatt van is? Látszólag egymásnak ellentmond ez a két fogalom (az emberi szabad akarat és Isten mindenképp felett való uralma), pedig mindkettőt tanítja a Biblia. Hogyan tudjuk összhangba hozni a kettőt?

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY: SZÍVEM SZEMÉBE

*„aztán mégis nélkülem
lesz egyszerre nagy sárga szívé”*

(Kalász Márton)

Itt szeretek ücsörögni,
a nagy diófa árnyékában,
amit még apósomtól kaptunk,
amikor a gyerekek
kicsik voltak. Ő ültette
szent kezével.
Elfeküdni a zöld lomb alatt;
itt megtörnek hátamon
a sötét hullámok csontjai.
Ide járnak összeállni
szétdobált csodáim.
S amikor a fa levelei közt
agonizálni kezd
a lemenő nap sugara,
szívem szemébe csapódik
a kereszt-arcú
szeretet.

Küzdelmek között

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 5Mózes 24:10-22; Példabeszédek 17-19;
János 8:1-11; 1Korinthus 13:5-7

„Jobb egy darab száraz kenyér ott, ahol békesség lakik, mint ha zsíros falatokkal van tele a ház, de veszekednek benne” (Péld 17:1, RÚF).

A *Példabeszédek* könyve ismét felhívja a figyelmet arra, hogy a látszat megtévesztő lehet. Úgy tűnhet, hogy mindenünk megvan, amit a világ kínál – vagyon, hatalom, kedvtelés, hírnév –, mégis az álarc mögött feszültségek és bajok rejtőzhetnek. Még az is meglehet, hogy a feszültségek és bajok oka pontosan az a gazdagság és a sok élvezet, aminek megszerzésére olyan keményen törekszik az ember. Amint egy egyiptomi közmondás tartja: „Jobb a kenyér vidám szívvel, mint a vagyon sok bosszúsággal” (Miriam Lichtheim: *„Instructions”, Ancient Egyptian Literature: A Book of Readings. [„Tanítások”, Ókori egyiptomi irodalom: Olvasmányok könyve.]* II. köt. 156. o.).

A *Példabeszédek* könyve szerint az az első lépés a probléma megoldása felé, ha meghatározzuk a fontossági sorrendet: a békés kapcsolatok fontosabbak a gazdagságnál (Péld 17:1). Nem annyira az számít, amink van, mint inkább az, hogy kik vagyunk. A következő tanácsok segítenek a helyes fontossági sorrendet felállítani, és elvezetnek a belső békéhez (héberül *salom*), ami boldogabb tesz.

február 8.

BŰN ÉS BARÁTOK

Milyen lényeges pontot fogalmaznak meg Péld 17:9 és 19:11 versei? Hogyan bánjunk másokkal, olyanokkal, akik elestek?

Amikor valaki bajt okoz, nagy a kísértés, hogy híreszteljük a történetet, másoknak is beszéljünk róla. *Hallottad, hogy mit csinált XY?* Még ha látszólag el is borzaszt az a bizonyos eset, azért örömmel beszélünk róla másoknak. Tömören szólva, ez a pletykálgatás, és éppen ettől óv az Ige, azért mert az efféle magatartás vizályt szít, még szoros barátok között is. Hiszen ha valami rosszat tesz egy barátod, milyen barát vagy, ha körbejársz, és mindenkinek arról beszélsz?

Az Ige azt tanácsolja, hogy inkább *fedezzük el* a vétket. Persze ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy rejtegetnünk kellene a bűnt, úgy tenni, mintha meg sem történt volna, mintha az illető soha semmi rosszat nem követett volna el. Az elfedett vétek továbbra is jelen van, csak nem kitergetve. A héber szó, amit úgy fordítunk, hogy „elfedez”, ebben a kifejezésben a „megbocsátás” jelentést is hordozza (Zsolt 85:3; Neh 4:5). Embertársunk botlására szeretettel reagáljunk, ne pletykáljunk róla!

Hogyan segít a szeretet helyesen reagálni, amikor egy barátunk valamit elvett (Péld 17:17; 1Kor 13:5-7)?

Nem azért szeretjük a barátunkat vagy a házastársunkat, mert hiba nélküli, tökéletes volna. A hibái és gyengéi ellenére szeretjük. Csak a szeretet által tanulunk meg nem ítélkezni mások felett, hiszen a saját hibáink és fogyatkozásaink miatt mi is beleeshetnénk éppen olyan bűnökbe. Inkább bánkódhatunk velük együtt azon, amit elkövettek, és minden lehetséges módon segíthetünk nekik túljutni a történeteken. Végteára is, mire valók a barátok, ha nem erre?

Gondoljunk egy olyan esetre, amikor valamit nagyon elrontottunk, de megbocsátottak nekünk, segítettek, vigasztaltak! Miért kell nekünk is ugyanígy bánnunk másokkal, ha csak lehet?

LÉGY IGAZSÁGOS!

Az igazi szeretet nem vak. Ha szeretettel „elfedezzük” egy másik ember hibáját, ez nem azt jelenti, hogy nem vesszük észre a bűnt és nem tartjuk annak, ami. A szeretet és az igazság összetartozik. A héber *cedeq* szót úgy fordítjuk, hogy „igazság”, de „szeretet” és „irgalmasság” jelentést is hordoz. Valójában nem gyakorolhatunk irgalmat, ha nem vagyunk igazságosak, és nem lehetünk igazságosak, ha hiányzik belőlünk az irgalom és a szeretet. A két fogalom ösztartozik.

Nem gyakorolhatunk kegyelmet a szegények iránt például az igazság kárára. Ez áll a mögött a tanács mögött, hogy a törvény előtt se tegyünk kivételt a szegénnyel (2Móz 23:3). Ha a szeretet arra indít, hogy segítsünk rajta, igazságtalan dolog volna akkor kedvezni neki, amikor valami rosszat tett, csak azért, mert szegény. Az igazságosságnak és az igazságnak kéz a kézben kell járnia a szeretettel és a könyörülettel. Ez a bölcs egyensúly jellemzi a Tórát, Isten törvényét, aminek a tanítását tükrözi és képviseli a *Példabeszédek könyve*.

Mit mond a dorgálásról, feddésről Péld 17:10 és 19:25 verse?

Nem véletlen, hogy Péld 17:10 közvetlenül az után a felszólítás után áll, hogy szeretettel fedezzük el a vétket (Péld 17:9). A „feddést” a „szeretettel” összefüggésben említi az Ige, ami megfelelő perspektívába helyezi a szeretetet. A szövegből kemény fenytetésre következtethetünk.

Hogyan lépett fel Jézus nyílt bűn esetén (Jn 8:1-11)?

„Jézus jelleme a tökéletes igazság szépségében ragyog fel ezzel a tettel: megbocsátott ennek a nőnek, és jobb életre bátorította. Nem mentegeti a bűnt, nem csökkenti a bűnösség érzetét, nem elítéli, hanem megmenteni akar. A világ csak lenézni és megvetni tudta ezt a tévelygő asszonyt, Jézus azonban a vigasz és remény szavait szólja. A Büntelen Lény szánja a bűnös gyöngeségét, segítő kezét nyújtja neki. Míg a képmutató farizeusok megbélyegzik, Jézus megparancsolja neki: *'Eredj el és többé ne vétkezzél'* (Jn 8:11)” (Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó. 390. o.)!

ISMÉT A SZAVAK

Olvassuk el *Példabeszédek könyve* 18. fejezetét! Itt ugyan más témák kerülnek elő, igyekezzünk mégis arra összpontosítani, ami a szavakra vonatkozik! Milyen fontos elveket találunk itt azzal kapcsolatban, amit kimondunk, ill. amit nem?

Megint csak szembetaláljuk magunkat azzal a gondolattal, hogy szavaink számottevő erővel bírnak. Most azt látjuk, hogyan okozza önnön vesztét a szavával a bolond ember. A 13. vers különösen kifejező. Milyen könnyű megszólalni, *mielőtt* figyelmesen meghallgatnánk és megértenénk, hogy mit mond a másik! Mennyi felesleges fájdalomtól és veszekedéstől megkímélhettük volna magunkat – és másokat is –, ha megtanultuk volna alaposan végiggondolni a hallottakat, és csak azután válaszoltunk volna! Valóban van úgy, hogy a hallgatás a legjobb felelet.

Miért hasonlítható a bölcs ember beszéde a mély vízhez (Péld 18:4)?

A mély víz hasonlatát pozitív értelemben veszi a *Példabeszédek könyve*, a bölcsesség jelképeként (Péld 20:5). A csendesség, valamint a tartalmas mélység, gazdagság gondolatát érzékelteti. A bölcs ember nem felszínes. Szavait mély gondolkodásból és személyes tapasztalatokból meríti. Ugyan ki ne hallgatná szinte csodálattal, elismeréssel a nyilvánvalóan bölcs és nagy tudású emberek mély gondolatait?

Hogyan értsük Péld 18:21 versét? Mit jelent?

A *Példabeszédek könyve* ismét felhívja a figyelmet arra, amit már amúgy is tudnunk kellene: szavainkban erő van, és jóra meg rosszra egyaránt felhasználhatjuk azokat – életre, de halálra is vezethetjük az embereket általuk. Mennyire meg kell hát gondolni, mit mondunk ki!

Idézzünk fel egy esetet, amikor rettenetesen megbántott valaki azzal, amit mondott! Mit tanultunk meg akkor a szavak erejét illetően? Ezek szerint miért fontosjuk meg jól, mielőtt bármit is kimondanánk?

MINDENNEK KÉT OLDALA VAN

Miért nem szán több időt a bolond arra, hogy kialakítsa a véleményét (Péld 18:2)?

A bolondoknak akkora az önbizalmuk, és annyira hajtja őket az önkifejezés vágya, hogy nem érdekli őket, amit másoktól tanulhatnának. Zárt elméjük-höz nyitott száj társul, ami végzetes kombináció. Mennyire kell vigyáznunk, nehogy azon kapjuk magunkat, hogy mi is ugyanígy járunk el, főleg akkor, ha egy bizonyos témát illetően meg vagyunk győződve a saját igazunkról!

Hiszen nem fordult már elő mindannyiunkkal, hogy igencsak határozott véleményt képviseltünk egy adott kérdésről, ami viszont később tévedésnek bizonyult? Ez távolról sem jelenti azt, hogy ne lenne szabad színt vallani. Itt csupán arról van szó, hogy szükséges a kellő alázat, hiszen egyikünk sem tudja mindenre a tökéletes feleletet. Gyakran megesik, hogy amikor még helyesen válaszolunk is, az igazság még mélyebb és árnyaltabb annál, mint ahogy gondoljuk vagy megértjük.

Milyen fontos szempontot fogalmaz meg Péld 18:17 verse?

Egyedül Istennek nincs szüksége a másik véleményének meghallgatására, méghozzá azért, mert a szeme mindent lát (Péld 15:3), ez a természetének része. Ő képes átlátni minden oldalt. Mi viszont általában igencsak szűk képet kapunk a dolgokról, és a nézeteink még inkább leszűkülnek, amikor benne rekedünk egy bizonyos pozícióban, főleg általunk fontosnak tartott kérdések tekintetében.

Amint azonban azt mostanra már tudnunk kell, egy történetnek mindig legalább két, sőt több oldala is van, és minél több információval rendelkezünk, annál helyesebb véleményt tudunk alkotni a témáról.

Gondoljunk egy esetre, amikor egészen meg voltunk valamiről győződve, amit talán egész életünkben biztosnak vettünk, míg később rá nem döbrentünk, hogy mindvégig tévedésben éltünk! Miért legyünk hát nyitottak arra is, hogy talán még sincs igazunk abban, amit olyan hevesen képviselünk?

LÉGY ŐSZINTE

Egy királynak új minisztert kellett kineveznie birodalma legfőbb tisztségére. Ezért versenyt hirdetett meg: Ki tudja a legnagyobb hazugságot mondani? Mindegyik miniszter benevezett a versenybe, sorra ki is léptek, hogy előadják a legnagyobb hazugságot. Ám az uralkodó egyikkel sem volt elégedett. Hazugságaik sántítottak. Akkor a király odafordult a legbizalmasabb tanácsadóhoz: „Te miért nem jelentkeztél?”

„Sajnálom, hogy csalódást okozok, Felség, de én nem nevezhetek be a versenybe” – felelte a tanácsadó.

„Miért nem?” – tudakolta a király.

„Mert én sosem hazudok” – hangzott a válasz.

A király eldöntötte, hogy őt nevezi ki a kérdéses pozícióba.

Bűnösök vagyunk, tudnunk kell, hogy könnyebben kiszalad az ember száján egy hazugság, mint gondolnánk. Éppen ezért fontos különösen körültekintőnek lennünk a szavainkkal!

Olvassuk el *Példabeszédek könyve* 19. fejezetét! Sok témát érint ez a szakasz, de mit mond a hazugságról?

A *Példabeszédek könyve* magas erkölcsi normát állít elénk. Jobb szegénynek maradni vagy elszalasztani az előléptetést, ha csak hazugság árán lehetne megszerezni, ha a becsületünket kellene feláldozni érte (Péld 19:1), ha csalnunk kellene vagy ha emiatt odalenne a tisztességünk (Péld 19:22).

Milyen felelősség terheli a tanút (Péld 19:9)?

A hazugság már önmagában is éppen elég rossz, de a bíróságon, eskü alatt hazudni még rosszabb. Számos országban bűncselekménynek, még hozzá igen súlyos bűncselekménynek minősül a hamis tanúzás, tehát akit tanúskodni hívnak, annak őszintén kell nyilatkoznia. Nem véletlen, hogy ez a vers azt követi, amelyik megemlíti: „*az adakozónak mindenki barátja*” (Péld 19:6, ÚRK), a szegényt azonban még a barátai, sőt a testvérei is gyűlölik (Péld 19:7). Ez arra utal, hogy a tanúkat nem befolyásolhatja kenőpénz, sem azoknak a társadalmi pozíciója, akikkel kapcsolatban vallomást kell tenniük.

Olvassuk el 5Móz 24:10-22 szakaszát! Milyen fontos elvet látunk itt? Hogyan vonatkoztassuk ezt önmagunkra és azokra, akik nehéz helyzetben vannak?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„A pletykálgatás és a rossznyelvű fecsegés lelkiülete Sátán kedvenc eszköze, ami által egyenetlenséget és vizályt szít, elválasztja egymástól a barátokat és sokak hitét aláássa álláspontjaink igazságának tekintetében. A testvérek túlságosan készségesek arra, hogy olyan hibákról és vétségekről beszéljenek, amelyek szerintük megvannak másokban, leginkább azokban, akik rendíthetetlenül képviselik a feddő és figyelmeztető üzeneteket, amelyeket Isten rájuk bízott” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. [Bizonyásgátételek.] 4. köt. 195. o.).

„Az ilyen panaszkodó [testvérek] gyermekei mindezt nyitott fülekkel hallgatják, és megkapják a rosszindulat mérget. Szülők így vakon elzárnak olyan csatornákat, amelyek által gyermekeik szívét el lehetne érni. Hány család fűszerezi napi ételeit kétellyel és megkérdőjelezéssel! Ízekre szedik barátaik jellemét és ínycsiklandozó desszertként tálalják fel. A különleges rágalom aprócska darabkáját körbekínálják, hogy bárki hozzászóljon, nemcsak felnőttek, de gyerekek is. Ilyen módon szégyent hoznak Istenre. Jézus így szólt: 'amennyiben megselekedtetek eggyel az én legkisebb atyámfiái közül, énvelem cselekedtetek meg' (Mt 25:40). Tehát Krisztust alázzák meg és bántják azok, akik szolgálait leszólják” (u. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Mindig nehéz helyzetet teremt, ha olyasvalaki tesz rosszat, akit szeretünk, aki fontos számunkra. Ilyenkor könnyen előfordulhat, hogy az ember megpróbálja eltussolni a dolgot. Hogyan lehet megtalálni a helyes egyensúlyt ebben az esetben? Persze mondani sem kell, hogy fontos megbocsátást tanúsítani, mint ahogy nekünk is megbocsátanak, ha hibázunk. Vajon azt jelenti-e a megbocsátás, hogy az ember számonkérés, következmények nélkül tehet rosszat? Akkor mi a helyes eljárási mód ilyen esetekben?
2. Amint a heti tanulmányunk érintette, a legtöbb dolog az életben különösen bonyolult, mindennek számos oldala van. Tehát általában még az is, amiben történetesen igazunk van, jóval összetettebb, mint gondolnánk. Hogyan tanulhatunk meg egyrészt nyitottan, mégis bölcsen viszonyulni az ilyen helyzetekhez?
3. Milyen válfajai léteznek a szavak nélkül közvetített hazugságnak?

SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGY: EGYSZEMÉLYES CIRKUSZ

Gyerekkoromban láttam ilyen cirkuszokat.
Két-három ember szórakoztatta a tisztelt
nagyérdeműt, néhány hiányos öltözékű hölgy
kíséretében, nagyjából ugyan az a személy
produkcióival. Akár egy lelkész szolgálata;
mert Ő az artista, aki minden zuhanó
embert el tud kapni.

Erőművész, aki kitartóan tudja cipelni
az általában nagyon rossz fogású gyülekezeti
és egyéni terheket.

Illuzionista, aki békít. Eltüntet sérelmeket.
Persze sokan azt szeretnék, ha személyeket is
el tudna tüntetni.

Állatszelistító: van, aki bátran, hittel és
bizalommal vonul a „ketrecbe”, de akad
olyan is, aki az ostorban hisz. Minden esetre
a feje szüntelen veszélyben „forog”, és bizony
előfordulnak sérülések.

Végül ő a bohóc is; a nevető, de
belül bizony a síró, akit alig-alig tapsolnak
vissza, a kedves, alázatosan hajlongó
cirkusz igazgatót, mert hát, az is Ő.

Bölcs szavak

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Példabeszédek 20-22; Jeremiás 9:23-24;
Máté 25:35-40; 1Korinthus 12:14-26

*„Sok ember mondja magáról, hogy ő jó, de megbízható embert ki találhat”
(Péld 20:6, ÚRK)?*

Bizonyos fokig (valójában nagymértékben) a környezetünk „termékei” vagyunk. Még ha az öröklés is komoly szerepet játszik, az általunk fontosnak tartott értékeket a környezetünkből vesszük át – az otthonunkból, az iskolából, a kultúránkból. Kisgyermekkorunk óta hat ránk mindaz, amit látunk és hallunk.

Sajnos azonban, amit látunk és hallunk nem mindig a legjobb a számunkra. A bennünket körülvevő világ minden tekintetben bűnös, elkerülhetetlen a rossz hatás. Isten viszont megígérte, hogy küldi a Szentlelket, valamint rendelkezésünkre áll Igéje, ami nemesebb, jobb irányba mutat, mint a világ.

Ezen a héten különböző példabeszédeket vizsgálunk meg, valamint az általuk közvetített gyakorlati igazságokat. Olyanokat, amelyeket ha megfogadunk és követünk, valóban segítségünkre lehetnek, hogy képesek legyünk felülemelkedni a bűnös világ sok rossz dolga fölé; amelyek felkészítenek a jobb világra.

MIND EGYENLŐEK VAGYUNK

Milyen tanítást közöl Péld 20:12 verse minden ember értékéről?

Szemben az evolúció elméletével, ami az embert csupán a minden értelmet nélkülöző kozmosz véletlen termékének tekinti, a Biblia azt tanítja, hogy Isten teremtett minden embert (lásd még ApCsel 17:26). Az sem véletlen, hogy Thomas Jefferson kijelentette: minden ember egyenlő, pontosan azért, mert mind Isten „teremtményei” vagyunk. Az Úrban, csakis benne vagyunk egyenlők! Még ha egy is az Alkotónk, akkor sem vagyunk mindannyian egyformák. Az egyiptetűjű ikrek sem viselkednek pontosan egyformán. A Korinthusi levélben Pál beszél a köztünk meglévő különbségekről, majd kihangsúlyozza, hogy a különbségek ne vezessenek senkit a felsőbbtség érzésére, hanem inkább láttassák meg velünk, milyen szükségünk van egymásra. *„Nem mondhatja pedig a szem a kéznek: Nincs rád szükségem; vagy viszont a fej a lábának: Nem kelletek nékem”* (1Kor 12:21).

Péld 20:9 verse értelmében meg mi tesz egyenlővé bennünket?

Az egyenlőség másik fő tényezője a bűn. A vers költői kérdésére az a válasz, hogy „senki”, ami az emberiség tragikus, reménytelen helyzetét mutatja. Az emberek mind gyengék és halandók, és ezen a világ összes pénze és hatalma sem változtat. A Szentírás ismeretében azonban az emberiség egyetemes bűnösségére tett utalás nem vezet szükségképpen kétségbeeséshez, mert keresztthalála és feltámadása által Jézus az egész emberiség előtt kikövezte az utat. Minden bűnös megkaphatja az örök élet ígérését. Ez az élet pedig egyedül a Krisztusba vetett hit, nem pedig a cselekedeteink által nyerhető el.

„Ha az ember megannyi jó cselekedetével sem érdemelheti ki a megváltást, akkor az üdvösség kizárólag kegyelemből lehet, amit a bűnös azért kap meg, mert hisz Jézusban. Teljesen ingyen kapja, ajándékba. A hit általi megigazulás tanítása vitathatatlan. Minden vitának véget vet, amint leszögezik, hogy a bűnös ember jó cselekedetei semmiképpen sem biztosíthatják számára az örök életet” (Ellen G. White: *Faith and Works*. [Hit és cselekedetek.] 20. o.).

Előfordul valaha, hogy úgy érzed, különb - esetleg rosszabb - vagy másoknál? (Egyébként nem kellene másokhoz mérned magad!) Ebben az esetben mire tanít a kereszt minden ember egyenlőségét illetően?

AZ ÉLET PRÓBÁJA

„...az ő cselekedeteik követik őket” (Jel 14:13) – mondja az Ige az igazak jutalmáról. Az egyes emberek valós értékét csak a jövő mutatja meg igazán. Sokan büszkélkednek a vagyonukkal, a tudásukkal, a bátorságukkal, és talán mind igaz is, amit mondanak. Mégis mit számít mindez Isten szemében? Olyan gyakran megesik, hogy a sok tulajdonság, teljesítmény és cselekedet, amit az emberek fontosnak, lenyűgözőnek ítélve magasztalnak, valójában értelmetlen salaknak bizonyul. Gondoljunk csak például a szórakoztatóipar néhány hitvány jellemű alakjára, akiket rajongóik egyszerűen imádnak és csodálnak. Nagyon is valós képet mutat bűnösségünkről az, amit bálványozunk és imádkunk!

Isten szemében mi számít igazi értéknek (Péld 20:6; lásd még Jer 9:23-24; Mk 9:35)?

Nem az egyszeri, látványos jótetteinkből vagy áldozatunkból fog igazán megmutatkozni, hogy milyen szoros kapcsolatban vagyunk valakivel, hanem a naponta, türelemmel és biztosan végzett kis dolgok hosszan tartó és rendszeres sorozatából. A háztársnak naponta felszolgált étel, a betegápolás folyamatos figyelmessége, a kitartó munkahelyi erőfeszítés – ezek az egész életen át végzett, egyszerű dolgok bizonyítják az ember hitének őszinteségét. A kitartó hűség értéke nagyobb, mint a szeretet kiugró, de ritka megnyilvánulásaié.

Ez az elv igaznak bizonyul az Istennel való kapcsolatunkra nézve is. Nehezebb és értékesebb Istenért élni, mint meghalni Istenért, ha másért nem, hát azért, mert az élet jóval több időt vesz igénybe, mint a halál pillanata. Az Istenért élő szent nagyobb annál, mint aki meghal Uráért. Bárki állíthatja magáról, hogy hisz Istenben és szolgálja Őt, de ez a kérdés: *Kitartóan teszi?* Vagy ahogy Jézus mondta: „*aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözül*” (Mt 24:13, ÚRK).

Türelemmel, kedvességgel és szolgálatkészséggel hogyan lehet valamennyit bemutatni Krisztus jelleméből? Mennyire vagyunk készek bármi áron ezt tenni?

VÁRNI AZ ÚRRA

Milyen gyakorlati tanulságot szűrhetünk le Péld 20:17 és 21:5 verséből?

A tolvaj hamarabb megszerzi a kenyerét, mint az, akinek meg kell dolgoznia érte. A tisztességtelen eladó, aki a rossz árut is eladja, talán gyorsabban meggazdagszik, mint a becsületes kereskedő (vö. Péld 21:5 versét a következővel). Viszont a példabeszéd szerint a jövőben gyönyörűsége *kaviccsá* silányul és a hamar gyűjtött gazdagsága szegénységgé lesz. A szöveg számos példával támasztja alá a megfigyelés helyességét:

1. *Az örökség* (Péld 20:21). Az örökség siettetett megszerzésének említése (ami arra utal, hogy a szülők még életben vannak) azt a verset követi, ami elítéli a szüleire átkot mondó gyermekeket (Péld 20:20). E két példabeszéd kapcsolata fontos. Mintha a fiú (vagy a lány), aki megátkozza a szüleit, a halálukat is kívánná. Talán még a szülei halálát is eltervezte, hogy megkaparintassa az örökséget. Tragikus a jövő, ami az így viselkedő emberre vár: a lámpa, aminek fényét még élvezzi, „*a legnagyobb setétségben*” kialszik (20. vers), és a szüleire mondott átok a saját fejére száll, mert „*azon végül nem lesz áldás*” (21. vers).
2. *Bosszú* (Péld 20:22). A példabeszéd most az áldozatot szólítja meg, aki kísértést érezhet arra, hogy bosszút álljon az ellene elkövetett gonoszságért. A tanács egyszerűen így hangzik: „*Várjad az Urat*”. Csak így menekül meg, ami azt sejteti, hogy aki bosszút forral, komoly kockázatot vállal. Péld 25:21-22 ugyanazt a tanítást hangsúlyozza, méghozzá az ellenség fejére halmozott parázsló szén hasonlatával, aminek a gyökere a bűnbánatot és a megtérést kifejező egyiptomi szertartáshoz vezethető vissza. Péld 20:22 ígéri, hogy aki tartózkodik a bosszútól, azt megmenti az Úr, és menet közben (teszi hozzá Péld 25:21-22) még az ellenségét is megmentheti, ilyen módon jóval győzve meg a gonoszt (Róm 12:21).

Hogyan tanulhatjuk meg még jobban követni Krisztus jellemét, amikor arra kerül a sor, hogy jóval kell meggyőzni a gonoszt? Miért ellenkezik ez olyan élesen öröklött természetünkkel? Miért az az egyetlen mód erre, ha „*meghalunk énünknek*”?

KÖNYÖRÜLNI A SZEGÉNYEKEN

Az ember jellemét nem is annyira a bölcsesség vagy akár a vallási elköteleződés mércéjével lehet mérni, mint inkább azzal, hogy mennyire kész felkarolni a szegényeket és a szükségét látókat. A felebarátnak segítséget nyújtó samaritánus közelebb van Isten országához, mint a pap, aki lelki vezető (Lk 10:26-37). A *Példabeszédek könyve* ezt a sorrendet hangsúlyozza, és erre ad magyarázatot.

Isten kedvéért: A értékrend meghatározásának elsődleges oka magában Istenben keresendő, aki fontosabbnak tartja a szegények iránti emberi együttérzést a vallási buzgalomnál (Péld 19:17; 21:13). A szegények szükségleteivel való törődés és az érdekükben vállalt konkrét tettek Isten előtt többet nyomnak a latba, mint a legkegyesebb cselekedetek. Valójában az Úr is személyesen érintett a segítségnyújtásban, annyira, hogy amikor valaki a szegényeknek ad, olyan, mintha magának Istennek adna (Mt 25:35-40).

Olvassuk el Mt 25:35-40 szakaszát! Ezek szerint hogyan azonosítja magát Jézus a szükségét szenvedőkkel? Ennek a gondolatnak az értelmében miként viszonyuljunk a nehéz helyzetben lévőkhöz?

A szegények kedvéért: A második okként a szegényt nevezhetjük meg, akit éppúgy Isten teremtett, mint a gazdagot (Péld 22:2). Az emberek egyenlősége azon alapszik, hogy mindenkinek Isten a Teremtője, ezért a szegény is méltó annyi figyelemre, mint a gazdag. Felebarátainkat azért szeressük, akik valójában: Isten saját képére alkotott teremtményei! Ugyanakkor gondoljunk arra, hogy nekünk milyen jó, amikor segítünk egy rászorulónak! A természetünk alapvetően önző, hajlamosak vagyunk alpból az önös érdekeinket nézni, nem a másokét. Az adakozással, segítségnyújtással tanuljuk az önzetlenséget, és így mind jobban tükrözzük Krisztus jellemét. Ugyan mi lenne ennél értékesebb a számunkra?

Milyen szempontból találunk nagyobb megelégedést a segítségnyújtás révén, mint amikor csak magunkkal foglalkozunk?

február 19.

TANÍTÁS

A „tanítást” jelentő héber szó abból a szóból származik, aminek a jelentése: „felépíteni”, „elkezdeni”. Abban a héber szóban, ami a tanítást jelzi, benne értendő az, amikor egy gyermeket tanítunk (lásd Péld 22:6), felépítjük, elkezdjük és lefektetjük benne a jövő alapjait. Éppen ezért a szülők és a tanárok felelősek gyermekeik jövőjéért, sőt áttételesen a világ jövőjéért is. Amit ma teszünk a gyerekeinkkel, annak a hatása generációkon át érezhető lesz a társadalomban.

Mit fejez ki Péld 22:6 verse a helyes tanítás fontosságáról?

Érdekes, hogy a „tanítást” jelentő héber szót használták a templom „felszentelésére” is (1Kir 8:63). A korai nevelés azt jelenti, hogy Istennek szenteljük gyermekeinket. Ez kihat az üdvösségükre, az életük idején túl is megmutatkozik a hatása. „Fontos munkát bízott Isten a szülőkre, hogy a jövőbeli, örök életre tanítsák és képezzék gyermekeiket” (Ellen G. White: *Child Guidance*. [Gyermekek vezetése.] 38. o.). Az ilyen nevelés hatása az örökkévalóságig ér. Pál apostol talán Péld 22:6 versére céloz, amikor elismerően nyilatkozik Timóteus korai neveltetéséről, megemlítve, hogy ismerte a „szent írásokat, amelyek... bölcsé tehetnek az üdvösségre” (2Tim 3:15, ÚRK).

Milyen elvekkel találkozunk Péld 22:8, 15 verseiben?

A tanítást a „vetéshez” lehet hasonlítani. Társadalmunk és gyermekeink jövője azon múlik, amit elvetettünk. Ha az „álnokság” magját vetettük el, akkor tanításunk („vesszőnk”) eredménytelen lesz, és csak bajt aratunk (8. vers). Ha a mag érinti a gyermekek szívét (15. vers), akkor a fegyelmezéshez használt vessző messze űzi tőlük a bolondságot.

Általában a saját példánkkal tanítunk másokat (főleg a gyerekeket). Gondolkozzunk el azon, hogy milyen példát adunk! Milyen örökséget hagyunk magunk után? Mely területeken adhatnánk még jobb példát?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„A szülők legyenek az őszinteség mintapéldái, mert ez olyan napi tanulság, aminek nyomot kell hagynia a gyermek szívében. Az élet minden területén szilárd elvek vezessék a szülőket, különösen gyermekeik nevelésében és képzésében... Szülők, soha ne beszéljetekek mellé! Soha ne mondjatok olyat, ami nem igaz, sem tanításokkal, sem példátokkal! Ha azt akarjátok, hogy gyermekeitek becsületes legyen, ti magatok legyetek azok” (Ellen G. White: *Child Guidance*. [Gyermekek vezetése.] 151. o.)!

„Nyilván sok apa és anya gondolja úgy, hogy ha etetik, ruházzák kicsinyeiket és tanítatják őket a világi szokás szerint, akkor már eleget tesznek a kötelességüknek. Túlságosan lefoglalják magukat vagy az üzleti étellel, vagy a szórakozással ahhoz, hogy gyermekeik nevelését tartsák életük fontos tanulmánya tárgyának. Nem törekszenek úgy nevelni őket, hogy talentumaikat a Megváltó dicsőségére kamatoztassák. Salamon nem ezt tanította: 'Mondd meg a gyerekeknek, melyik úton járjon, és amikor megvénhedik, akkor sem távozik el attól.' Ehelyett így tanácsolt: 'Tanítsd a gyermeket az ő útjának módja szerint; még mikor megvénhedik is, el nem távozik attól' (Péld 22:6)" (i. m. 38. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Gondolkozzunk még tovább Péld 22:6 versén! Miért kell körültekintően alkalmazni ezt a tanácsot? Vagyis sok szülő mindent megtett azért, hogy helyesen nevelje a gyermekeit, ám felnőttkorukban a gyermekek mégis rossz döntéseket hoztak. Miközben ennek a szövegnek az értelmén gondolkodunk, miért nem szabad soha megfedkezünk a szabad akarat valóságáról és arról, hogy a nagy küzdelem is valós?
2. Térjünk vissza a szerdai tanulmány utolsó kérdéséhez! Mít árul el rólunk, hogy örömet találunk a másoknak való segítségnyújtásban, még ha nem is kapunk érte viszonzást? És milyen következtetést vonhatunk le abból, hogy sok gazdag ember mégis nyomorultul él?
3. Nem egyformák a talentumaink, más a neveltetésünk és különböznek a tapasztalataink stb., a legfontosabb dolog tekintetében azonban egyenlők vagyunk: az üdvösséghez mindannyiunknak szükségünk van a keresztre. Milyen tanítás rejlik ebben a gondolatban minden ember alapvető egyenlőségét és értékét illetően? Hogyan kell hatnia ennek a tanításnak arra, ahogyan az emberekkel, mindenkivel bánunk?

PÁSKULYNÉ KOVÁCS ERZSÉBET: MEGSZOKÁS

Körül vagyunk véve csodákkal.
Ezért nem is vesszük észre.
Talán több kéne, vagy kevesebb,
hogy megértsük a lényedet végre?
Hogy lássuk hatalmad
a fénylő Napban, és
ne lenne olyan megszokott,
hogy mindennap felkél, körbejár,
mert Te így parancsolod!
- Az éjszaka sötétje ránkborul,
de felettünk fénylő csillagok.
Hát nem csoda ez?
Felfoghatatlan!
Nem vesszük észre, mert megszokott.
- De ha Isten csak egyszer is
felborítaná a rendet,
határtalan szomorúságunk
felébresztene bennünket:
hálát adni mindenért Istennek!

Igaz szavak

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 2Mózes 22:21-27; Példabeszédek 22-24;
Ezékiel 33:8; Efezus 5:20

„Nem írtam-e neked hasznos tanácsokat és tanulságokat? Hogy tudtadra adjam: ez valóban az igazság beszéde, és hogy igaz beszédet vigyél válaszul azoknak, akik küldtek” (Péld 22:20-21, ÚRK).

A héten tanulmányozandó példabeszédek némelyike egyiptomi szövegekkel tűnik párhuzamosnak. Isten ihletésére Salamon talán kifejezetten a héber szemlélethez alakította ezeket a verseket. Az egyiptomiak szavai itt találkoznak Izráel Istene Lelkével, és így lesz belőlük isteni kinyilatkoztatás.

Fontos ez a megfigyelés, mert arra emlékeztet, hogy az „igazság” egyetemes. Ami igaz az izraelitáknak, annak igaznak kell lenni az egyiptomiak számára is, máskülönben nem az lenne az igazság. Bizonyos igazságok egyetemesek, mindenkire vonatkoznak.

Ezeknek a tanításoknak a köre mindkét közösségben egy. Azaz bárki vagy is, akár hiszel, akár nem, akárhol élsz is, vannak bizonyos dolgok, amelyeket *nem kellene megtenned!*

AZ IGAZSÁG ISMERETE

Mit mond Péld 22:17-18 szakasza arról, hogy milyen hatása legyen az igazságnak az életünkre?

A tanuló elsődleges kötelessége, hogy hallgasson és figyeljen oda: „*Fordítsd ide a füledet, hallgasd*” (Péld 22:17, ÚRK). Más szóval ezt úgy mondhatnánk, hogy „*Koncentrálj!*” Lényeges, hogy aki az igazságot keresi, az legyen buzgó. Igazán vágyódnia kell arra, hogy megtudja, mi a helyes, majd pedig aszerint is kell cselekednie.

Az viszont még nem elég, ha a diák csak figyel vagy ha megérti, elméletileg felfogja azt, amit tanítanak neki. Vannak, akik rengeteg bibliai ténytet halmoztak fel a fejükben, ám valójában mégsem ismerik az Igazságot, nem szereztek tapasztalatot vele (Jn 14:6).

Az igazságnak el kell érnie az ember lényének legbenső részéig. Péld 22:18 versében a héber kifejezés: „*magadban*” (RÚF) valójában a „gyomorra” utal. A tanultak nem maradhatnak meg csupán a felszínen, mindent meg kell emészteni, fel kell dolgozni, lényünk részévé kell tenni! Amikor az üzenet beépül a szervezetünkbe, meggyökerezik, akkor azután felemelkedik az ajkunkra, aminek következtében tudunk bizonyosságot tenni róla.

Mi származik abból, ha tapasztalatot szerzünk az igazsággal (Péld 22:19-21)?

1. *Hit* (19. vers). A bölcsesség tanításának elsődleges célja nem az öncélú bölcsesség. A *Példabeszédek könyvének* nem az a célja, hogy még nagyobb tudásúak, műveltebbek legyenek a tanítványok. A tanító erősíteni akarja diákjai bizalmát az Úrban.
2. *Meggyőződés* (21. vers). A tanulóknak tudniuk kell, hogy miért olyan bizonyosak az „*igaz mondások*” (RÚF). Tudniuk kell, hogy mit miért hisznek. A meghatározás szerint a hit arról való meggyőződés, amit teljesen nem értünk. Ezzel együtt mégis fontos, hogy hitünket alá tudjuk támasztani valós indokokkal.
3. *Felelősség* (21. vers). A tanítás utolsó lépése az, hogy másoknak is továbbadjuk az „*igaz beszédet*” (Károli, ÚRK), amit megismertünk. Ennek központi helye van mindabban, amire egyházunk egész népe elhivatott.

Vegyük sorra a hetednapi adventista hitünket alátámasztó komoly, logikus érveket! Melyek ezek az indokok? Miért fontos szüntelen a gondolataink homlokerében tartani ezeket, sőt beszélni is róluk? Szombaton vitassuk ezt meg a csoportban!

A SZEGÉNYEK MEGRABLÁSA

Mi ellen óv Péld 22:22-23 és 23:10 verse?

Mindig is helytelen a rablás, ez a tiltás viszont kimondottan arra vonatkozik, hogy nem szabad a szegényeket és az elnyomottakat meglopni, hiszen ők igen kiszolgáltatottak. Reménytelen helyzetben vannak, ezért Isten különösen odafigyel rájuk (2Móz 22:21-27). Eszünkbe jut Dávid esete, aki megölette Uriást, hogy elvegye (elrabolja) a feleségét, aztán meg Nátán példázata a kisbárányról (2Sám 12:1-4). Nem egyszerű bűntény a szegények megrablása, hanem vétek „az Úr ellen” (2Sám 12:13). Olyantól elvenni, akinek kevesebb van, mint neked, az még a lopásnál is rosszabb – hitványság. *Azt gondolják a rablók, hogy Isten nem látja, mit tesznek?*

Péld 22:23 verse arra utal, hogy még ha a tolvajt nem is éri utol az emberi igazságszolgáltatás, Isten bizonyosan megfizet neki. Lehetséges, hogy a Megváltóra, a *Goélra* (Péld 23:11) tett utalás a végidei ítéletre céloz (Jób 19:25).

Tehát azoknak szól ez a figyelmeztetés – mint a többi is, amit a Bibliában olvashatunk –, akik csak a tetteik azonnali „hozadékaival” törődnek, a hosszú távú következményeket figyelmen kívül hagyva. Javakra tesznek szert, mások kárán növelik a birtokaikat, céljaik eléréséért pedig hajlandóak csalni vagy akár gyilkolni is. Lehet, hogy most élvezik, amihez tisztességtelen módon jutottak, később azonban megfizetnek érte. Ennek az érvelésnek nem csak az a célja, hogy elrettentse a tolvajt. Azt is kifejezi, hogy erkölcsi értékeink sok szálon kötődnek Isten mindennek felett való uralmához.

Ateisták a következő feliratot tetették ki Londonban a városi buszokra: „Valószínűleg nincs Isten. Ne aggódj többé, csak élvezd az életet!” Sokféleképpen lehetne válaszolni erre, de most gondolkodjunk el erről: *ha nem lenne Isten, akkor valóban nincs miért aggódnunk a szegények megrablóinak, akik most büntetlenül megúsznak mindent. Akkor mindazoknak, akik rettenetes dolgokat követtek el látszólag büntetlenül, valóban sikerül megúszniuk!* A világban történő szörnyű igazságtalanságok láttán hogyan ad némi megnyugvást az Istenbe és az ítélet ígéreteibe vetett hit?

IRIGYKEDNI A GONOSZOKRA

Mire figyelmeztetnek a következő versek: Péld 23:17; 24:1-2, 19-20?

Miért lehet irigyelni a gonoszokat? Minden bizonnyal nem a ténylegesen elkövetett bűneikért, inkább azért, amit hirtelen megkaparintanak (vagyont, sikert, hatalmat). Amit gonoszságukkal megszereznek, azt irigylik meg az emberek.

Nem minden sikeres vagy gazdag ember gonosz, de vannak olyanok, és valószínűleg rájuk vonatkozik e verseknek a figyelmeztetése. Látjuk a „jó” életüket, és a mi szemszögünkből nézve, főleg, ha a miénk küzdelmes, könnyű lenne irigyelni őket azért, amit magukénak mondhatnak.

Ez viszont igen szűklátókörű felfogás. Hiszen éppen az jelent olyan nagy kísértést a bűnben, hogy a „jutalma” azonnali: a jelenben élvezhető. A kísértéstől megvédhet, ha képesek vagyunk túllátni a jelenen. A bűn azonnali „nyereségeinél” messzebbre tekintsünk előre! Vegyük számba a hosszú távú következményeket!

Ugyan ki nem látta már a bűn pusztító voltát? Soha nem menekülhetünk el a következményektől. Elrejtethjük mások elől, hogy senki, még a hozzánk legközelebb állók se gyanítsák, mit teszünk (persze előbb-utóbb ügyis rajtakapnak, nem igaz?); vagy azzal ámíthatjuk magunkat, hogy igazából nem is olyan rossz a bűnünk. *(Hiszen milyen sokan követnek el jóval súlyosabb dolgokat!)* Csakhogy előbb vagy utóbb, így vagy úgy a bűneink kiderülnek!

Azért kell gyűlölnünk a bűnt, mert az bűn! Gyűlöljük azért, amit velünk, a világunkkal és Urunkkal tett! Ha látni akarjuk, mi a bűn igazi ára, tekintsünk a kereszten függő Jézusra! Így kellett megfizetnie bűneinkért. Már ennek a felismerésnek elégnek kellene lennie ahhoz (még ha többnyire nem is elég), hogy el akarjuk kerülni azt, ami bűn, és a lehető legtávolabb maradjunk azoktól, akik belevinnének!

Küzdöttünk már a másik ember sikere miatti irigységgel? Mi a legjobb gyógy mód erre a lelkileg halálos bajra (lásd Ef 5:20)?

AMIT A SZÁNKBA TESZÜNK

Nem véletlen, hogy az első emberi kísértés az étellel volt kapcsolatos (1Móz 3:3). Az engedetlenség és a tiltott dolog elfogyasztása révén jutott be világunkba a bűn meg a halál (1Móz 3:1-7; Róm 5:12). Arról a biztos tényről sem szabad megfeledkeznünk, hogy egy szörnyű és lealacsonyító történet keretében említi a Biblia először a borivást (1Móz 9:21).

Hogyan ecseteli Péld 23:29-35 szakasza az alkoholfogyasztás hatását?

Ugyan ki ne látta volna már, hogy mennyire ártalmas az alkohol? Persze nem mindenki lesz részeges, aki szeszes italokat fogyaszt. Viszont az alkoholisták nem is gondolták volna, hová jutnak, amikor az első korty lecsúszott a torkukon.

„Kétségbeejtő helyzetben van az az ember, aki rászokott a szeszesitalok fogyasztására. Nem lehet vele értelmesen beszélni, nem lehet rávenni, hogy tagadja meg magától ezt a kedvtelést. Gyomrát és elméjét is betegség támadja meg, akarateréje gyengül és képtelen uralkodni a kívánságon. A sötétség erőinek fedelme olyan szorításban tartja, amiből nincs ereje kitépni magát” (Ellen G. White megjegyzése, *The SDA Bible Commentary*. 3. köt. 1162. o.).

Olvassuk el Péld 23:1-8 szakaszát! Miért fontos uralkodni az étvágyunkon?

Ez a tanács jóval túlmutat az étkezést érintő illemszabályokon. A bibliai szöveg figyelmeztetés azoknak, akik igencsak szeretnek enni, nagy étvágyúak (Péld 23:2). Különösen erős az a hasonlat, hogy kést tegyen a torkára az ember. Nemcsak az étvágy kordában tartására figyelmeztet, hanem azt is érzékelteti, hogy az egészségét, sőt még az életét is veszélyezteti az, aki túl sokat eszik! Péld 23:1 versében a héber *bin* szó azt jelenti, hogy „jól meggondol” (RÚF). Azt fejezi ki, hogy az ember körültekintően mérlegeli, mit fogyaszt el a különféle ételek közül. Salamon ezt a szót használta akkor is, amikor bölcsességet kért, hogy „tudjon választást [bin] tenni a jó és gonosz között” (1Kir 3:9). Az ihletett író nemcsak az étvágy feletti uralomra gondolhatott. Tanácsa vonatkozhat a bankettekre és a társaság kedvéért való italfogyasztásra, amikor arra készítetik az embert vagy talán ő maga is érez rá kísértést, hogy kívánja „csemegéit” (Péld 23:3).

Gondoljunk egy olyan ismerősünkre, akinek az életét tönkretette az alkohol! Miért kellene elegendőnek lenni egyetlen ilyen példának is ahhoz, hogy megértsük, védenünk kell a szervezetünket ettől a méregtől?

február 26.

A MI FELELŐSSÉGÜNK

„Ha azt mondom a hitetlennek: Hitetlen; halálnak halálával halsz meg; és te nem szólándasz, hogy visszatéritsd a hitelent az ő útjáról: az a hitetlen vétke miatt hal meg, de vérét a te kezedből kívánom meg” (Ez 33:8). Milyen alapvető lelki elvet nyilatkoztat ki itt az Írás? Hogyan kell a hétköznapiakban alkalmazni ezt az elvet?

Évekkel ezelőtt egy nyugati nagyvárosban megtámadtak egy asszonyt az utcán éjjel. A nő segítségért kiáltott. Sokan hallották, de egyetlen ember sem vette a fáradságot, hogy kihívja a rendőröket. A legtöbben kinéztek az ablakon, majd folytatták, amit addig csináltak. A nő kiáltozása hamarosan abbamaradt. Később ott találtak rá holtan, szúrt sebekkel.

Felelősek voltak a haláláért azok, akik hallották a sikolyát, de nem tettek semmit? Még ha nem is ők támadtak rá, vajon nem a tétlenségük miatt halt meg?

Milyen fontos üzenetet találunk Péld 24:11-12 és 23-28 verseiben?

Mózes törvénye világosan figyelmeztet, hogy vétek terheli azt, aki nem számol be arról, aminek tanúja volt (3Móz 5:1). Lehet, hogy nem áll módunkban megakadályozni egy bűncselekményt, de ha elhallgatjuk, amit láttunk, részesei vagyunk a bűnös vétkeben. Hallgatásunkkal cinkosokká válunk.

Viszont ha beszámolunk az igazságról, „igaz beszédekkel” (Péld 24:26, ÚRK), megfelelő módon járunk el, felelősségteljesen viselkedünk. Ezt az Ige az ajakra adott csókhoz hasonlítja, azt közvetítve, hogy aki így tesz, az törődik a másikkal.

Rettenetes dolog hallgatni és semmit nem tenni, amikor egy nőt gyilkolnak az utcán. Viszont mi a helyzet sok olyan gonoszság esetében, ami előfordul a világban: éhínség, háború, igazságtalanság, fajgyűlölet, gazdasági elnyomás? Milyen felelősség terhel bennünket ezekkel kapcsolatban?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Fel kell ébreszteni a körülöttünk élő embereket, hogy üdvösségre jussanak, különben elvesznek! Egy pillanatot sem vesztegethetünk. Mindannyian bírnak bizonyos befolyással, ami vagy az igazság mellett szól, vagy ellene. Szeretném mindenhová magammal vinni annak félreérthetetlen bizonyítékait, hogy Krisztus tanítványa vagyok! A szombati vallásosságnál többet akarunk. Életelvre van szükség, és éreznünk kell a hétköznapiakban egyéni felelősségünket. Ettől sokan elfordulnak, aminek a gyümölcse a gondatlanság, a közömbösség, valamint a figyelem és a lelkeség hiánya” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. [Bizonyásgátételek.] 1. köt. 99. o.).

„Beszélj a hitről, éld a hitet, ápolod magadban az Isten iránti szeretetet, add bizonyosságát a világ előtt annak, hogy Jézus benned él! Magasztald szent nevét! Beszélj a jóságáról, beszélj a kegyelméről és beszélj a hatalmáról” (Ellen G. White: *Our High Calling*. [Magasztos elhivatásunk.] 20. o.)!

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. A csoportban térjünk vissza a vasárnapi rész utolsó kérdéséhez! Mit tanulhatunk egymás válaszaiból? Milyen gyakorlati módszerek segítségével tanulhatjuk meg erősíteni, felépíteni a hitünket?
2. „Két dologra mindig emlékezz: Krisztus meghalt érted és egy nap te is meghalsz” - mondta valaki. A keddi tanulmány arról szólt, hogy így vagy úgy egy nap majd számot kell adnunk a bűneinkről. Milyen lényeges tanulságot vonhatunk le ebből a gondolatból?
3. Gondolkozzunk még a londoni buszokon olvasható idézetten: „Valószínűleg nincs Isten. Ne aggódj többé, csak élvezd az életet!” Azon túl, amit a tanulmányunk érintett, még milyen problémát találunk itt? Először is, miért készítené aggodalomra az embereket Isten létezése? Ebből a megközelítésből kiindulva elmondhatjuk, hogy Sátánnak sikerült eltorzítania sokak Istenről alkotott képét. A csoportban több választ is soroljunk fel erre a szlogenre! Milyen rövid, velős megfogalmazásokkal mutathatjuk be az embereknek az Isten által felkinált reménységet?

TÚRMEZEI ERZSÉBET: TESTVÉRSZEM, TESTVÉRKÉZ

Itt minden szemben más lélek lakik.
Az egyikből barát tekint elő,
a másikból ellenség,
a harmadikból csábító szirén,
a negyedikből üzérkedő kalmár,
az ötödikből a hatalmas Én...
a századikból testvér.
Uram, énnem adj testvérszemet,
az melegebben fénylik mindeneknél!
Hadd nézzek mint testvér az emberekre,
öreg koldusra, sápadt kisgyerekekre!
Nézzek az egyre és az ezrekre
úgy mint testvér!
Uram, adj énnem testvérszemet!
Az melegebben fénylik mindeneknél.

Itt minden kézben más lélek lakik.
Az egyik üt,
a másik rombol.
A harmadik is önmagának épít.
A negyedik simogat, hogy szeressék.
Uram, énnem adj testvérkezet,
az nem azért segít, hogy másnak tessék!
Hadd legyen testvérkéz az én kezem,
amelyik segíteni mindig ráér...
és inkább nem nyúl kincsér', kis virágér',
ha addig bekötözhet egy sebet...
az érintése balzsamos békesség...
Uram, adj énnem testvérkezet!
Az nem azért segít, hogy másnak tessék.

Álarc mögül

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Példabeszédek 25:2-3; 26:11-12, 13-16; 27:5-6; 1Korinthus 1:20-21

„*Ne dicsekedjél a király előtt, és a nagyok helyére ne állj*” (Péld 25:6).

A káprázatosan szép kígyó mögött, aki hízelgő szavaival látszólag Éva boldogságát kereste, ott rejtőzködött az ellenség, és cselvetésével a halálba akarta vezetni (1Móz 3:1-6). Az emberiségnek a legveszélyesebb csapdákat a világosság angyala képében megjelenő Sátán (2Kor 11:14) állítja. Ám minden csapdánál veszélyesebb és megtévesztőbb az elbizakodottság, amikor az ember olyat állít magáról, ami nem felel meg a valóságnak, míg végül nemcsak másokat, de önmagát is becsapja.

A megtévesztésnek, becsapásnak különféle módjai léteznek, de a leggyakoribbak közé tartoznak a félrevezető szavak. A héten olyan példabeszédeket veszünk sorra, amelyek a beszéddel kapcsolatosak: hazug szavak, hízelgő szavak, szép szavak, amelyek hangzása kellemes, csodálatos érzéseket keltő, valójában azonban rút gondolatokat és szándékokat lepleznek. Különös körültekintéssel fontoljuk meg nemcsak azt, amit mi mondunk ki, hanem azt is, hogyan magyarázzuk mások szavait! Talán a heti tanulmányunk üzenetét ezzel a verssel lehetne a legjobban összefoglalni: „*Ímé, én elbocsátlak titeket, mint juhokat a farkasok közé; legyetek azért okosak mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok*” (Mt 10:16).

ISTEN TITKA

Az élet tele van titokzatos dolgokkal. Amint David Deutsch fizikus írta: „a hétköznapi események döbbenetesen bonyolultak, amikor alapvető fizikai kifejezésekkel akarjuk leírni őket. Ha egy vízforralót megtöltünk vízzel, majd bekapcsoljuk, az egyenleteket, amelyekkel előrevetíthetnénk a sok vízmolekula azután megteendő útját akkor sem lehetne megoldani, ha a föld összes szuperkomputere az univerzum fennállásának egész idejében számításokat végezne. Még akkor sem lehetne kiszámítani, ha valahogy meghatározható volna, hogy mi a molekulák kiindulási helyzete valamint azoknak a külső tényezőknek a kezdeti állapota, amelyek hatást fejtenek ki rájuk – ami már önmagában is megoldhatatlan feladat” (David Deutsch [2011-07-21]. *The Beginning of Infinity: Explanations That Transform the World*. Kindle Locations 1972-1975. Penguin Group. Kindle Edition).

Ha zavarba ejtenek a vízmolekulákhoz hasonló földi dolgok is, hogyan kezeljük, hogy kikutathatnánk Isten titkait?

Mit akar kifejezni Péld 25:2-3 verse, és hogyan alkalmazhatjuk szélesebb körben ezt a gondolatot?

Isten dicsősége a „titokzatossága” miatt más, mint a királyok dicsősége; és titokzatossága azt sejteti, hogy az ember képtelen teljesen megérteni. A héber *str* („eltitkol”, „elrejt”) gyök gyakran előfordul a héber Szentírásban azzal kapcsolatban, hogy mi teszi egyedül igaz Istenné az Urat (Ézs 45:14-15). Egyszerűen nem tudunk megérteni bizonyos dolgokat Istenre vonatkozóan. Viszont a királyoknak dicsőségére szolgál, ha engedik, hogy kikutassák, megvizsgálják a dolgokat. Az átláthatóság és a számadás kötelessége legyen a vezetés első jellemzője (5Móz 17:14-20). A király feladata „*a dolgot kikutatni*”, vagyis beszélni az eseményekről és arról, amit tesz.

Az élet tele van olyan kérdésekkel, amelyekre nem kapunk feleletet. A másodperc töredéke alatt látszólag véletlen események döntenek életről és halálról. Némelyek az egyik tragédia után a másikba esnek, miközben sokan remekül megvannak. Mindebből azt szűrhetjük le, hogy fontos hit által élni. Mi minden történik az életedben most, amit hittel, Istenben bízva kell elfogadnod?

A MAGA SZEMÉBEN BÖLCS BOLOND

Nem manapság találták ki (főleg nem a nyugati világban), de az utóbbi időben még inkább megerősödött az az elgondolás, hogy az igazság relatív. Vagyis ami az egyik embernek vagy kultúrában igaz, az mások számára nem feltétlenül az. Bizonyos szinten mindig is így volt (egyres országokban az út jobb oldalán mennek, míg másutt a bal oldalon), viszont más szinten ez veszélyes tévedés, kiváltképp erkölcsi kérdések terén. Van, ami jó és van, ami rossz – függetlenül attól, hogy hol élünk és nekünk éppen mi tetszik jobban. Végül mindig Isten Igéje és a benne közölt igazság alá kell rendelnünk a nézeteinket. Isten Igéje legyen az igazi forrás, amiből megtudjuk, mi helyes és mi helytelen, mi jó és mi rossz!

Olvassuk el Péld 26:11-12 verseit (lásd még Bír 21:25; 1Kor 1:20-21; 2:6-7; 2Kor 1:12)! Mitől óvakodjunk mindannyian?

Amint látjuk, nem új keletű dolog, hogy mindenki azt teszi, ami a saját szemében helyesnek tűnik. Pedig ez régen is éppen annyira rossz volt, mint ma. Nyilvánvaló, hogy egyikünk sem ért mindent, pontosabban *semmit* nem értünk teljesen. Mindig lesznek olyan területek, ahol még fejlődünk és tanulunk kell, tehát állandóan legyünk nyitottak arra a gondolatra, hogy nem tudjuk mindenre a választ. Az az aggasztó a bolondok esetében, amint ebben a példabeszédben is látjuk, hogy balgaságuk másokra is áterjed. Jobban meg vannak győződve saját bölcsességükről, mint valaha, ezért buta dolgaikat még meg is ismétlik. És lehetnek annyira meggyőzőek, hogy mások bölcsnek gondolva tisztelik őket, tanácsukat kérik, ami viszont komoly problémákhoz vezethet (Péld 26:8). A butaság mindenképpen terjed, de ha „bölcsességnek” tartják, jóval több kárt okozhat! Továbbá, a bolondok annyira balgák, hogy nincsenek tisztában saját ostobaságukkal.

Milyen gyakran érzel késztetést arra, hogy engedményt tegyél olyan kérdésekben, amelyeket meghatározó, lényeges igazságnak tartasz? Például mi van, ha alapvető igazságok kerülnek szembe egymással? Honnan tudhatjuk, hogy melyik az erősebb?

A REST

„Ha a rest az ő kezét a tálba nyújtotta, resteli azt csak szájához is vinni” (Péld 26:15).

Vannak diákok, akik több időt és energiát fordítanak a puskázás előkészítésére, mint a tanulásra, és furcsa mód a lusta ember is nagy igyekezettel próbál magyarázatokat találni a restségére.

Mitől óv Péld 23:13-16 szakasza?

Akár igaza is lehet a lustának: „oroszlán van az úton” (Péld 26:13). Ezért bölcsőbbnek véli otthon maradni, nem szembemenni a veszéllyel. Csakhogy így elszalasztanánk az élet kínálta alkalmakat! Soha nem fogunk gyönyörködni a rózsza szépségében, ha nem vállaljuk a kockázatot, hogy esetleg megböknék a tüskék. Ha csak az akadályoktól félünk, nem leszünk képesek előrejutni. Nem lesz teljes az élete annak, aki nem meri beleadni magát a dolgokba. Nézzük még meg a többi hasonlatot is ezekben a versekben! Amint az ajtó forog a sarokpánton, úgy forgolódnak a lusták az ágyukban; vagyis csak más pozícióit vesznek fel, de nem jutnak előre.

Ennél is meglepőbb a 15. vers képe. Még ha bele is teszik a kezüket a tál ételbe, *ahhoz már túl lusták, hogy a kezüket a szájukhoz emelve egyenek is?*

Viszont ennél is rosszabb a szellemi téren, a saját álláspontjukat illető lustaságuk, szüklátókörségük, hajthatatlanságuk. Úgy vélik, hogy nekik mindig igazuk van, bölcsőbbek hét okos embernél is (Péld 26:16). Következésképp eleve elzárkóznak más, az övékénél talán értelmesebb elképzelésektől. Általában téved, aki azt hiszi, hogy mindenre tudja a választ!

„Az ítélet nem azért fog kárhozható embereket, mert lelkiismeretesen elhitték a hazugságot, hanem mert nem hitték el az igazságot; mert elmulasztották az alkalmat, amikor megismerhették volna az igazságot” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó. 29. o.). Hogyan értsük a saját szerepünket abban, hogy „alkalmat” kell adnunk másoknak az igazság megismerésére? Hol kezdődik és hol végződik a mi felelősségünk?

ELLENSÉGKÉNT VISELKEDŐ BARÁT

Ha időnként jobban elszomorítanak a barátaink, mint az ellenségeink, annak az az oka, hogy miközben az ellenségtől rosszra számítunk, a baráttól jót várunk. Csakhogy ez nem mindig így történik, ugye? Éppen ezért figyelmeztet a *Példabeszédek könyve*, hogy néha a barát ellenséggként viselkedik, az ellenség pedig úgy tesz, mintha barát lenne.

Mikor számít a feddő szó a szeretet jelének (Péld 27:5-6)?

Nemcsak a puszi és a kedveskedő szó a szeretet! A szeretet időnként arra készítet, hogy helyreigazítsuk a barátunkat vagy megregulázzuk a gyerekünket, még ha ez kellemetlenkedésnek, ítélkezésnek, bírálgatásnak tűnhet is. Az is előfordul, hogy ha kimondjuk, amit gondolunk, elveszítünk néhány barátot. Viszont ha nem figyelmeztetjük őket a tetteikre, főleg ha ebből még valami bajuk is származhat, akkor milyen barátok vagyunk?

A nyílt feddés azt is jelzi, hogy a szeretetünk nemcsak illúzió, elképzelés, hanem az igazság és a bizalom alapjára épült.

Milyen hatása lehet annak, ha a barátok nyíltan kimondják a véleményüket egymásnak (Péld 27:17)?

Az egyik vasnak a másikkal való élesítése a kölcsönös előnyöket érzékelteti. Nemcsak erősebb lesz az a barátság, ami átment az őszinte szembesítés próbáján, hanem ösztönzi, erősíti is mindkét fél személyiségét. Mind a két „fegyver” jobb lesz. Ez készít fel arra, hogy még inkább helyt tudjunk állni a jövőbeli küzdelmekben. Aki csak magában és a saját elgondolásaiban bíz, és nem hajlandó eltérő véleményeket megfontolni, az sem ismeretben, sem jellemében nem fejlődik.

Előfordult már, hogy olyan dolog miatt figyelmeztetett valaki, amiből nagy baj lehetett volna? Mi történt volna, ha senki nem szól? Erre gondoljunk, amikor nekünk is hasonlóan kellene fellépni! Hogyan lehet valakit úgy figyelmeztetni, hogy ezzel a megmentését segítjük, és ne bírálgatásnak, kritizálásnak vegye azt, amit mondunk?

BARÁTSÁGOT SZÍNLELŐ ELLENSÉG

Olvassuk el Péld 26:17-23 szakaszát, majd írjuk le az alábbi vonalakra ennek a szakasznak a lényegét!

A *Példabeszédek könyve* ismét rátér a szavak erejének kérdésre, ez alkalommal a rágalmozás és a veszekedés okozta bajokra. Aki az ellenségedet szidja előtted, hogy azt gondold, melletted áll, valójában olyan, mint „*parázsra a szén*” (Péld 26:21, ÚRK): csak mélyíti a viszályt, még nagyobbá teszi a bajt, szítja a tüzet.

Hasonlóképpen a „*sima ajkak*”, amelyek gyönyörűen szólnak, szépeket mondanak, valójában „*gonosz szívet*” (23. vers, RÚF) takarhatnak. A politikus, aki a megválasztását akarja biztosítani, az eladó, aki portékáit árulja, a playboy, aki el akar csábítani egy nőt – mind-mind jól ismeri a hízélgő szavak erejét.

Ennek a szakasznak a tanulsága, hogy legyünk körültekintőek, nem szabad minden kellemesen hangzó szónak hitelt adni! Vannak remek beszédkészséggel bíró emberek, akik roppant meggyőző erővel, megnyerően tudnak szólni, olyan őszintének tűnnek, mint akik törődnek a másikkal, szívük mélyén azonban egészen más zajlik. Alighanem mindannyian áldozatul estünk már ilyen embereknek. Viszont ugyan kivel nem fordult már elő, hogy mondott valamit, de közben az ellenkezőjét gondolta? A *Példabeszédek könyve* itt határozottan óv a megtévesztéstől!

„A keresztény minden tette legyen olyan világos, mint a napfény! Istentől származik az igazság, viszont a megtévesztés millió formájának mindegyike Sátántól ered... Nem könnyű a tiszta igazságot mondani. Nem lehetünk képesek igazat szólni, ha nem ismerjük az igazságot, viszont milyen gyakran előfordul, hogy előre kialakított nézeteink, részrehajlásunk vagy az ismeretek hiánya és a téves megítélés akadályai miatt nem látunk helyes képet arról, amivel éppen dolgunk van! Nem tudjuk azt mondani, ami az igazság, ha gondolataink nincsenek folyamatosan Isten irányítása alatt, aki maga az igazság” (Ellen G. White: *Reflecting Christ. [Krisztus tükröződjön bennünk.]* 71. o.).

Mennyire tiszta és világos a beszédünk? Mennyi az eltérés a szavaink és a gondolataink között? Azt hisszük talán, hogy vég nélkül fenn lehet tartani a kettősséget (lásd Mt 10:26-27)?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Isten Lelke nem ment fel annak a kötelezettsége alól, hogy használnunk kell képességeinket, talentumainkat, de megtanít rá, hogyan fordítsuk minden erőnket Isten dicsőségére. Az ember képességei Isten kegyelmének külön irányítása alatt alkalmasak arra, hogy a legnemesebb földi célra felhasználjuk őket. A tudatlanságtól Krisztus egyetlen állítólagos követőjének sem lesz nagyobb az alázata és a lelkisége. Isten Igéjének igazságát az értelmes keresztény értékeli a legjobban. Az dicsóíti Krisztust leginkább, aki intelligens módon szolgálja az Urat. A tanítás fő célja, hogy képessé tegyen az Istentől kapott erő használatára, méghozzá az igazi bibliai hitet bemutatva és Isten dicsőségére élve.

Istennek köszönhetjük létezésünket, és tartozunk neki a ránk bízott talentumokért, tehát a Teremtő iránti kötelességünk fejleszteni és erősíteni azokat” (Ellen G. White: *Counsels to Parents, Teachers, and Students*. [Tanácsok szülőknek, tanároknak és diákoknak.] 361-362. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Beszéljünk még azokról a titokzatos, megmagyarázhatatlan dolgokról, amelyeket a hétköznapi életben tapasztalhatunk, akár a természetben, akár az emberi kapcsolatokban, akár a hitet, Isten természetét és a megváltást illetően! Az emberi életben az egyik legfurcsább dolog, hogy minél többet tanulunk, annál jobban látjuk, milyen keveset is tudunk valójában. Miért mondhatjuk, hogy ez még fokozottabban így van a lelki igazságok tekintetében?
2. Nevezzünk meg néhány „igazságot”, amelyek valóban relatívak, a kultúra függvényei és változnak is? Hogyan különböztethetjük meg ezeket az örökérvényű, egyetemes és változhatatlan igazságoktól? Miért olyan fontos tisztában lenni azzal, hogy különbség van közöttük? Miért az a legnagyobb veszély számunkra, ha összekeverjük a változó és az örök igazságokat?
3. Szokták mondani, hogy az okos ember a maga közelében tartja a barátait, de az ellenségeit még közelebb. Mit jelent ez? Keresztényként hogyan viszonyuljunk ehhez a gondolathoz? Hogyan segíthet ebben Mt 10:16 kijelentése?

TÚRMEZEI ERZSÉBET: EMBERARC

Amint a Kiskörúton mentem én,
ma egy torz emberarc került eléem.
Egy pillanat. A dúlt vonásokat
riadt kérdéssel néztem: Ó, Uram,
mondd, hol keressem itt az arcodat?

A két szeme? Ha rámtekint vele,
több értelemmel, fénnel van tele
a kutyáé is. És a durva, rút
vonásokon ott van a kín, a kéj,
a bűn, a szenvedély taposta út.

Mégis, habár ily mélyre süllyedett,
tudom, előtted így se megvetett.
Kiomló véred hullott érte is
nagy szeretettel fenn a Golgotán,
s el van törölve ott a vétke is!

És tudom, bár ily mélyre süllyedett,
ha elfogadná megmentő kezed,
azok a csúf, lélektelen szemek,
azok a durva, torz vonások is
visszaragyognák dicsőségedet.

S szép lenne ő. Tudom, szép lenne ő.
Rajt' a Te arcod fénylene elő,
melyről békesség árad szerteszt
és drága, tiszta, tündöklő mosoly.
Ki mondaná, hogy így nem lenne szép?

Mi volna, ó, ha arcok ezrei
mind így elkezdenének fényleni?
A menny jelenne meg tán ideleenn!
Ó, állítsd helyre dúlt képmásaid,
Te csodatévő, égi kegyelem!

Hittel élni

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Példabeszédek 28:4-5, 7, 9; 29:13;
Róma 1:16-17; Galata 3:24; 1János 2:15-17

*„Az emberektől való félelem csapdába ejt, de aki az ÚRban bíz, azt ő megvédi”
(Péld 29:25, ÚRK).*

Számtalan irányból annyiféle hang szólít. Hogyan dönthetjük el, hogy mi helyes és mi nem? A választ Istenben és írott kinyilatkoztatásában találjuk. Meg kell tanulnunk Istenre hagyatkozni és törvényének engedelmeskedni, a többi már magától jön.

Jézus erre utalt, amikor azt mondta: *„keressétek először Istennek országát, és az ő igazságát”* és utána Ő kirendeli mindazt, amire szükségünk van (Mt 6:33). Az legyen az elsődlegesen fontos szempont számunkra, hogy bízunk Istenben és Őt kövessük! Különben valami mást állítunk az első helyre, ami szimplán, tisztán bálványimádás. Csak úgy tanulhatunk meg Istenben bízni, ha az életünket a hit jellemzi. A keresztény élet *járást* jelent; azt kell választanunk, tennünk, amire az Úr szólít, a következményeket pedig hagyjuk rá!

TARTSD MEG A TÖRVÉNYT!

A *Példabeszédek* könyvében tizenhárom alkalommal fordul elő a héber *tóra* („törvény” vagy „tanítás”) szó, ebből négyszer Példabeszédek 28. fejezetében (a 4. versben kétszer, majd a 7. és a 9. versben). Általában „a bölcsnek tanítására” (Péld 13:14) vonatkozóan használatos, de az izraelita tradícióban a szónak van egy lelki fogalmi tartalma, és az isteni kinyilatkoztatásra utal, amint ezt a *Példabeszédek* könyve is tanúsítja (Péld 29:18).

Mit fejlesztenek ki Péld 28:4, 7, 9 versei a törvény szerepéről az ember életében?

Az izraelitákat nem annyira a gondolkodásuk, és még csak nem is a „lelki”, elvont teológiai nézeteik különböztették meg igazán a többi néptől, hanem inkább az életükben meghozott tényleges döntéseik, többek között az ételre, a pihenésre, a természet világát érintő dolgokra vonatkozóan, a családjukkal és a többi emberrel való kapcsolatukban, ez volt az, ami más népektől „elkülönítette”, „szent” nemzetté tette őket. Ideális esetben választásaik központjában a törvény állt – a benne foglalt elvekkel együtt. Végére is, mi emberek önmagunktól nem lehetünk bölcssek; nem is mindig tudunk különbséget tenni a jó és a gonosz között (1Kir 3:9). Tehát szükségünk van Isten törvényére, amiből helyes ítélőképességet nyerhetünk. Más szóval a bölcsesség elnyerése nem intellektuális és lelki gyakorlatok végzésén múlik, hanem alapvetően összefügg a rajtunk, a kultúránkon, a saját pszichológiai beállítottságunkon és a vágyainkon kívül álló törvény betartásával.

Ez természetesen Isten örök törvénye, aminek a követése, betartása valóban a hit cselekedete. *„Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten ereje az minden hívő üdvösségére, zsidónak először, de görögnek is. Mert az Isten igazsága nyilvánul meg abban hitből hitbe, ahogy meg van írva: Az igaz ember pedig hitből él”* (Róm 1:16-17, ÜRK).

Milyen bajoktól és problémáktól menekültél meg azért, mert hittel elkötelezted magad Isten törvényének betartása mellett? Mennyire alakult volna másként az életed, ha nem a törvény szerint élnél?

KERESD AZ URAT!

Nem maga a törvény (a Tóra) az élet forrása, még ha a hitélet szempontjából alapvetően fontos is. Ellenkezőleg. A törvény megmutatja, mi a bűn, a bűn pedig halálba visz (lásd Róm 7:7-13). Az adja a törvény erejét, hogy Istentől ered. Nélküle csupán törvényeskedő hitvallás lenne, ami egyáltalán nem kötődne az Úr eredeti szándékához. A törvénynek engedelmes élet összefügg az Istennel való étellel. A Tóra nem helyettesíti Istent; Pál hasonlatával élve a törvény csupán a tanító, aki a Mesterhez vezeti diákjait (Gal 3:24).

Olvassuk el Gal 3:24 versét a szövegösszefüggésével együtt! Miként vezet Jézushoz a törvény, hogy valóban megigazulhassunk hit által?

A *Példabeszédek könyve* nem csupán a bölcsességek könyve. Elsősorban Istenről szóló irat, arról, aki *kinyilatkoztatta* a bölcsességet. Közelebb von az Úrhoz és a Jézusba vetett hit által, ingyen felajánlott üdvösséghez, ha a törvénynek engedelmeskedve keressük a bölcsességet.

Mi a kulcsa annak, hogy „mindent” megérthessünk (Péld 28:5)?

Az 5. versben kétszer fordul elő a *megértés*nek fordított héber szó, mint ahogy a 4. versben a *törvény*. A két vers kapcsolódik egymáshoz: a törvény betartása (4. vers) és az Úr keresése (5. vers) összetartozik. A tevékenység köre azonban nemcsak azt öleli fel, hogy elméletben ismerjük és a gyakorlatban tesszük is azt, ami helyes (5. vers: „igazság”). Ez a megértés mindenre vonatkozik, még hozzá egyszerűen azért, mert „mindenek” Istenétől ered. Az ókori Izráelben nem választották külön minden dolog ismeretét a vallási tapasztalattól. A hit szorosan kapcsolódott az értelemhez és a racionális felfogáshoz. Elképzelhetetlennek tartották a hitet gondolkodás nélkül és a gondolkodást hit nélkül, mégpedig azért, mert mindkét tartománynak Isten az alapja.

Miért racionális álláspont a hit? Az istenhit elutasítása miért kevésbé logikus és racionális lépés, mint az elfogadása?

NÉHÁNY SZÓ A GAZDAGOKHOZ

Mitől óv Ijn 2:15-17 szakasza? Hogyan védhetjük meg magunkat az ezekben a versekben említett veszélyektől?

A gazdagság fogalma a körülményektől függően nagyon is eltérő lehet, viszont a *Példabeszédek* könyve tanácsokat közöl a meggazdagodás hogyanjára vonatkozóan, valamint arra nézve is, miként kezeljük a „vagyonunkat”, miután már szert tettünk rá.

1. *Ne akarj a szegények kárán meggazdagodni* (Péld 28:8)! Nem nevezhető jogos tulajdonnak az a vagyon, amit valaki a szegények rovására szerez meg. Amint eddig is láttuk, a Biblia igencsak erős kifejezésekkel illeti azokat, akik nyereségvágyból kizsákmányolják a szegényeket.
2. *Adj a szegényeknek* (Péld 28:27)! Szemben a Péld 28:25 versében említett „telhetetlen” emberrel, áldást nyer az, aki bőkezű a szegényekkel.
3. *Dolgozz keményen* (Péld 28:19)! Vagyonra nem lopással vagy szerencse útján kell szert tenni, hanem legyen az a kemény munka jutalma! Amit megszerzünk, az munkánk minőségét mutassa! Ha gazdagok vagyunk, fontos, hogy méltán legyünk azok.
4. *Ne akarj gyorsan meggazdagodni* (Péld 28:20, 22)! Ezekből a példázatokból kétféle jelenet is élénk tárul: 1) Amikor valaki egy tisztességtelen dolog felett szemet huny, ő maga is bűnrészes lesz (Péld 28:22). 2) Amikor valaki meg akarja kaparintani a szülei vagyonát, hogy máris élvezhesse azt, de ezzel megfosztja őket a megélhetésüktől (Péld 28:24). Még rosszabb, ha önmaga előtt igazolja is a helytelen tetteit, míg meggyőzi magát arról, hogy valójában semmi rosszat nem tett. Ezért mondja, hogy „nem véték”.

Világunkban nagy erő a pénz, ezért beszél róla sokat a Biblia is. Ha nagyjából mindenki máshoz hasonlóan mi is vágyunk a pénzre, mit tehetünk, nehogy beleessünk abba a csapdába, amit Jézus így nevezett: „a gazdagság csalárdsága” (Mk 4:19)?

A SZEGÉNYEK KÉZIKÖNYVE

Miről van szó Péld 29:13 versében?

A szegény és a gazdag ember egyenlő (Péld 29:13). Ez a példabeszéd szót ejt a világosságról, amit összefüggésbe hoz a teremtéssel. A szegényt és a gazdagot egyaránt Isten teremtette (Péld 22:2). Egyformán megkapták az élet ajándékát, mindkettőjükre süt a nap. A gazdagot figyelmezteti az Ige, hogyan bánjon a szegénnyel, a szegényt pedig arra tanítja, hogy szeretnie kell még az elnyomóit is, ami bizonyos esetben éppen a gazdagra vonatkozik (Mt 5:44-45).

Mi az üzenete Péld 28:3 versének?

A szegénynek is éppen az a kötelessége, mint a gazdagnak (Péld 28:3). A szegénység nem lehet mentség a gonoszságra. Még ha elnyomástól szenved is az ember, az sem jogosítja fel mások eltiprására. Jézus mondott egy példázatot a szolgáról, aki nem engedte el a nála szegényebb ember adósságát. Nem ezt vártuk volna tőle (gondolhatnánk, hogy nagyobb együttérzést tanúsít a másik szegény iránt), de nem szokatlan ez a hozzáállás (Mt 18:22-35). Az eső általában áldás, viszont Péld 28:3 versében pusztító áradatként jelenik meg. Ez a hasonlat szemléletesen bemutatja az ilyen magatartás bizarr voltát, valamint a csalódást, amit okoz.

Mire vonatkozik Péld 28:6 verse?

Jobb a becsületes szegény, mint a gonosz gazdag (Péld 28:6). A tradicionális bölcsesség szerint az igaz embernek nem kellene szegénynek lennie, mivel úgy vélték, hogy a szegénység a lustaság büntetése (Péld 24:34). Csakhogy a valós élet ennél sokkal bonyolultabb. Lehet igazságtalanság vagy rajta kívül álló körülmények áldozata a szegény ember, mint ahogy gyakran éppen ez a helyzet. Ezzel együtt a *Példabeszédek könyve* által képviselt értékrend világos és félreérthetetlen. A tisztesség fontosabb a gazdagságnál, és a siker nem számít az ember igazsága mellett szóló cáfolhatatlan bizonyítéknak.

Mi a teendő, amikor kísértést érzünk, hogy anyagi haszon reményében engedelményeket tegyünk az elvekből? Hogyan őrizhetjük meg magunkat olyan dolgoktól, amelyekbe könnyebb beleesni, mint hinnénk?

AZ IGAZSÁG SZERETETE

Az összes dolog közül, amit megtaníthatunk a gyerekeinknek, a diákjainknak vagy bárki másnak, aki hajlandó tanulni tőlünk, talán az lehet a legfontosabb tanulság, amit Pál írt a kárhozatra jutókról, azokról, akik „nem fogadták be az igazságnak szeretetét” (2Thessz 2:10). Jézus maga az Igazság, ezért másokat megtanítani az igazság szeretetére azt jelenti, hogy Jézus szeretetére tanítjuk őket. Ugyan mi más számít valójában?

„Ha a kutatás bármelyik vonalán haladunk azzal az őszinte céllal, hogy eljussunk az igazságra, érintkezésbe kerülünk azzal a láthatatlan, hatalmas Értelmmel, aki mindenben és mindenek által munkálkodik. Az ember értelme kapcsolatba került Isten értelmével; a véges a végtelennel. Az ilyen kapcsolat hatása felbecsülhetetlen a testre, az elmére és a lélekre” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó. 10. o.).

Milyen fontos elvet találunk Péld 29:15 versében (lásd még Péld 29:19), ami nemcsak a nevelésre vonatkozik, hanem általánosságban az életre is?

Fontos az életünk példája - különösen azok esetében, akiket nem feddhetünk vagy büntethetünk meg -, bizonyos esetekben azonban ennél többre van szükség. Ez főleg a gyerekeinkre nézve igaz. Időnként meg kell fenytíteni, helyre kell tenni őket.

Bűnös természetünk van, bennünk van a rossz, még az édes kis gyerekeinkben is, akiket annyira szeretünk. Sem nekik, sem magunknak nem segítünk, ha engedjük, hogy mindent megtegyenek, amihez csak kedvük támad. Valójában a gyerekeknek nemcsak szükségük van a fegyelmezésre, hanem még *akarják* is. Tudniuk kell, hol a határ, hogy azon belül maradjanak. Az az édesanya, aki úgy gondolja, hogy tiszteletben kell tartania gyermekei szabadságát, ezért mindent megenged nekik, soha nem mond *nemet*, végül „szégyent” hoz a saját fejére (Péld 29:15), a gyerekeire pedig szomorúságot, ha nem is azonnal, de felnőtt korukban biztosan.

Mi mindent tanultunk meg gyerekként, ami végigkísér egész felnőtt korunkban is? Mennyivel jobb az életünk ennek köszönhetően?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Isten törvényei a legszilárdabb egyenességen alapulnak, és úgy fogalmazta meg őket, hogy betartói boldogságát munkálják... A vallás személyes kapcsolatba hozza az embert Istennel, de nem kizárólagos értelemben, mert a menny elveit az életünkben kell megvalósítani, az egész emberiség segítésére, áldására” (Ellen G. White: *Sons and Daughters of God*. [Isten fiai és lányai.] 267. o.).

„Azzal, hogy [a szülők] teljesen elhanyagolták a gyerekek istenhitben való nevelését, sok olyan embert taszítottak az ellenség soraiba, akikből megfontolt neveléssel Krisztus munkatársai válhattak volna. A helytelen felfogással és az ostoba, rosszul értelmezett szeretettel olyan tulajdonságokat erősítettek bennük, amelyek miatt a gyerekekből kellemetlen, boldogtalan emberek váltak, megkeserítve szüleik életét, aztán pedig rossz hatásukat nemzedékről nemzedékre továbbadják. Szégyent fog hozni Istenre és megszegyeni apját, anyját minden gyerek, akinek engedik, hogy minden az akarata szerint történjen...

Amikor a szülők elhanyagolják kötelességüket és gyermekeiket kényeztetve megengedik nekik azt is, ami rossz, valójában bezárják előttük Isten városának kapuit” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. [Bizonyágtételek.] 5. köt. 325-326. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA:

1. Az orosz író, Lev Tolsztoj keresztény családban nőtt fel, de évekre elfordult a hittől. Idősebb korában válságba került: *Mi az élet értelme, ha mindenképpen halállal végződik?* A tudomány minden területén kereste a választ, mégsem találta meg. Végül ráébredt, hogy az élet és az élet értelmének kérdésére az egyetlen logikus választ csak a hit adhatja - ami *túlmutat* magán a logikán is. Vagyis a logikus gondolkodása vezette rá arra, hogy a logika köréből átlépjen a hit világába, ha választ akar kapni az élet értelmének kérdésére. Ezek szerint miért a Jézusba vetett hit a leglogikusabb választás, ha az élet értelmét és célját keressük?
2. Véleményed szerint mit jelent szeretni az igazságot? Hogyan szeretjük az igazságot? Természetesen ez azt jelenti, hogy először is meg kell ismernünk az igazságot. Hogyan jutunk el az igazság ismeretére? És milyen módon győződhetünk meg arról, hogy semmi nem áll az igazság szeretetének útjába?

TÚRMEZEI ERZSÉBET: COLUMBUS

Utánam küldi még illatát
a régi part virága: rózsaillat.
Kísérik elhaló melódiák
fehér röptét vitorlaszárnyaimnak,
amint megyek az új világ felé.

Zenél a hab. A szél hozzám simul:
„Miért hajóznál messze semmiségbe?”
Beszél a régi part virágirul,
amint ragyognak nap tűzében égve.
„Az új hazát nem látta senki még.”

Hallgassatok habok, hazug szelek!
Hiszem, hogy vár rám, tiszta szűz-fehéren,
emberi lábtól nem tapodva meg
az új világ és hiszem, hogy elérem.
Megyek az ismeretlen part felé.

A bölcs ember alázatos

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Jób 38-40:2; Zsoltárok 104:24;

Példabeszédek 30; Lukács 18:9-14; 1János 1:9; Jelenések 3:14-18

„Boldogok a lelki szegények: mert övék a mennyeknek országa” (Mt 5:3).

A Biblia fontos erénynek nevezi az alázatot. A legnagyobb prófétáról, Mózesről azt olvassuk, hogy a világ legszelidebb embere volt (4Móz 12:3). Mik 6:8 verse értelmében Isten fő kötelességként elvárja az embertől: *„hogy alázatosan járj a te Isteneddel.”* Jézus is amellet foglalt állást, hogy a keresztény sajátítsa el az alázat ideális tulajdonságát: *„Aki azért megalázza magát, mint ez a kisgyermek, az a nagyobb a mennyeknek országában”* (Mt 18:4).

Mégis mivel dicsekedhetne bármelyikünk? Minden lélegzetvétel, minden szívdobbanás, minden adottság, minden talentum csakis Istentől jön, akiben *„élünk, mozgunk és vagyunk”* (ApCsel 17:28). És a kereszt fényében saját igazságunk nem más, mint *„megfertéztetett ruha”* (Ézs 64:5), tehát hogyan is kérkedhetnénk?

A *Példabeszédek* könyvének ezen a héten tárgyalt része az alázattal foglalkozik. Tekintettel a helyzetünkre, milyen nagy balgaság, ha bármi más jellemez, mint az alázat!

MINEK KÉPZELED MAGAD?

Olvassuk el Péld 30:1-3, 32-33 verseit! Milyen tanítás hangzik e versekből?

Itt a bölcs szinte lekicsinylően szól önmagáról, igencsak eltérően a közel-keleti uralkodók szokásos öndicsőítésétől, akik előszeretettel kérkedtek saját bölcsességükkel, tetteikkel és háborús győzelmeikkel. Még Salamonról is azt jegyzi fel az Írás, hogy *„feljebb magasztalták Salamon király gazdagsággal és bölcsességgel a földön való minden királyoknál”* (1Kir 10:23; Préd 2:10). Azután persze ott van Nabukodonozor, aki így büszkélkedett: *„Nem ez-é ama nagy Babilon, amelyet én építettem királyság házának, az én hatalmasságom ereje által és dicsőségem tisztességére”* (Dán 4:27)?

Mivel azonban e példabeszédek írója felméri, hogy milyen kevés is a tudása valójában, a felfuvalkodott kérkedést bolondságnak nevezi. A héber *nábél* szót úgy fordíthatjuk, hogy „bolond”. Ez volt a neve Nábálnak, akinek a viselkedése jó példa a balga gőgösségre (1Sámuel 25. fejezet). A felfuvalkodottságot jelző kérkedés magában hordozza a megaláztatás, ebből következően pedig a harag és a küzdelem lehetőségét. Pál apostol a gyülekezet egyes tagjait „eszteleleneknek” nevezte, mert bölcsnek tartották magukat, sőt, ami még rosszabb, dicsekedtek is vele (2Kor 11:18-19).

Olvassuk el Lk 18:9-14 szakaszát! Miért könnyebb a farizeushoz hasonlítani, mint gondolnánk? Hogyan győződhetünk meg arról, hogy nem esünk bele mi is ebbe a csapdába, még a legrejtettebb módon sem?

Sajnálni kell azokat, akik dicsekszenek (egyébként általában ezzel leplezik a bizonytalanságukat). Ez mutatja, hogy mennyire becsapják saját magukat, milyen tudatlanok valójában.

ISTEN ISMERETE?

Azokban támad fel a gőgös büszkeség, akik nem ismerik személyesen az Urat. Ezzel szemben viszont alázatos lesz, aki Istennel éli az életét, mert szakadatlan összeköttetésben áll az Úrral, aki végtelenül hatalmasabb mindannyiunknál. Ha a világegyetem méretére gondolunk és felmérjük, hogy azt imádjuk, aki az egészet megteremtette, és szintén Ő volt, aki értünk Jézus személyében a kereszten szenvedett, akkor nehéz elképzelni, hogyan kérkedhet bárki mindennek fényében!

Mit fejeznek ki Péld 30:3-6 versei Isten hatalmáról, fenségéről és titokzosságáról?

A „Szentnek ismerete” kifejezés alatt azt kell érteni, hogy „az Istenre vonatkozó ismeret”. Ezek után elhangzik öt költői kérdés, amelyek rádöbbennek, hogy mennyi mindent egyszerűen nem értünk Istennel kapcsolatban.

Olvassuk el ezeket a kérdéseket Péld 30:4 versében! Mire szólítanak fel?

Isten a Teremtő (az első négy kérdés), ezért távolról sem érthetünk meg mindent vele kapcsolatban (az ötödik kérdés). *Jób könyvében* Isten hasonló kérdéseket szegez a pátriárkának, amelyek hallatán Jóbnak rá kell eszmélnie, hogy képtelen teljesen felfogni Isten lényét és a tetteit (Jób 38-40:2).

Isten a Teremtő, akit egyszerűen nem tudunk teljesen megérteni. Ez pedig arra tanít, hogyan forduljunk helyesen írott kinyilatkoztatásához, amit némely tudósok állandóan megkérdőjeleznek. Kik vagyunk mi – akik még a természet legegyszerűbb dolgait sem tudjuk egészen felfogni, akik előtt annyi a titok –, hogy szembeszálljunk Isten Igéjével, vagy akár csak azokkal a részével, amelyek zavarba ejtenek, esetleg éppen nem tetszenek nekünk?

Időzzünk még a teremtés kérdésénél! Mit árul el a világ a Teremtő hatalmáról és titokzatos voltáról? Miért találunk vigaszt és reményt ezekben a gondolatokban?

SE TÚL SOK, SE TÚL KEVÉS

Ebben a részben (Péld 30:7-9) található a *Példabeszédek könyvének* egyetlen imádsága. Nem véletlen, hogy ez a kérés azt a szakaszt követi, amelyben a Teremtő Isten nagyságáról olvashatunk (Péld 30:4) és hűséges védelmezésének ígérletét kapjuk (Péld 30:5).

Olvassuk el Péld 30:7-9 verseit! Miért ezt kéri a bölcs?

Mielőtt bármit is kérnénk Istentől, fontos meggyőződni róla, hogy szilárd alapon áll a kapcsolatunk vele. Aki hazudik, úgy tesz, mintha a mindent tudó Isten nem is létezne. Éppen ezért van az, hogy a bűnbocsátnak előfeltétele a bűnvallás (1Jn 1:9). Istent nem lehet becsapni, Ő pontosan olyannak lát, amilyenek vagyunk. Amikor valaki látványosan a földre borulva, mint a halott, a fejét is a porba teszi (JSir 3:29), úgy imádkozik, nemcsak mély tiszteletét és alázatát fejezi ki, hanem azt is jelzi, hogy világosan látja: lelki értelemben mezítelen Isten színe előtt.

Péld 30:8 versében azt kéri az író, hogy se nagy szegénységet, se nagy gazdagságot ne „adjon” neki Isten. Az emberekre vonatkozóan akkor fordul elő a Bibliában először az „adni” szó, amikor az étel ajándékát adja az Úr (1Móz 1:29). Ezért is van, hogy sok kultúrában az étkezéshez imádság kapcsolódik. Az étel alapvető szükséglet, amit illetően teljesen rá vagyunk utalva a Teremtő Istenre, tehát az imádságot eredendően hozzáköti az életben maradáshoz. A két kérés nem csupán arra irányul, hogy az emberi természet egyensúlyban legyen, hanem egy célba is tartanak: Isten dicsőségét keresik. Ha az embernek túl kevés van, hajlamos lehet lopni és gyalázni Istent, akinek pedig túl sok jut, az nem érzi, milyen nagy szüksége van Istenre, sőt még az Úr létét is tagadhatja. Érdemes azonban megjegyezni, hogy csak az utóbbi eset vezet az Istentől való elszakadáshoz, az előző valószínűleg megtart a vele való kapcsolatban.

Az Úr imádságában szintén megfigyelhető ez a két szempont: 1) „*A mi mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma*” (Mt 6:11). Vagyis rendelj ki annyit, amennyire szükségünk van, de ne többet; 2) „*es ne vígy minket kísértésbe*” (Mt 6:13, ÚRK), ami a szükségleteinket érinti.

Gondoljunk bele, hogy valójában minden tekintetben Istentől függünk! Mit tehetünk, hogy ezt a gondolatot mindig észben tartva, állandóan erősödjön a hitünk? Milyen veszélyek leselkednek ránk, ha erről elfeledkezünk?

AZ ÖNTELT EMBER TETTEI

Az alázat pozitív tulajdonság és áldásokat hoz, az viszont veszélyes és átkokat von maga után, ha az emberből hiányzik ez az erény. Miután *Példabeszédek* könyve 30. fejezete az alázat megszerzésére bátorít a jutalmait és a gyümölcsseit bemutatva, komoly figyelmeztetést mond az önteltséggel járó veszélyekről.

A szülőkre mondott átok (Péld 30:11, 17). Agur ezzel a kérdéssel kezdi, ami az arrogancia legsúlyosabb tetteinek minősül, amikor a gyermek megveti azt, akitől az életét kapta. Érdemes megjegyezni, hogy a parancsolatok közül egyedül a szülők tiszteletéhez és áldásához kapcsolódik az élet ígérete (2Móz 20:12; Ef 6:2-3), és e parancsolat megszegőit halálbüntetés terheli (2Móz 21:15, 17).

Önigazultság (Péld 30:12, 20). A magukat igaznak képzelő bűnösök helyzete azért rossz, mert megmaradnak bűnükben, magukat tisztának hiszik, mintha nem lenne szükségük bűnbocsánatra. Éppen ezért alapvetően fontos a bűnvallás a bűnbocsánat elnyeréséhez (1Jn 1:9). A laodiceaiak gazdagnak, okosnak, jólöltözöttnek mondják magukat, és fogalmuk sincs róla, hogy valójában szegények, vakok és mezítelenek. Isten azt tanácsolja nekik, hogy tőle szerezék meg mindazt, ami nyomorult helyzetükön javíthat (Jel 3:14-18).

„Itt egy olyan népet mutat be az Ige, akik büszkélkednek lelki ismereteik és fölényük javaival. Viszont nem reagálnak az Istentől érdemtelenségük dacára kapott áldásokra. Tele vannak lázadással, hálátlansággal és megfélemlenek Istentől, aki továbbra is úgy bánt velük, ahogy a szerető, megbocsátó apa kezeli hálátlan, tévútra tért fiát. Ellenálltak kegyelmének, visszaéltek Istentől kapott kiváltságaikkal, megvetették a kapott lehetőségeket és nagy megelégedettségbe süppedtek, siralmas hálátlansággal, üres formalitással, képmutató őszintétlenséggel” (Ellen G. White: *Faith and Works*. [Hit és cselekedetek.] 83. o.).

Megvetés (Péld 30:13-14). Egyáltalán nem tetszetős az öntelt emberről rajzolt kép. Az arcáról lerí a büszkeség, csakhogy az arrogancia nem marad meg csupán ott: megmutatkozik azokkal szembeni megvető viselkedésében, akikről azt gondolja, hogy alatta vannak. A „fogak” és „zápfogak” (Péld 30:14) hasonlata érzékelteti, hogy milyen rosszak a tetteik valójában.

Gondolkodjunk el azon, hogyan bánunk másokkal, különösen azokkal, akiknél talán többre tartjuk magunkat (hiszen a legtöbben érzünk ilyesmit időnként, nem igaz?!). Hogyan lehet ezen változtatni? Hogyan tanúsíthatunk olyan *alázatot*, ami szükséges ennek a rossznak a helyrehozatalához?

A TERMÉSZETBŐL VETT KÉPEK

A Biblia egésze természeti képekkel tanít különböző lelki igazságokat. A *Példabeszédek* könyve itt szintén a természet dolgaira utalva hangsúlyozza az alázatot.

Mit olvasunk Péld 30:18-19 verseiben, ami szintén az emberi értelem, felfogás korlátaival szembesít?

Agur titokzatosnak látja még azt is, ami „megszokott”. A titokzatos dolgok lenyűgöző kavalkádját vonultatja fel ebben a részben. Az első két példát az állatvilágból vette: az égen hangtalanul szálló sas és a földön csendben kúszó kígyó. Ezek után megemlíti két emberi cselekményt: a tengeren sikló hajó és a férfi meg a nő kapcsolata. Még ma, minden tudományos ismeretünk dacára is annyi a titokzatosság. Éppen ezért különösen fontos, hogy soha ne veszítsük szem elől, milyen mélységes és fenséges is az élet, amit valóban értékelnünk kell! Ilyen hozzáállással biztosan megmarad az alázatunk Isten előtt.

A természet még mely titokzatos dolgai keltik fel az író figyelmét és tiszteletét (Péld 30:24-28)?

Érdekes, hogy az emberi butasággal, önteltséggel és bűnösséggel foglalkoznak az ezt a szakaszt közvetlenül megelőző versek (Péld 30:20-23). Majd az író rátér az állatvilág példáira, apró és egyszerű állatokra mutat, miközben ugyanazt a héber szót használja az állatok bölcsességére, mint amivel az ember (Péld 3:13), sőt Isten bölcsességére is utal az Írás (Jób 12:13; Zsolt 104:24). Még ma, minden tudományos ismeretünkkel sem értjük egészen az állatok viselkedését, akkor mennyivel nagyobb csodálkozásra készíthette mindez az ókori író! Valóban bölcs volt, hiszen az értelem egyik legfőbb jele, ha az ember elismeri, milyen keveset is tud, még a leghétköznapibb dolgokról is.

Nevezünk meg néhány „egyszerű” dolgot a természet világából! Például egy falevél, egy vízcsepp, egy kagyló. A megszokott dolgok titokzatos volta hogyan készítet alázatra?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Tisztelnünk kell Isten Igéjét! Ne használjuk közönséges célra, és ne kezeljük soha hanyagul! A Szentírást soha ne idézzük tréfából, és ne használjuk fel humoros mondásokra! A nyomtatott Ige iránt tiszteletet kell tanúsítanunk! *'Az Istennek teljes beszéde igen tiszta', 'mint földből való kohóban megolvasztott ezüst, hétszer megtisztítva'* (Péld 30:5; Zsolt 12:7)” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés.* Budapest, 1992, Advent Kiadó. 242. o.).

„Krisztus legelőször az áldás igéit szólta a népnek. Boldogok - mondta -, akik felismerik lelki szegénységüket, és érzik, hogy megváltásra van szükségük. Az evangéliumot a szegényeknek kell prédikálni. Az Ige nem a felfuvalkodott lelkűeknek tárul fel, akik azt hiszik, hogy gazdagok, és semmire sincs szükségük, hanem azoknak, akik alázatosak és megtört szívűek... Az Úr semmit sem tehet az ember megmentésére, amíg az meg nem győződik saját gyengeségéről, le nem vetkőzi minden önelégültségét, s alá nem veti magát Isten irányításának. Ekkor kaphatja meg az ajándékot, melyet Isten nyújtani kíván. Ő semmit sem tart vissza a szükségét átérző lélektől. Az ilyen embernek szabad bejárása van Hozzá, akiben a teljesség lakozik” (Ellen G. White: *Jézus élete.* Budapest, 1989, Advent Kiadó. 245-246. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Beszélgessünk a megváltási tervről és mindarról, amire a megmentésünk érdekében szükség volt! Annyira bűnösök, romlottak, gonoszok vagyunk, hogy az újjászületés nem lenne elegendő a bűntől való megváltásunkhoz. Bármennyire meg is változunk, az újjászületés és a helyreállítás nem menthetne meg. Szükségünk van valakire, aki jogosan lép a helyünkre, aki egyedül rendelkezik olyan igazsággal, hogy helyreállíthatja az Istennel való kapcsolatunkat. Ezek szerint miért tartozik a legszörnyűbb bűnök sorába az önteltség és a gögös büszkeség?
2. Nevezzünk meg néhány példát, hogy hány és hány szempontból függ a létünk Istentől! A természetben mi minden mutat rá Isten fenntartó tevékenységére?
3. Olvassuk el ismét Péld 30:7-9 verseinek imádságát! Gondoljunk az itt bemutatott egyensúlyra! Hogyan lehet meg ez az egyensúly minden tettünkben? Miért olyan fontos ez?

ROZMANN ISTVÁNNÉ: TAVASZ

Ránknyitotta az Úristen
Ragyogó, tüzes szemét;
Fényes tavasz hullt a földre,
Lehozta szeretetét.
Szirom-csodákba borult fák
Rügyek, bokrok intenek,
Emberek az illatárban,
Napsugárban fürdenek.
Mennybe, föl az Úristenhez
Szálljon vissza egy sugár:
Mélységes bizakodásod,
Hálaadó hő imád...
Hogyha szeretetre vágyol,
Te szeressél először,
S amikor e drága sugár
A szívedből előtör,
Meglásd, fénye visszahullik,
Zuhog reád e sugár,
Lelki béke, igaz öröm
S a boldogság rádtalál.

Nők és bor

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Jób 29:15; Példabeszédek 8; 31;
1Korinthus 1:21; Jelenések 14:13

„Ne add asszonyoknak a te erődöt, és a te útaidat a királyok eltörlőinek. Távoll legyen a királyoktól, oh Lemuel, távoll legyen a királyoktól a bornak itala; és az uralkodóktól a részegítő ital keresése” (Péld 31:3-4).

A *Példabeszédek* könyve atyai tanítással kezdődik (Péld 1:1, 8; 4:1) és anyai tanítással zárul (Péld 31:1). A *Lemuel* név Salamonra utalhat, ebben az esetben Lemuel édesanyja valójában Salamon édesanyja, aki a fiát a királyra leselkedő két legkomolyabb veszedelemtől, a bortól és a nőktől óvja.

Szándékos a bor és a nők együttes említése. Ha a király jó uralkodó akar lenni, óvatosnak kell lennie az őt körülvevő hatások tekintetében, e két tényező pedig roppant nagy erővel bírhat. Míg az igaz asszony áldás, az alkohol csak bajt hoz.

Az apa tanácsa a lelki bölcsesség elnyerésére összpontosított. Most pedig az anya záró szavai a bölcsességnek a gyakorlati életben való alkalmazására irányulnak. Az anya által javasolt gyakorlati tanácsok követése nélkül nem lesz jelentősége a lelki elveknek, amelyeket az apa tanított.

IGYUNK AZ „EGÉSZSÉGEDRE”?

Sok kultúrában az élet számos területéhez kötődik alkoholfogyasztás. Poharat emelve hosszú életet, egészséget szoktak egymásnak kívánni az emberek, noha a helyzet iróniája, hogy minden egyes pohárral az életet és az egészséget rombolják. Formatervezett palackok, lírai vagy humoros bordalok, hatásos reklámok, sőt bizonyos „tudományos” eredmények mind azzal vigasztalják az italozókat, hogy az alkohol jót tesz. A *Példabeszédek könyve* már korábban is figyelmeztetett erre a végzetes megtévesztésre (Péld 23:30-35). Most ismét rátér erre a témára, bemutatva az ivás további káros hatásait.

Olvassuk el Péld 31:4-5, 8-9 verseit! Milyen üzenetet közvetítenek, és hogyan vonatkoznak ezek nemcsak a királyra, hanem az Úr minden egyes követőjére?

Jób hasonló nyelvezettel mondja magáról, hogy „*A vaknak én szeme valék, és a sántának lába*” (Jób 29:15). Amint a királynak és a tehetősöknek támogatni kell a szegényeket, a szükségét látókat, úgy azokat is, akik „nemák”, vagyis nincs szavuk, mert senki nem hallgatja meg őket.

A bor ártalmas hatása abban is megmutatkozik, hogy milyen könnyen elferdíti az ember helyes ítélőképességét. Az átlagember számára is éppen elég káros az alkohol, de a király vagy hatalommal bíró ember esetében rettenetes helyzeteket idézhet elő. Az italozó király nemcsak „megfeledkezik a törvényről”, tehát nem tudja, mi a helyes, hanem ennek következtében még az ítéletet is elferdíti: a bűnöst ártatlannak jelenti ki, az ártatlant pedig vétkesnek.

Itt a helyes és helytelen, a jó és rossz közötti különbségtétel megítélésének képessége forog kockán. A borivásra vonatkozó tiltás alapvetően bölcs, ennél fogva minden emberre vonatkoznia kell. Érdemes megjegyezni, hogy pontosan ez a szempont áll a papok italozását tiltó érv mögött is: „*Hogy különbséget tehesetek a szent és közönséges között, a tiszta és tisztátalan között*” (3Móz 10:9-10).

Ugyan ki ne látta volna már az alkohol megannyi rettenetes, pusztító hatását oly sok ember életében?! Hogyan segíthetünk másoknak, különösen a fiataloknak, hogy mindenképpen távol tartsák magukat attól, ami csak bajt hozhat úgy rájuk, mint a környezetükre?

INNI A „HALÁLRA”

Hogyan értsük Péld 31:6-7 verseit?

Csak felületesen olvasva e verseket az lehetne a benyomásunk, hogy Lemuel édesanyja megengedi a bor és egyéb szeszesitalok fogyasztását azoknak, akik közel állnak a halálhoz (6. vers) vagy depressziósak (7. vers). Ez az értelmezés azonban nemcsak a szöveg közvetlen környezetének mondana ellent – Lemuel anyja ugyanis éppen a borfogyasztástól óvta a királyt –, hanem a *Példabeszédek könyve* egészének is, ami módszeresen és nyomatékosan tiltja a borivást.

Továbbá aligha volna értelmes dolog olyasmit ajánlani a halál szélén állóknak, ami csak rontana az állapotukon. A depressziósokat alkohollal itatni pedig olyan, mintha sőt kínálnánk annak, aki már amúgy is a kiszáradással küzd. Isten igen is törődik az egészségünkkel, a testünkkel, ezért semmi értelme nem lenne úgy tekinteni ezekre a versekre, különösen figyelembe véve a szövegösszefüggést, mintha az alkoholfogyasztásra bátorítanának.

Ami pedig még ennél is lényegesebb: ha a *Példabeszédek könyvében* elemezzük az „elvsz” ige használatát, azt látjuk, hogy mindig a gonoszokkal összefüggésben használatos (Péld 10:28; 11:7, 10; 19:9; 21:28; 28:28). Amikor Lemuel anyja az „elveszendőkre” utal, a gondolatársítással a gonoszokra mutat. A „keseredett szívűek” (Péld 31:6) kifejezés azokra a levert, elkeseredett emberekre vonatkozik, akik a gonoszokhoz hasonlóan már teljesen érzéketlenné váltak, és „elfeledkeznek” a szegénységről (Péld 31:7).

„Sátán összehívta a bukott angyalokat, hogy együtt eszeljék ki az emberiség családjára nézve legveszélyesebb gonoszság módjait. Az egyik javaslat hangzott a másik után, míg végül maga Sátán talált ki egy tervet. Veszi a szőlő gyümölcsét, de a gabonaféléket is, amelyeket Isten eledelül rendelt, és mérget készít belőlük, ami megrontja az ember fizikai, mentális és erkölcsi erőit. Ilyenképpen legyűrve az ember érzékeit, Sátánnak teljes uralma lehet felette. A szeszes italok befolyása alatt mindenféle bűn elkövetésére ráveheti az embereket. Az elferdült étvágy útján a világ megrontható. Sátán mind mélyebbre és mélyebbre akarja lehúzni az embereket azzal, hogy ráveszi őket az alkoholfogyasztásra” (Ellen G. White: *Temperance*. [Mértékletesség.] 12. o.).

DERÉK ASSZONY

„*Derék asszonyt kicsoda találhat? Értéke sokkal drágább az igazgyöngynél*” (Péld 31:10, RÚF).

Ki a „*derék asszony*”, akire Péld 31:10 verse utal? Számos tényező mutat arra, hogy az író nem csupán az istenfélő asszonyra vagy ideális feleségre gondolt. A könyv több szakaszának (Péld 1:20-33; 3:13-20; 4:5-9; 8. fejezet) gondolatmenetét követve okkal feltételezhetjük, hogy a „*derék asszony*” a bölcsességet jelképezi. A bölcsességnek az asszony általi megszemélyesítése nemcsak azért igazolt, mert a „bölcsesség” a héberben (*hokmah*) nőnemű főnév, hanem azért is, mert lehetőséget biztosít a héber írónak arra, hogy a hétköznapi életre vonatkozó, konkrét tanulságokat vonjon le. A bölcsességet nem valamiféle magasztos, elérhetetlen ideálként jeleníti meg, hanem roppant gyakorlatias, megközelíthető asszonyként, aki életünk társává válhat.

A bölcsességre vonatkozó utolsó tanítást egy gyönyörű, akrosztichonos vers formájában kapjuk: a versek a héber ábécé egymás utáni betűivel kezdődnek, hasonlóan ahhoz, amit *Jeremiás siralmaiban* és számos zsoltárban is találunk.

Hasonlítsuk össze *Példabeszédek* könyve 8. fejezetének a bölcsességre vonatkozó gondolatait azzal, amit Péld 31:10-31 versei mondanak a derék asszonyról! A „*derék asszony*” mely tulajdonságai emlékeztetnek a *Példabeszédek* könyve leírására a bölcsességről?

1. Nagy az értéke, érdemes megtalálni (Péld 31:10; 8:35).
2. Drágább az igazgyöngynél (Péld 31:10; 8:10, 11, 18-19).
3. Étetl ad (Péld 31:14; 8:19).
4. Erős (Péld 31:17, 25; 8:14).
5. Bölcs (Péld 31:26; 8:1).
6. Dicséretet kap (Péld 31:28; 8:34).

Még ha úgynevezetten az információ korában élünk is, amikor az előző nemzedékeknél jóval több ismeretet halmoztunk fel, kevés dolog utal arra, hogy a mi generációnk bölcsőbb lenne az előttünk járóknál. Jól mondta ifjabb Martin Luther King: „Irányítottunk rakétákat és félvezetett embereket.”

Olvassuk el 1Kor 1:21 versét! Mi az üzenete számunkra, és hogyan segít ez a gondolat hit által élni?

SZORGALMASAN DOLGOZIK

Példabeszédek 31. fejezetének derék asszonya nem lustálkodik: keményen dolgozik, tevékeny. A vers kiemeli ezt a tulajdonságot (Péld 31:27), mint ami a bolondokkal szemben a bölcseket jellemzi (Péld 6:6; 24:33-34). Tevékenységének köre minden részletre kiterjed és meghatározható. A lelkeség korántsem jelent tétlenséget, arra hivatkozva, hogy csupán különösen fontos, vallási kérdésekkel foglalkozunk, ezért nincs időnk „hétköznapi” dolgokat ellátni (lásd Lk 16:10). A bölcs asszonynak „jókedvűen dolgozik keze” (Péld 31:13, ÚRK). Érdekes, hogy ezt az igencsak lelki beállítottságú asszonyt nem akkor festi le, amikor éppen imádkozik vagy elmélkedik. Azt láthatjuk róla, hogy ügyes, rátermett, szorgos, hasonlóan az evangéliumokban szereplő Mártához (Lk 10:38-40).

Olvassuk el Péld 31:12, 15 és 18 verseit! Miért dolgozik az asszony mindig?

Az asszony „életének minden napjaiban” szorgoskodik, még éjszaka is (15. és 18. vers). Tevékeny és figyelmes jelenléte szüntelen érezhető. Az állandó készenlét a felelősség miatt szükséges.

Feladatainak köre mennyi időre terjed ki (Péld 31:20, 25)?

Itt egy lényeges pontot érintünk a munkánkat és erőfeszítéseinket illetően: tetteinknek az idő lesz a próbája. Csak a jövőben igazolódik a minősége mindannak, amit tettünk. Úgy lehet bölcsen dolgozni, ha folyton gondolunk a jövőre, és nem csak az azonnali jutalom lebeg a szemünk előtt.

Nem pontosan erre vonatkozik, amit *A jelenések könyvében* található szöveg megfogalmaz, mégis fontos elvet közöl: „Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg mostantól fogva. Bizony, azt mondja a Lélek, mert megnyugosznak az ő fáradtságuktól, és az ő cselekedeteik követik őket” (Jel 14:13).

Ha van az életedben olyan nő (feleség, édesanya, más családtag, tanár, főnök vagy barát), aki különösen sokat jelent számodra, mivel mutathatod ki, hogy mennyire értékeled őt és amit érted tett?

március 26.

GONDOSKODIK

Olvassuk el Péld 31:26-31 verseit! Még milyen meghatározó tulajdonságokat láthatunk ebben az asszonyban? Miért fontos, hogy mindannyiunkban meglegyenek ezek?

Amint az egész negyedév során megfigyelhettük, nagy hangsúly kerül a szavakra, arra, amit kimondunk. Ezt az asszonyt a bölcsességéről és a kedvességéről ismerik. E két tulajdonság kapcsolatos egymással. Hiszen nem mondhatjuk azt is, hogy a kedvesség a bölcsesség egy formája? Különösen igaz ez, ha úgy értjük, hogy a bölcsesség nemcsak arra terjed ki, amit tudunk, hanem arra is, amit mondunk és teszünk.

Figyeljük meg a „kedves tanítás” (Péld 31:26) kifejezést is! Vagyis a kedvesség nem csupán időnként jellemzi, ha egyszer-egyszer kiszalad a száján, hanem ez az életelve. Milyen nagy erővel hatna, ha „szeretetre tanítana” (lásd RÚF) mindaz, ami elhagyja az ajkunkat!

Milyen fontos dologra mutat rá Péld 31:30 verse, amiről sokszor megfeledkezünk?

Túl gyakran csak a külső megjelenés alapján ítélik meg a nőt, ami viszont rendkívül sekélyes és felszínes dolog. A Biblia rámutat, hogy végeredményben mennyire „hiábavaló”, mennyire üres ez a megközelítés. A bölcs asszony igazi szépsége a jellemében rejlik, és abban, ahogyan a jelleme megnyilatkozik az életében meg a tetteiben. A szépség mulandó, de a jellem örökre megmarad. „Az emberek előtt szerzett nagy hírnév olyan, mint a homokba írt betű, de a szeplőtlen jellem az örökkévalóságon át megmarad” (Ellen G. White: *God's Amazing Grace. [Isten csodálatos kegyelme.]* 81. o.).

Életed mely területein kell jellemednek erősödnie? Helyes, ha ezért imádkozunk, de milyen konkrét, határozott lépéseket is meg kell tenni a fejlődésért?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

„Miközben étvágyuknak, kívánságuknak kedvezve borozgattak és az ital hatása alá kerültek, értelmük elhomályosult, ezért nem tudtak különbséget tenni a szent és a közönséges dolgok között. Isten kifejezett utasításával ellentétben [Nádáb és Abihu] szégyent hozott az Úrra, amikor szent tűz helyett közönséges tüzet vitt az oltárhoz. Ezért sújtott le rájuk Isten haragja: szent jelenlétéből tűz csapott ki, ami megemésztette őket” (Ellen G. White: *Testimonies for the Church*. [Bizonyásgtételek.] 3. köt. 295. o.).

„A gyermekek és az ifjak tanulják meg a Bibliából, hogyan becsülte Isten a mindennapi dolgozó ember munkáját!... Olvassanak... a *Példabeszédek* könyvében leírt bölcs asszonyról, aki *'keres gyapjat vagy lent, és megkésztíti azokat kezeivel kedvvel... eledelt ad az ő házának, és rendel ételt az ő szolgálóleányinak... szőlőt plántál... megerősíti karjait. Markát megnyitja a szegénynek... Vigyáz a házanépe dolgára, és a restségnek étkét nem eszi'* (Péld 31:13, 15-17, 20, 27)” (Ellen G. White: *Előtted az élet. Nevelés*. Budapest, 1992, Advent Kiadó. 217. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Miért csak az alkoholtól való teljes tartózkodás az egyetlen helyes választás? Hiszen milyen jó származhat az alkoholfogyasztás bármilyen mértékéből? Gondoljunk csak arra a számtalan veszélyre, ártalomra, amit az ital előidéz!
2. Beszéljünk még arról, hogy még ha korunkban sokkal nagyobb is a tudás, a bölcsesség nem feltétlenül! Milyen szempontból lehet veszélyesebb a bölcsesség nélküli tudás, mint az, amikor tudás sincs? Milyen példákat említhetnénk a közelmúltból a bölcsesség híjával lévő tudás ártalmas voltára?
3. Térjünk vissza a bölcs asszony jellemzőihez! Hogyan alkalmazhatók ezek az elvek minden hívőre, mindkét nemre, bármilyen családi állapotú, korú emberre?
4. A *Példabeszédek* könyve gyakorlati bölcsességgel teljes. Ebből azt szűrhetjük le, hogy hitünknek minden emelkedett, lelki vonatkozása mellett van kifejezetten gyakorlati oldala is. Mit tehetünk, nehogy elhanyagoljuk hitünk gyakorlati vonatkozásait, miközben koncentrálnunk a teológiai és lelki dimenziókra?

AMIRŐL A LEGFONTOSABB GONDOLKODNI

„Lássátok milyen nagy szeretetet adott nekünk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk” (1Jn 3:1)!

„Milyen szeretet, milyen páratlan szeretet, hogy mi, idegenek és bűnösök ismét visszatérhetünk Istenhez, és a családjába fogad! Meghitt, kedves megszólítással 'Atyánknak' nevezhetjük...

Nemzedékről nemzedékre az emberi szív csatornáin továbbcsorduló atyai szeretet összessége, a lelket megnyitó minden gyöngédség csupán kicsiny pataknak tűnik Isten végtelen, kimeríthetetlen szeretetének határtalan óceánjához mérve. Emberi nyelv nem adhatja vissza, toll le nem írhatja. Életünk minden napján elmélkedhetünk róla. Szorgalmasan kutathatjuk a Szentírást, hogy megértsük, minden Istentől kapott erőnkkel és képességünkkel igyekezhetünk felfogni a mennyei Atya szeretetét és könyörületét, de akkor is ott lesz mögötte a végtelenség. Évekig vizsgálhatjuk, mégsem tudjuk igazán felfogni a hosszát és szélességét, mélységét és magasságát Isten szeretetének, aki odaadta a Fiát meghalni a világért. Még az örökkévalóság sem mutathatja meg maradéktalanul. Viszont miközben tanulmányozzuk a Bibliát, elmélkedünk Krisztus életéről és a megváltási tervről, e nagyszerű kérdések mindinkább feltárnak értelmünk előtt.

Krisztus azért jött, hogy bemutassa Istent a világnak, mint a szeretet Istenét, aki kegyelemmel, gyöngédséggel és irgalommal teljes.

Jól tennénk, ha mindennap egy órán át elmélkednénk Krisztus életéről, a jászoltól kezdve a Golgotáig! Pontról pontra haladjunk, és a képzeletünk minden jelenetet élénken ragadjon meg, kiváltképp földi életének utolsó epizódjait! Ha így fontolgatjuk tanításait, szenvedéseit és az emberiség megváltásáért hozott áldozatát, a hitünk megerősödik, a szeretetünk megélnékül, és még mélyebben átítat az a lelkelet, ami Üdvözítőnket megtartotta. Amennyiben végezetül üdvösségre szeretnénk jutni, a kereszt tövénél mindannyiunknak meg kell tanulnunk a bűnbánat és a hit leckéjét. A kereszten függő Krisztusról elmélkedve minden nemes és jó megmozdul az emberben” (Ellen G. White: *Mara-natha*. 78. o.).

„Legyetek azért ti tökéletesek...” (Mt 5:48)

1.	Cs.	2Kor 3:17	Lélek és szabadság
2.	P.	Ef 3:12	Bátorság, hit
3.	Sz.	2Kor 5:19	A békéltetés szolgálata
		■ Naplemente: Budapest: 16:04	<i>Debrecen: 15:52</i>
4.	V.	Péld 8:35-36	Életet nyerni
5.	H.	ApCsel 13:38-39	A megigazulás útja
6.	K.	Róm 3:24	Ingyen kegyelemből
7.	Sz.	Kol 1:21-22	Isten munkája bennünk
8.	Cs.	Ézs 49:15	Nem felejt el az Úr
9.	P.	Jn 6:37	Jézus ígérete
10.	Sz.	Ef 3:17-19	Szeretetben
		■ Naplemente: Budapest: 16:12	<i>Debrecen: 16:00</i>
11.	V.	1Jn 3:6	Jézusban maradva
12.	H.	Ézs 58:12	A romok építői
13.	K.	Mk 5:34	Megtartó hit
14.	Sz.	Jak 3:12	Milyen a forrás?
15.	Cs.	Jn 3:21	Az igazság cselekedetei
16.	P.	Ám 4:13	A Seregek Istene
17.	Sz.	2Kor 4:17-18	A láthatatlanra nézve
		■ Naplemente: Budapest: 16:21	<i>Debrecen: 16:09</i>
18.	V.	Mt 9:28-29	Hittel
19.	H.	Jn 16:22-23	Szomorúság helyett öröm
20.	K.	Ézs 26:3	Garantált békesség
21.	Sz.	Jn 12:35-36	Hinni a világosságban
22.	Cs.	1Jn 3:2	Örök sorsunk
23.	P.	Jn 5:28-29	Feltámadás
24.	Sz.	2Móz 4:11-12	A Teremtő bátorító szava
		■ Naplemente: Budapest: 16:31	<i>Debrecen: 16:19</i>
25.	V.	Mt 7:20-21	Árulkodó gyümölcsök
26.	H.	Róm 5:1	Békesség Istennel
27.	K.	Róm 11:20	Óvás a felfuvalkodottságtól
28.	Sz.	Zsolt 139:23-24	Hitből fakadó kérés
29.	Cs.	Mt 5:3	A lelki szegények
30.	P.	Mt 5:4	Akik sírnak
31.	Sz.	Mt 5:5	A szelídek
		■ Naplemente: Budapest: 16:41	<i>Debrecen: 16:29</i>

„Imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek” (Lk 22:40).

1.	V.	Mt 5:6	Akik az igazságra vágnak
2.	H.	Mt 5:7	Az irgalmasok
3.	K.	Mt 5:8	A tisztaszívűek
4.	Sz.	Mt 5:9	A békességre törekvők
5.	Cs.	Mt 5:10	A háborúságban kitartók
6.	P.	Kol 3:12-13	Együtt, egységben
7.	Sz.	Lk 22:27	A Mester, aki szolgál
■ <i>Naplemente: Budapest: 16:52</i>			<i>Debrecen: 16:40</i>
8.	V.	2Kir 6:16-17	Láthatatlan túlerő
9.	H.	Lk 10:41-42	Választás
10.	K.	Mt 26:41	Vigyázni kell!
11.	Sz.	Jn 15:10	Engedelmesség és szeretet
12.	Cs.	Fil 2:12-13	Az üdvösség érdekében
13.	P.	Jób 10:12	Élet és kegyelem
14.	Sz.	Jel 22:14	Engedelmesség és a jutalom
■ <i>Naplemente: Budapest: 17:03</i>			<i>Debrecen: 16:51</i>
15.	V.	Jn 3:17	Nem kárhozzatni jött
16.	H.	Eszt 4:13-16	Ki tudja?
17.	K.	Mt 5:16	A jó cselekedetek világossága
18.	Sz.	Ef 1:18	Megismerés
19.	Cs.	1Jn 4:8	Az Isten szeretet
20.	P.	Ézs 65:21-22	Az állandóság ígérete
21.	Sz.	Jer 6:27	Őrallóként élni
■ <i>Naplemente: Budapest: 17:14</i>			<i>Debrecen: 17:02</i>
22.	V.	Mt 6:10	Isten országa és akarata
23.	H.	Péld 11:27	Méltó jutalom
24.	K.	Mt 13:45-46	Mindent az igazgyöngyért
25.	Sz.	2Kor 13:5	Önvizsgálat
26.	Cs.	Jób 1:8	Az igaz Jób
27.	P.	1Thessz 5:18	Hálaadás
28.	Sz.	Zsolt 51:6	Bűnbánat
■ <i>Naplemente: Budapest: 17:25</i>			<i>Debrecen: 17:13</i>

„Mert az Úr szemei az igazakon vannak...” (1Pt 3:12)

1.	V.	Zsid 12:1	Legyünk kitartóak!
2.	H.	Mt 26:29	Jézus fogadalma
3.	K.	Ruth 2:20	Áldás
4.	Sz.	Róm 13:10	A szeretet nem illet gonosszal
5.	Cs.	Zsolt 74:19-20	Könyörület
6.	P.	Zsid 11:6	Istennek tetszeni
7.	Sz.	Hós 6:3	Megismerni az Urat
■ <i>Naplemente: Budapest: 17:35 Debrecen: 17:23</i>			
8.	V.	1Móz 4:7	Légy ura a tetteidnek!
9.	H.	Jn 15:15-16	Jézus barátai
10.	K.	1Móz 28:15	Isten védelmét élvezve
11.	Sz.	1Tim 2:5-6	Megváltó Urunk
12.	Cs.	Jn 14:1-3	Jézus helyet készít
13.	P.	1Móz 45:5	Isten akarata
14.	Sz.	Mk 10:44-45	Hatalom és szolgálat
■ <i>Naplemente: Budapest: 17:46 Debrecen: 17:34</i>			
15.	V.	1Móz 50:20	A rossz jóra fordul
16.	H.	Zsid 12:28	Istennek szolgálva
17.	K.	Zsolt 126:2-3	Öröm és hála
18.	Sz.	Mk 11:24-25	Hittel kérve, megbocsátva
19.	Cs.	Mt 11:28-30	Jézus ígáját felvéve
20.	P.	Jn 12:44-46	Jézus és az Atya
21.	Sz.	Mik 7:7-8	Az Úrtól várt szabadítás
■ <i>Naplemente: Budapest: 17:56 Debrecen: 17:44</i>			
22.	V.	Jel 3:21	Győzelem, királyi szék
23.	H.	Róm 10:11-13	Nem szégyenül meg, aki hisz
24.	K.	Jn 11:25-26	Feltámadás és élet
25.	Sz.	Gal 1:10	Kit követek?
26.	Cs.	1Thessz 3:12-13	Szeretetben, erősen, tisztán
27.	P.	2Kor 4:16	Belső megújulás
28.	Sz.	1Pt 2:12-13	A rágalom ellenszere
■ <i>Naplemente: Budapest: 18:06 Debrecen: 17:54</i>			
29.	V.	Ef 6:10-11	Erő és védelem
30.	H.	1Kor 15:52-54	Az élet diadala
31.	K.	Ézs 40:21-22	Mindenható Istenünk